

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2020/21: MJU17

Jordbrukspolitik

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2020/21. Motionsyrkandena handlar bl.a. om den gemensamma jordbrukspolitiken, konkurrenskraft och regelförenkling, näringsläckage från hästnäringen samt forskning och utbildning.

I betänkandet finns 29 reservationer (M, SD, C, V, KD, L) och sex särskilda yttranden (M, SD, C, KD, L).

Behandlade förslag

Cirka 200 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2020/21.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	8
Ärendet och dess beredning.....	8
Utskottets överväganden.....	9
Den gemensamma jordbrukspolitiken	9
Utbetalning av jordbruksstöd	16
Konkurrenskraft och regelförenkling	18
Hållbara livsmedelssystem	26
Motståndskraftig livsmedelsproduktion	29
Ekologiskt jordbruk.....	33
Småskaliga slakterier.....	37
Hantering av gödsel.....	39
Näringsläckage från hästnäringen	42
Våtmarker	44
Ökad pollinering.....	47
Markförsäljning norr om odlingsgränsen	50
Omarrondering	52
Översyn av rennärlagen	53
Forskning och utbildning.....	55
Genmodifierade organismer	59
Motioner som bereds förenklat.....	61
Reservationer	62
1. Den gemensamma jordbrukspolitiken, punkt 1 (M)	62
2. Den gemensamma jordbrukspolitiken, punkt 1 (SD).....	63
3. Den gemensamma jordbrukspolitiken, punkt 1 (C).....	65
4. Den gemensamma jordbrukspolitiken, punkt 1 (L)	65
5. Utbetalning av jordbruksstöd, punkt 2 (KD)	67
6. Konkurrenskraft och regelförenkling, punkt 3 (M)	68
7. Konkurrenskraft och regelförenkling, punkt 3 (SD).....	69
8. Konkurrenskraft och regelförenkling, punkt 3 (C)	71
9. Konkurrenskraft och regelförenkling, punkt 3 (KD)	71
10. Konkurrenskraft och regelförenkling, punkt 3 (L).....	72
11. Hållbar användning av insatsvaror i EU, punkt 4 (M)	73
12. Avsättning av jordbruksmark inom strategin från jord till bord, punkt 5 (M, SD).....	74
13. Motståndskraftig livsmedelsproduktion, punkt 6 (C)	74
14. Ekologiskt jordbruk, punkt 7 (SD)	75
15. Gårdsslakterier och mobila slakterier, punkt 8 (V).....	76
16. Små lokala slakterier, punkt 9 (SD, V).....	76
17. Hantering av gödsel, punkt 10 (M).....	77
18. Hantering av gödsel, punkt 10 (L).....	78
19. Näringsläckage från hästnäringen, punkt 11 (M)	78
20. Näringsläckage från hästnäringen, punkt 11 (SD).....	79
21. Näringsläckage från hästnäringen, punkt 11 (C)	80
22. Näringsläckage från hästnäringen, punkt 11 (L).....	81
23. Anläggande av våtmarker, punkt 12 (M, SD, KD).....	81
24. Våtmarker och bevattningsdammar, punkt 13 (L).....	82
25. Ökad pollinering, punkt 14 (M).....	83

26. Forskning och utbildning, punkt 18 (M).....	84
27. Forskning och utbildning, punkt 18 (SD)	85
28. Forskning och utbildning, punkt 18 (L).....	86
29. Genmodifierade organismer, punkt 19 (SD).....	86
Särskilda yttranden	88
1. Ökad pollinering, punkt 14 (L).....	88
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 20 (M).....	88
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 20 (SD)	89
4. Motioner som bereds förenklat, punkt 20 (C).....	89
5. Motioner som bereds förenklat, punkt 20 (KD).....	89
6. Motioner som bereds förenklat, punkt 20 (L).....	89
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	90
Motioner från allmänna motionstiden 2020/21	90
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet	109

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Den gemensamma jordbrukspolitiken

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:700 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkandena 23–25,
2020/21:724 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkandena 7 och 17,
2020/21:726 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 5,
2020/21:2732 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP) yrkandena 7 och 8,
2020/21:2917 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 14,
2020/21:3169 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 8,
2020/21:3236 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkandena 6 i denna del och
17,
2020/21:3273 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkandena 5, 6 och 10,
2020/21:3350 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 24 och
2020/21:3359 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 14.

Reservation 1 (M)

Reservation 2 (SD)

Reservation 3 (C)

Reservation 4 (L)

2. Utbetalning av jordbruksstöd

Riksdagen avslår motion

2020/21:2808 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 26.

Reservation 5 (KD)

3. Konkurrenskraft och regelförenkling

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:700 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkandena 26 och 27,
2020/21:724 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkandena 27 och 32,
2020/21:1792 av Sten Bergheden (M),
2020/21:2627 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M) yrkandena
3 och 4,
2020/21:2707 av Maria Gardfjell och Janine Alm Ericson (båda MP)
yrkandena 1–3,
2020/21:2808 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 8,
2020/21:2917 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 4,
2020/21:3273 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 38,
2020/21:3350 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 20,
2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 65, 68 och 72 samt
2020/21:3563 av Cecilia Widegren (M) yrkande 3.

Reservation 6 (M)

Reservation 7 (SD)

Reservation 8 (C)

Reservation 9 (KD)

Reservation 10 (L)

4. Hållbar användning av insatsvaror i EU

Riksdagen avslår motion

2020/21:3350 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 25.

Reservation 11 (M)

5. Avsättning av jordbruksmark inom strategin från jord till bord

Riksdagen avslår motion

2020/21:3350 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 26.

Reservation 12 (M, SD)

6. Motståndskraftig livsmedelsproduktion

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:1338 av Åsa Coenraads m.fl. (M),

2020/21:2424 av Erik Ezelius m.fl. (S) och

2020/21:2944 av Daniel Bäckström m.fl. (C) yrkande 11.

Reservation 13 (C)

7. Ekologiskt jordbruk

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:724 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 22 och

2020/21:2707 av Maria Gardfjell och Janine Alm Ericson (båda MP) yrkande 4.

Reservation 14 (SD)

8. Gårdsslakterier och mobila slakterier

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:768 av Daniel Bäckström (C) yrkande 3,

2020/21:1315 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 8 och

2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 23.

Reservation 15 (V)

9. Små lokala slakterier

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:768 av Daniel Bäckström (C) yrkande 1 och

2020/21:1315 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 10.

Reservation 16 (SD, V)

10. Hantering av gödsel

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:3357 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 6 och

2020/21:3679 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 21.

Reservation 17 (M)

Reservation 18 (L)

11. Näringsläckage från hästnäringen

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:2123 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD) yrkande 7,

2020/21:2608 av Sofia Westergren (M),

2020/21:2917 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 40,

2020/21:3273 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 35,

2020/21:3350 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 44 och

2020/21:3584 av Cecilia Widegren (M) yrkande 11.

Reservation 19 (M)

Reservation 20 (SD)

Reservation 21 (C)

Reservation 22 (L)

12. Anläggande av våtmarker

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:2711 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 4 och

2020/21:3357 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 13.

Reservation 23 (M, SD, KD)

13. Våtmarker och bevattningsdammar

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:2732 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP) yrkande 9 och

2020/21:3236 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 11.

Reservation 24 (L)

14. Ökad pollinering

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:3236 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 6 i denna del och

2020/21:3359 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 9.

Reservation 25 (M)

15. Markförsäljning norr om odlingsgränsen

Riksdagen avslår motion

2020/21:2059 av Emilia Töyrä m.fl. (S).

16. Omarrondering

Riksdagen avslår motion

2020/21:2493 av Patrik Engström (S).

17. Översyn av rennärlagen

Riksdagen avslår motion

2020/21:1285 av Mattias Karlsson i Luleå (M).

18. Forskning och utbildning

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:516 av Josef Fransson (SD),

2020/21:612 av Kerstin Lundgren (C),

2020/21:724 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkandena 36–38,

2020/21:2917 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 21,

2020/21:3350 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 48 och 51–53

samt

2020/21:3679 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 23.

Reservation 26 (M)

Reservation 27 (SD)

Reservation 28 (L)

19. Genmodifierade organismer

Riksdagen avslår motion

2020/21:724 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 41.

Reservation 29 (SD)

20. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 22 april 2021

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Kristina Yngwe

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kristina Yngwe (C), Maria Gardfjell (MP), Jessica Rosencrantz (M), Hanna Westerén (S), Isak From (S), John Widegren (M), Runar Filper (SD), Magnus Manhammar (S), Elin Segerlind (V), Betty Malmberg (M), Martin Kinnunen (SD), Malin Larsson (S), Magnus Oscarsson (KD), Nina Lundström (L), Staffan Eklöf (SD), Markus Selin (S) och Rickard Nordin (C).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet ca 200 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2020/21. Motionsyrkandena handlar bl.a. om den gemensamma jordbrukspolitiken, konkurrenskraft och regelförenkling, gödselåtgärder och våtmarker. Ett antal yrkanden tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden och behandlas därför i förenklad ordning.

Förslagen i motionerna finns i bilaga 1. Motionsyrkanden som behandlas i förenklad ordning redovisas i bilaga 2.

Utskottets överväganden

Den gemensamma jordbrukspolitiken

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om den gemensamma jordbrukspolitikens utformning.

Jämför reservation 1 (M), 2 (SD), 3 (C) och 4 (L).

Motionerna

I kommittémotion 2020/21:700 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 23 anförs att regeringen bör arbeta för att svenska producenter främjas inom EU-samarbetet. Sverige är ett skogsland med inslag av jordbruk snarare än tvärtom, vilket är det vanliga i de tongivande EU-länderna. Det innebär att våra förutsättningar är annorlunda. I yrkande 24 i samma motion anförs att regeringen i förhandlingar inom EU bör sträva efter att reglerna inom EU:s gemensamma jordbrukspolitik blir väl anpassade till och skapar större frihetsgrader för det svenska jordbruket.

Jessica Rosencrantz m.fl. (M) anför i kommittémotion 2020/21:3350 yrkande 24 att regeringen bör verka för att EU:s nya jordbrukspolitik premierar insatser som leder till både ökad produktion och hållbarhet. Den nya gemensamma jordbrukspolitiken ska i mångt och mycket handla om miljö- och klimatåtgärder. Motionärerna anser att det är viktigt att politiken ger svenska bönder en möjlighet att öka sin produktion och stärka sin konkurrenskraft.

I kommittémotion 2020/21:3273 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 5 framhålls att Sverige bör arbeta för en reformering av EU:s jordbruksstöd för att sätta fokus på klimat- och miljöåtgärder. Motionärerna framhåller att EU:s jordbrukspolitik behöver reformeras i grunden och att det behövs ökade satsningar på landskapsvård, miljöskydd och bevarande av biologisk mångfald. Jordbruks- och livsmedelspolitiken ska ha ett tydligt konsument- och hållbarhetsperspektiv. I yrkande 6 i samma motion anför motionärerna att Sverige bör fokusera på klimat- och miljöambitioner i EU:s jordbruksstöd för nästa period, även nationellt. Höga klimat- och miljöambitioner bör vara självklara krav för en hållbar svensk livsmedelspolitik samt för djurhållningen och det bör även vara en målsättning i EU:s gemensamma jordbrukspolitik. Yrkande 10 i motionen tar upp frågan om klimatsatsningar inom kommande landsbygdsprogram 2021–2027. Det är enligt motionärerna av stor vikt hur klimatåtgärder utformas i landsbygdsprogrammet för nästa period 2021–2027, sett till klimatåtgärder och våtmarkssatsningar. Befintliga stöd för fånggrödor och mellangrödor behöver vidgas för att även omfatta mark utanför nitratkänsliga områden. Stöden bör dessutom omfatta fler grödor. Kommande

landsbygdsprogram behöver bli ett verktyg i klimatomställningen och innefatta incitament och insatser för kolinlagring.

I kommittémotion 2020/21:2732 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP) yrkande 7 betonar motionärerna att man bör arbeta för ökade miljöersättningar till ängs- och betesmarker inom landsbygdsprogrammet. Enligt yrkande 8 i samma motion bör EU:s jordbrukspolitik inriktas på att öka miljö- och klimatnyttan. Detta bör enligt motionärerna uppnås bl.a. genom att minska gårdsstöden och öka miljöstöden i landsbygdsprogrammet. Därigenom skulle lantbruket i områden som nu hotas av förbuskning kunna överleva.

Runar Filper m.fl. (SD) anför i kommittémotion 2020/21:726 yrkande 5 att ytterligare incitament och resurser bör tillföras för att stärka arbetet med restaurering av natur- och kulturmiljöer i odlingslandskapet. Motionärerna anser att samtliga stödformer som nu finns är positiva för ett bevarat odlingslandskap, men inte tillräckliga. Möjligheterna att tillföra ytterligare incitament och resurser för att stärka arbetet med restaurering av natur- och kulturmiljöer i odlingslandskapet behöver ses över.

I kommittémotion 2020/21:3359 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 14 anför motionärerna att behovet av att erbjuda ekonomisk ersättning för miljöhänsyn i jord- och skogsbruk bör utredas. Med hänvisning till den negativa utvecklingen när det gäller bevarandet av biologisk mångfald anser motionärerna att det bör utredas om det nationella miljömålet som rör ekosystem och biologisk mångfald kan gynnas av om jord- och skogsbrukare framdeles ersätts för att de vidtar åtgärder för ökad miljöhänsyn i sin verksamhet, t.ex. via landsbygdsprogrammet.

I kommittémotion 2020/21:724 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 7 framhålls att regeringen vid förhandlingar om och införande av de nya EU-gemensamma jordbruksreglerna bör verka för att möjliggöra ett inventeringsbaserat miljöstöd för biologisk mångfald samt att Jordbruksverket bör ges i uppdrag att utveckla ett sådant system. På så sätt lägger man kraven och ersättningen så nära som möjligt det man vill åstadkomma och skapar största möjliga flexibilitet för jordbrukaren att uppnå samhällets mål. Enligt yrkande 17 i motionen bör regeringen vid förhandlingar om och införande av de nya EU-gemensamma jordbruksreglerna arbeta för att möjliggöra miljöstöd för skötsel av övergångszoner mellan skogs- och jordbruksmark, skogsbryn. Sådana zoner kan ofta erbjuda en biologiskt rik miljö. Motionärerna menar att skogs- och jordbrukare därför bör få skäligt betalt för det arbete de utför för att vårda och utveckla dessa känsliga miljöer.

Kommittémotion 2020/21:3236 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 6 i denna del tar upp frågan om kommande jordbruksprogram och pollinerande bin. Den utbredda bidöden har länge oroat aktörer i många länder då den hotar både den biologiska mångfalden och livsmedelsproduktionen i många länder. Kommande jordbruksprogram bör därför enligt motionärerna beakta vikten av öppna landskap och av habitat för pollinerande insekter. I yrkande 17 i samma motion tar motionärerna upp frågan om strandängar. Motionärerna framhåller att strandängar bör få betas av hästar, kor och andra djur oavsett ägarens

huvudsakliga försörjning. Åtgärder för att minska övergödningen, som kan påverka strandängar negativt, bör ske genom att minimera läckaget av näringsämnen. Motionärerna anser att bevarandet av strandängar bör beaktas i utvecklingen av insatser i landsbygdsprogrammet.

Enligt kommittémotion 2020/21:700 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 25 bör regeringen verka inom EU för att Sverige ska få rätt att ge stöd för de djurskyddsåtgärder som följer av särkrav i svensk lagstiftning. Sverige måste tillåtas anpassa stöden till den särslagstiftning som finns i Sverige för djurens och miljöns skull. Nuvarande ordning, då det är oklart om Sverige kan ge stöd för djurskyddsåtgärder som följer av nationella särkrav i svensk lagstiftning, måste således ändras.

Ulrika Heie m.fl. (C) anför i kommittémotion 2020/21:2917 yrkande 14 att kvinnor och män bör ha lika goda möjligheter att få företagsstöd via landsbygdsprogrammet. Det har visat sig att kvinnor på landsbygden är mer benägna att söka investeringsstöd till hästverksamhet, restauranger och kaféer än till traditionellt jordbruksföretagande.

I motion 2020/21:3169 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 8 framförs att regeringen i förhandlingarna med EU bör undersöka möjligheterna till fortsatt bredbandsstöd i kommande landsbygdsprogramperiod.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

EU:s gemensamma jordbrukspolitik (GJP) är gemensam för alla medlemsländer. Den förvaltas och finansieras genom EU:s budget. Målen med den gemensamma jordbrukspolitiken är att

- det ska finnas säkra livsmedel av hög kvalitet till rimliga priser
- jordbrukarna ska ha en skälig levnadsstandard
- naturresurserna och miljön bevaras och skyddas
- främja sysselsättning, tillväxt och lokal utveckling på landsbygden.

Den gemensamma jordbrukspolitiken omfattar bl.a. direktstöd och marknadsåtgärder (den s.k. första pelaren). Direktstöden sörjer för stabila inkomster och ersätter lantbrukarna för att de tar miljöhänsyn och ger kollektiva nyttigheter som inte går att sälja på marknaden. EU:s inkomststöd till lantbrukarna baseras generellt på gårdens storlek i hektar. Alla EU-länder måste erbjuda ett grundstöd, stöd för hållbara jordbruksmetoder (förgröningsstöd) och stöd till unga lantbrukare. EU-länderna kan välja att dessutom ge annat stöd till specifika näringar eller driftsriktningar. Det finns t.ex. särskilda stödssystem för att hjälpa små och medelstora gårdar och gårdar i områden med naturliga begränsningar.

Den gemensamma jordbrukspolitiken stöder även landsbygdssamhällellens livskraft genom landsbygdsåtgärder (den s.k. andra pelaren). Åtgärderna lägger en grund för jordbrukspolitiken marknadsinterventioner och inkomststöd med hjälp av strategier och finansiering som stärker EU:s livsmedels- och skogssektorer, förbättrar miljöhållbarheten och ökar landsbygdsområdenas

välstånd i största allmänhet. De tre långsiktiga målen för landsbygdsutveckling i EU är att

- främja jordbrukets konkurrenskraft
- garantera klimatåtgärder och en hållbar förvaltning av naturresurser
- bidra till en välbalanserad utveckling av landsbygden ekonomiskt och socialt samt bevara och skapa nya jobb.

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) är den gemensamma jordbrukspolitikens finansieringsinstrument och stöder strategier och projekt för landsbygdsutveckling. Fonden är en av de europeiska struktur- och investeringsfonderna (ESI-fonderna). Ejflu-budgeten för perioden 2014–2020 var ca 100 miljarder euro. Medlen fördelas enligt sex prioriteringar och är avsedda att

- främja kunskapsöverföring och innovation inom jord- och skogsbruket och på landsbygden
- förbättra lönsamheten och konkurrenskraften inom alla typer av lantbruk och främja innovativa jordbruksmetoder och hållbar skogsförvaltning
- främja organisationen av livsmedelskedjan, stärka djurskyddet och förbättra riskhanteringen inom jordbruket
- utnyttja resurserna bättre och ställa om till en koldioxidsnål och klimatsäker ekonomi inom jordbruket, livsmedelssektorn och skogsbruket
- återställa, bevara och förbättra ekosystemen inom jord- och skogsbruk
- främja social inkludering, fattigdomsbekämpning och ekonomisk utveckling på landsbygden.

Var och en av dessa prioriteringar ska bidra till de övergripande målen när det gäller innovation, miljö och åtgärder för att begränsa och anpassa sig till klimatförändringarna.

Den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare medfinansieras av EU-länderna.

Den 1 juni 2018 presenterade Europeiska kommissionen sitt lagstiftningsförslag om en reform av den gemensamma jordbrukspolitikens (GJP) efter 2020. Reformpaketet omfattar tre förordningar, COM(2018) 3921, COM(2018) 3932 och COM(2018) 3943. En av de väsentliga delarna i reformen av GJP är förslaget om en ny förvaltningsmodell. Kommissionens utgångspunkt är att politiken ska bli mer resultatorienterad och fokusera mindre på regelefterlevnad. Medlemsländerna ska få ett ökat ansvar för politikens genomförande.

I Regeringskansliets faktapromemoria 2017/18:FPM140 Reformpaket för den gemensamma jordbrukspolitikens efter 2020 anges att kommissionens reformförslag innebär ett ökat inflytande för medlemsländerna i valet av åtgärder samt regler och villkor för åtgärderna. Medlemsländerna får själva välja åtgärder utifrån hur man anser att dessa bäst leder till att de EU-gemensamma målen kan uppnås. Politiken ska även bli mer resultatorienterad och fokusera mindre på regelefterlevnad. Medlemsländerna ska få ett ökat

ansvar för politikens genomförande. Skillnaden jämfört med i dag är att medlemsländerna i större utsträckning ska ansvara för utformningen av administration och regler kopplade till de åtgärder som väljs av respektive land.

Av faktagruppmemorian framgår vidare att regeringen har som målsättning att den nya politiken ska vara enklare för myndigheter att genomföra och enklare för stödmottagare att följa. De åtgärder som politiken omfattar bör vara effektiva och åstadkomma en högre måluppfyllelse än i dag. Vidare anges att regeringen är positiv till kommissionens ansats att ge medlemsländerna en ökad flexibilitet i genomförandet och att politiken i högre grad än i dag ska vara resultatorienterad. Regeringen anser att det krävs ett fokus på effektiva riktade åtgärder på miljö- och klimatområdet för att de ambitiösa målen ska kunna uppnås. Regeringen är positiv till kommissionens ambition att stärka GJP:s miljönytta. I en resultatorienterad politik behöver medlemsländerna kunna utforma miljöåtgärder som hanterar regionala och lokala utmaningar för att möta gemensamma klimat- och miljömål. Regeringen anger i promemorian att den är tveksam till generella villkor som riskerar att påverka enskilda brukare hårt utan att ge någon säkerställd miljö- eller klimatnytta. Vidare anser regeringen att det är viktigt att stöden utformas på ett sätt som inte resulterar i att lågt ställda nationella klimat- och miljökrav skapar konkurrensfördelar för enskilda medlemsländer.

EU:s ministrar i jordbruks- och fiskerådet nådde i oktober 2020 en överenskommelse om reformpaketet för den gemensamma jordbrukspolitiken. Överenskommelsen innebär en ökad miljö- och klimatambition jämfört med i dag. Den viktigaste skillnaden är att en del av direktstöden öronmärks för miljöåtgärder. Detta är en viktig förändring för att öka ambitionen eftersom fler medlemsländer kommer att behöva göra mer för miljön och klimatet. Nivån på öronmärkningen är 20 procent av inkomststöden. En annan viktig del i överenskommelsen är grundvillkoren för miljö och klimat som jordbrukarna måste följa för att kunna ta del av stöden och ersättningarna. Med de förändringar som nu görs innebär överenskommelsen en förenkling för jordbrukarna. Bland annat har de tidigare tvärvillkoren för djurmärkning och djurregistrering tagits bort och man kan i fortsättningen rikta kravet på att avsätta arealer till miljönytta till områden där de leder till en ökad miljönytta. Samtidigt får medlemsstaterna nya möjligheter att utforma villkoren utifrån regionala förhållanden, vilket ger förutsättning för en ökad positiv effekt för miljön.

Regeringen har uppgett att överenskommelsen innebär ett ökat inflytande för Sverige att utforma politiken utifrån sin specifika situation. Varje land ska arbeta fram sin egen nationella plan, vilket innebär att åtgärder och insatser kan riktas till områden där de kan göra störst skillnad eller ge bäst effekt. Sverige har enligt regeringen arbetat hårt för att säkerställa en fortsatt marknadsorienterad jordbrukspolitik. Flera medlemsstater har drivit på för ökade möjligheter till produktionskopplade stöd, vilket skulle innebära ett stort avsteg från den marknadsorientering som jordbrukspolitiken har

genomgått genom tidigare reformer. Rådet har enats om en till delar oförändrad nivå jämfört med i dag, vilket är en kompromiss som regeringen har ansett att Sverige kan acceptera givet det tryck som varit för en ökning av de produktionskopplade stöden.

Regeringen har även anfört att Sverige har drivit på i förhandlingarna för att GJP ska ha en ökad miljö- och klimatambition jämfört med i dag, för att reformen ska värna konkurrenskraften för EU:s och Sveriges jordbrukare och för att GJP ska bli enklare och effektivare. Regeringen anser att den har nått framsteg i dessa frågor.

Efter överenskommelsen om en framtida GJP har rådets ordförandeskap inlett förhandlingar med Europaparlamentet och kommissionen, s.k. trepartssamtal.

Utskottet har tidigare behandlat frågan om GJP bl.a. i betänkande 2018/19:MJU17. Utskottet anförde då följande:

Utskottet vidhåller sin ståndpunkt att EU-gemensam politik ska utformas så att den stöder ökad produktivitet och konkurrenskraft i livsmedelskedjan och att mängden stöd i livsmedelskedjan inte ska öka. Utskottet delar regeringens syn att en fortsatt marknadsorientering av den gemensamma jordbrukspolitiken behövs. Förenklingar, lägre utgifter, avregleringar, rättvis konkurrens och en ökad ambition för miljö och klimat är enligt utskottet några viktiga komponenter för en framgångsrik gemensam jordbrukspolitik.

Utskottet noterade att utgångspunkten för reformen är att politiken ska bli mer resultatorienterad, med ökat inflytande för medlemsländerna i valet av åtgärder samt regler och villkor för åtgärderna. Vidare noterade utskottet att det finns en ambition i förslaget att stärka den gemensamma jordbrukspolitikens miljönytta. I betänkande 2019/20:MJU8 vidhöll utskottet sin ståndpunkt.

Eftersom förhandlingarna mellan Europaparlamentet och rådet fortfarande pågår har det preliminära startdatumet för den nya jordbrukspolitiken flyttats till den 1 januari 2023. Efter tilldelningen av medel till jordbrukspolitiken för 2021–2027 från EU:s långtidsbudget har man enats om en övergångsförordning för 2021 och 2022. Övergångsförordningen innebär att de flesta av reglerna för 2014–2020 förlängs, samtidigt som man inför mer långtgående miljö- och klimatmål och säkrar en smidig övergång till den framtida jordbrukspolitiken enligt kommissionens förslag.

Enligt regeringen innebär detta för Sveriges del att det nuvarande landsbygdsprogrammet förlängs och att vissa åtgärder förstärks för att lättare uppnå målen i den svenska livsmedelsstrategin. Insatserna för investeringar och för unga jordbrukare stärks liksom åtgärder för innovation, rådgivning och kompetensutveckling. Även insatserna för att bevara betesmarker och för att anlägga nya våtmarker förstärks. I programmet ingår under övergångsperioden nya satsningar för landsbygdsföretags digitala omställning, besöksnäringen och landsbygdskommuners utvecklingskraft.

Inför den nya reformperioden för jordbrukspolitiken 2023–2027 ska Sverige ta fram en strategisk plan. Den strategiska planen ska beskriva vilka

stöd och ersättningar som Sverige har behov av, hur de ska vara utformade och hur de bidrar till att uppnå den gemensamma jordbrukspolitikens allmänna och särskilda mål. Grunden för den strategiska planen är en s.k. SWOT-analys som beskriver vilka styrkor, svagheter, möjligheter och hot som finns, i detta fall i de gröna näringarna och på Sveriges landsbygder. Utifrån SWOT-analysen har Sverige tagit fram en behovsanalys som beskriver vilka behov som kan mötas med den nya jordbrukspolitik. Dessa behov utgör en obligatorisk och viktig del av den strategiska planen.

I december 2020 lämnade Jordbruksverket in ett förslag på utformning av stöd och ersättningar i den strategiska planen till Regeringskansliet. Den 8 februari 2021 kompletterade Jordbruksverket förslaget med den del som rör betesmarker och slätterängar. Den 18 februari 2021 kompletterades det tidigare lämnade förslaget om stöd för kompetensutveckling med området Hållbart skogsbruk. De förslag Jordbruksverket har lämnat in bygger på noggranna utvärderingar och bred samverkan. Förslagen behandlar ett stort antal områden, bl.a. investeringsstöd för förnybar energi och klimat, investeringsstöd för vattenvårdsåtgärder och biologisk mångfald, djurvälferdsersättning, stöd till biodlingssektorn och ersättning för blommande slättbygd. När det gäller stöd till bredband och kommersiell service anser Jordbruksverket att dessa stöd bör hanteras nationellt. Jordbruksverket har också levererat ytterligare underlag till Regeringskansliet kopplat till ettåriga miljö- och klimatersättningar, s.k. eco-schemes.

Jordbruksverket uppger att förslaget på utformning av stöd och ersättningar i den strategiska planen har ett tydligt fokus på ett hållbart och konkurrenskraftigt svenskt jordbruk och en hållbar matproduktion i hela landet. Jordbruksverket har arbetat för att ta fram regler som ska vara enklare att följa för stödmottagare och enklare att administrera för myndigheter. Ambitionen har varit att stöden samtidigt ska vara effektiva och åstadkomma en högre måluppfyllelse än i dag. Jordbruksverket har arbetat för att behålla en stabilitet mellan nuvarande och kommande jordbrukarstöd. Syftet är att stödmottagarna ska kunna planera sin ekonomi och verksamhet på lång sikt.

Ärendet bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Regeringen kommer senare att besluta om innehållet i planen och därefter ska planen godkännas av EU-kommissionen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har de senaste åren med stort engagemang följt arbetet med reformen av den gemensamma jordbrukspolitik. Utskottet har haft överläggningar med regeringen och fått information inför rådsmöten. Därutöver har en kontaktgrupp med ledamöter från olika partier haft regelbundna möten om den framtida jordbrukspolitik med statssekreterare och tjänstemän från Näringsdepartementet, vilket har varit mycket värdefullt.

Utskottet vidhåller sin tidigare ståndpunkt att EU:s gemensamma jordbrukspolitik ska utformas så att den stöder ökad produktivitet och

konkurrenskraft i livsmedelskedjan. Utskottet delar regeringens bedömning att det behövs en fortsatt marknadsorientering av den gemensamma jordbrukspolitiken. Förenklingar, lägre utgifter, avregleringar, rättvis konkurrens och en ökad ambition för miljön och klimatet är enligt utskottet några viktiga utgångspunkter för en framgångsrik gemensam jordbrukspolitik.

Utskottet noterar att en överenskommelse om reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken nu har nåtts i rådet. Utskottet välkomnar att överenskommelsen innebär ett ökat inflytande för medlemsstaterna att utforma politiken utifrån sin specifika situation. Varje land ska arbeta fram en egen nationell plan, vilket innebär att åtgärder och insatser kan riktas till områden där de kan göra störst skillnad eller ge bäst effekt. Arbetet med att ta fram Sveriges nationella plan pågår för närvarande och planen ska beskriva vilka stöd och ersättningar som Sverige har behov av. Utskottet ser positivt på detta arbete. Utskottet välkomnar vidare att överenskommelsen i rådet innebär en ökad miljö- och klimatambition jämfört med i dag, bl.a. att en del av direktstöden öronmärks för miljöåtgärder. Utskottet kan samtidigt konstatera att förhandlingar om reformen fortfarande pågår mellan rådet, Europaparlamentet och kommissionen.

Mot bakgrund av det som anförts och med hänvisning till den pågående förhandlingen om reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken anser utskottet att det för närvarande inte finns skäl att vidta någon åtgärd med anledning av motionsförslagen. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2020/21:700 (SD) yrkandena 23–25, 2020/21:724 (SD) yrkandena 7 och 17, 2020/21:726 (SD) yrkande 5, 2020/21:2732 (MP) yrkandena 7 och 8, 2020/21:2917 (C) yrkande 14, 2020/21:3169 (C) yrkande 8, 2020/21:3236 (L) yrkandena 6 i denna del och 17, 2020/21:3273 (L) yrkandena 5, 6 och 10, 2020/21:3350 (M) yrkande 24 och 2020/21:3359 (M) yrkande 14.

Utbetalning av jordbruksstöd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om utbetalning av jordbruksstöd.

Jämför reservation 5 (KD).

Motionen

I kommittémotion 2020/21:2808 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 26 anför motionärerna att det bör utredas hur en bestämmelse kan införas om att Sverige ska betala ut jordbruksstödet till dess mottagare och sedan bli fordringsägare gentemot EU för stödet. De förseningar som uppstått inom jordbruksersättningarna de senaste åren är enligt motionärerna i vissa fall exceptionellt långa, vilket gör att de likviditetsproblem som uppstått i denna speciella situation behöver hanteras.

Kompletterande uppgifter

I budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 23) redovisas att åtgärderna inom den gemensamma jordbrukspolitikens (GJP) bidrar till stärkta inkomster men även till att nå flera miljömål och till utvecklingen på landsbygden. Budgetperioden 2014–2020 har dock enligt regeringen präglats av försenade och i vissa fall felaktiga utbetalningar av stöd. Orsaken är framför allt att it-systemen inte är färdigutvecklade. I budgetpropositionen för 2019 tilldelades länsstyrelserna totalt 104 miljoner kronor för 2019–2020 för att komma ifatt med eftersläpande handläggning och kontroll. Jordbruksverket har under 2019 och 2020 fortsatt arbetet med att färdigställa it-systemen och även inlett ett arbete med att kvalitetssäkra systemen inför kommande budgetperiod, 2021–2027.

Enligt sitt regleringsbrev för 2021 ska Jordbruksverket bl.a. redovisa totalkostnaden, styckkostnaden och volymen för föregående års handläggning av EU-stöden. Jordbruksverket ska även redovisa sin bedömning av hur myndighetens hantering av EU-stöd i ökad utsträckning kan bidra till att

- uppnå enhetlig regeltillämpning, kvalitetsförbättringar och effektivitetsvinster
- minska kostnaden per stödkrona för förvaltning och kontroll av EU-fonder
- effektivisera och förenkla för företag och myndigheter, särskilt avseende stödsökande
- stöd kan betalas ut så tidigt som möjligt
- minska fel i stödhanteringen.

Uppdraget redovisades den 31 mars 2021 (Myndigheters kostnader och åtgärder vid hantering av EU-stöd 2020, dnr 1.5.4-00019/2021). Enligt rapporten fortsätter Jordbruksverket, länsstyrelserna och övriga stödmyndigheter att arbeta med ständiga förbättringar för att nå lägre kostnader, effektivare förvaltning, minskad handläggningstid, förenklingar och mer enhetlig regeltillämpning. I arbetet med förslag till en ny strategisk plan inför den nya reformperioden för jordbrukspolitikerna 2023–2027 har Jordbruksverket föreslagit flera förändringar, bl.a. färre åtgärder och färre stödvillkor för att förenkla för både stödmottagare och handläggande myndigheter. Jordbruksverket uppger att merparten av jordbrukarstöden betalas ut så tidigt som regelverket tillåter. En viktig del för att åstadkomma detta är utveckling av nya it-system för såväl ansökan och handläggning som statistik och uppföljning. Jordbruksverket arbetar även aktivt med bl.a. digitala lösningar, förenklingsförslag på EU-nivå, översyn av processer och regelverk, förbättrad kommunikation med stödmyndigheterna samt utbildnings- och informationsinsatser. För att skapa en bättre process och effektivare användning av resurserna har Jordbruksverket initierat flera uppdrag under året. Målet med uppdragen är att få effektivare processer för utveckling och digitalisering och att utnyttja resurserna bättre.

Utskottets ställningstagande

Det är enligt utskottets bedömning av största vikt att systemet för jordbruksstöd är konstruerat på ett så ändamålsenligt sätt som möjligt. Utskottet kan konstatera att regeringen har vidtagit åtgärder för att förbättra förutsättningarna för utbetalning av stöden. Jordbruksverket har även haft i uppdrag att se över hanteringen av EU-stöd. Vidare pågår ett arbete inför den nya programperioden inom den gemensamma jordbruksperioden. Som redovisats i tidigare avsnitt innebär överenskommelsen i rådet ett större fokus på resultat och förenkling.

Mot denna bakgrund finner utskottet inte skäl att vidta någon åtgärd med anledning av motion 2020/21:2808 (KD) yrkande 26. Motionsyrkandet avstyrks.

Konkurrenskraft och regelförenkling

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. konkurrenskraft i det svenska jordbruket och livsmedelssektorn, ökad livsmedelsproduktion, främjandeuppdrag till myndigheter, förenklingar av regelverket och förutsättningar för småskalig livsmedelsproduktion.

Jämför reservation 6 (M), 7 (SD), 8 (C), 9 (KD) och 10 (L).

Motionerna

I kommittémotion 2020/21:700 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 26 framhålls att svenska jordbrukares konkurrensförutsättningar måste harmoniseras med konkurrenternas i andra medlemsstater i EU. Generella omkostnadssänkningar för företag gör att jordbruksnäringen får en ökad lönsamhet omgående. Satsningar på forskning, teknikutveckling, tekniktillgänglighet, kompetensutveckling och övrig kompetensförsörjning ska stärka jordbrukets långsiktiga lönsamhet.

Enligt partimotion 2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 65 bör den svenska livsmedelsproduktionen öka och konkurrensvillkoren i jordbruket förbättras. En minskad svensk produktion innebär ökad miljöbelastning globalt sett, eftersom varorna måste ersättas med produkter som producerats med mindre strikta krav. En ökad inhemsk livsmedelsproduktion är också viktigt för samhällets motståndskraft eftersom det innebär minskad sårbarhet vid kriser. I yrkande 68 i samma motion tar motionärerna upp frågan om jordbrukets bidrag till ett hållbart och cirkulärt samhälle. Genom en ökad produktion kan bidraget till ett hållbart samhälle bli ännu större. Jordbruket binder redan i dag stora mängder koldioxid och bidrar till en cirkulär ekonomi genom livsmedelsproduktionen och tillverkningen av biodrivmedel från grödor och slaktavfall. I yrkande 72 i motionen pekar

motionärerna på jordbrukets betydelse för öppna landskap och biologisk mångfald. Motionärerna menar att ett konkurrenskraftigt jordbruk är viktigt för att betesmarkerna ska kunna hållas öppna genom att djur går ute och betar.

Sten Bergheden (M) föreslår i motion 2020/21:1792 att Jordbruksverket ges i uppdrag att årligen redovisa en konkurrenskraftsjämförelse mellan svenskt lantbruk och lantbruket i övriga länder i Europa. Syftet skulle vara att följa utvecklingen för att se om svenskt lantbruk stärker sin konkurrenskraft och att matproduktionen verkligen ökar.

I motion 2020/21:2707 av Maria Gardfjell och Janine Alm Ericson (båda MP) yrkande 3 betonas att miljö och djurvälstånd stärker konkurrenskraften för svensk produktion. Arbetet med livsmedelsstrategin måste tydligare inriktas på att miljömålen ska nås. Motionärerna föreslår att Livsmedelsverket, Jordbruksverket och Naturvårdsverket ska få ett uppdrag att initiera en myndighetssamverkan för en gemensam kunskapssammanställning där miljömässig hållbarhet är i fokus.

Flera motionsyrkanden tar upp myndigheternas roll när det gäller konkurrenskraft i livsmedelssektorn. I kommittémotion 2020/21:724 yrkande 32 begär Staffan Eklöf m.fl. (SD) att berörda myndigheter ges i uppdrag att samverka och medverka till förbättrad konkurrenskraft inom livsmedelssektorn. Detta bör enligt motionärerna ske genom en översyn av instruktioner och regleringsbrev.

I kommittémotion 2020/21:700 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 27 anförs att fler myndigheter bör ges ett främjandeuppdrag när det gäller det svenska jordbruket. Myndigheterna bör sträva efter att hjälpa företag och samtidigt underlätta en överensstämmelse med miljölagstiftning och annan lagstiftning utan att det sker på bekostnad av lokalsamhällets inflytande.

Magnus Oscarsson m.fl. (KD) menar i kommittémotion 2020/21:2808 yrkande 8 att ett främjandeuppdrag bör ges till myndigheter. Fokus bör skifta från ett myndighetsperspektiv till ett tydligare brukarperspektiv, vilket tydligt bör framgå av regeringens regleringsbrev. Motionärerna anser att myndigheter som arbetar med livsmedelsföretag i högre utsträckning bör tillhandahålla information samt underlätta och stödja livsmedelsföretagande.

I motion 2020/21:2627 yrkande 3 föreslår Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M) att man kopplar anslag till myndigheter och länsstyrelser utifrån hur väl de samverkar med näringslivet. Det är viktigt att det i myndigheternas roll, inte minst länsstyrelsernas, ingår att samverka med näringslivet för att få med företags- och tillväxtperspektiv i utvecklingen.

Enligt motion 2020/21:3563 av Cecilia Widegren (M) yrkande 3 bör svenska myndigheter bidra till ökad konkurrenskraft för det svenska lantbruket och livsmedelsindustrin. En av regeringens prioriteringar framöver bör vara regelförenklingar och regelharmoniseringar i EU.

Ulrika Heie m.fl. (C) förordar i kommittémotion 2020/21:2917 yrkande 4 en uppföljning av de initiativ som har tagits på EU-nivå för att åstadkomma ökade resultat och effekt samt förenklingar som märks hos den enskilda brukaren. Motionärerna anser att en mer resultatorienterad politik skulle

minska de administrativa bördor som kännetecknar delar av den nuvarande jordbrukspolitiken.

I kommittémotion 2020/21:3350 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 20 begärs att regeringen snarast ger Jordbruksverket i uppdrag att se över olika regelverk så att de inte hindrar införandet av digital teknik till jordbruket. Motionärerna välkomnar den tekniska utveckling som kan bidra till ett mer digitaliserat jordbruk men vill samtidigt peka på att detta inte kan möjliggöras utan att glesbygden förses med bredband eller radiolänk.

I flera motionsyrkanden behandlas förhållandena för småskaliga företag inom livsmedelssektorn. I kommittémotion 2020/21:3273 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 38 framhålls att insatser för små hantverksmässiga företag och nystartade livsmedelsföretag bör göras. Dagens myndighetsstrukturer är ofta anpassade till stora kommersiella aktörer. Villkoren för små hantverksmässiga företag och nystartade livsmedelsföretag skiljer sig från stora aktörers. Statliga myndigheter och administrativa åtgärder bör därför enligt motionärerna anpassas även till de små företagens förutsättningar.

I motion 2020/21:2707 av Maria Gardfjell och Janine Alm Ericson (båda MP) yrkande 1 framhålls hur småskalig livsmedelsproduktion bidrar till miljömålen, stärker självförsörjningsförmågan och bidrar till den gastronomiska mångfalden. Mångfalden i svenskt jordbruk kommer enligt motionärerna att utarmas om inte fler små gårdar främjas, om inte fler livsmedelstillverkare tillkommer och om inte nedläggningen av redan etablerade mindre producenter stoppas. I yrkande 2 i motionen anförs att småskaligt jordbruk och livsmedelsförädling bör främjas genom minskat regelkrångel och rimliga avgifter. Motionärerna anser att de småskaliga verksamheterna behövs för att viktiga mål ska kunna uppnås, t.ex. om klimat, biologisk mångfald, ökad självförsörjningsförmåga, mervärden för lokal produktion och svensk gastronomi.

I motion 2020/21:2627 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M) yrkande 4 uppmärksammas det skånska jordbruket och livsmedelsindustrin. Motionärerna vill se en utveckling av den småskaliga livsmedelsproduktionen som ger möjlighet för företagen inom jordbruks- och livsmedelssektorn att växa. Arbetet med minskat regelkrångel och lättad administrativ börda bör därför fortgå, såväl på EU-nivå som i den nationella tillämpningen av EU:s gemensamma jordbrukspolitik.

I kommittémotion 2020/21:724 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 27 anförs att en utredning bör tillsättas om vad ett statligt lån för att överbrygga karenstiden för att få ut sin andel i en mejerikooperation skulle innebära för bl.a. konkurrensen, prissättningen, vinstfördelningen och lönsamheten i näringen. Det kan finnas ett intresse från vissa andelsägare i en mejerikooperation att ta ut sin andel för att investera i ett nytt mejeri. Det finns dock en lång fördröjning innan man får ut sin andel.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Riksdagen godkände i juni 2017 regeringens mål för en svensk livsmedelsstrategi (prop. 2016/17:104, bet. 2016/17:MJU23, rskr. 2016/17:338). Det övergripande målet för livsmedelsstrategin är en konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, samtidigt som relevanta nationella miljömål nås, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet.

I samband med beslutet om livsmedelsstrategin riktade riksdagen ett tillkännagivande till regeringen om att säkerställa generellt goda företagsvillkor i hela Sverige i enlighet med miljö- och jordbruksutskottets förslag (bet. 2016/17:MJU23 punkt 3, rskr. 2016/17:338):

Regelverk som angår företag i primär- och livsmedelsproduktionen är i hög utsträckning gemensamma för EU:s inre marknad. Det medför att alla nationella regler och krav som går utöver den EU-gemensamma lagstiftningen riskerar att försämra konkurrenssituationen för svenska företag i livsmedelskedjan. I fråga om konkurrenskraftiga regler och villkor vill utskottet därför poängtera vikten av att det finns goda företagsvillkor för hela livsmedelskedjan. Utskottet anser att nationella, mer långtgående regler alltid ska vara väl motiverade och prövas nog.

När det gäller utskottets tillkännagivande anför regeringen i budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 23) att den redan före riksdagens tillkännagivande vidtagit ett antal åtgärder som kan kopplas till området regler och villkor. Tillväxtverket har regeringens uppdrag att samordna förenklingsarbetet och arbetar löpande med att skapa goda företagsvillkor. Inom ramen för livsmedelsstrategin har särskilda uppdrag i syfte att förenkla för företagen lämnats till Livsmedelsverket och Jordbruksverket. Livsmedelsverket har t.ex. på regeringens uppdrag utvecklat stödet till livsmedelskontrollen. Vidare har Jordbruksverket haft i uppdrag att öka kvaliteten, likvärdigheten och effektiviteten i djurskyddskontrollen. Regeringen framhåller att uppdragen att utveckla kontrollerna är långsiktiga och kommer att fortsätta och är viktiga för att skapa goda företagsvillkor för hela livsmedelskedjan.

I juli 2017 gav regeringen Jordbruksverket, Livsmedelsverket och Tillväxtverket i uppdrag att inom ramen för livsmedelsstrategin utveckla digitala tjänster som bidrar till minskat och förenklat uppgiftslämnande samt guidning och service för företag i livsmedelskedjan. Myndigheterna fokuserade på att förenkla vissa särskilt svåra tillståndsprocesser för att utveckla ett skalbart system för samlat uppgiftslämnande. I december 2019 gav regeringen i uppdrag till Tillväxtverket att fortsätta utvecklingen av detta arbete inom ramen för e-tjänsten verksamt.se och projektet Serverat. Fokus ligger på företaget inom hela livsmedelskedjan.

Regeringen gav i december 2019 Tillväxtverket även i uppdrag att under perioden 2020–2025 löpande genomföra analyser av den samlade regelgivningen för livsmedelskedjan i syfte att identifiera regler som försämrar konkurrenskraften, tillväxtpöjligheterna eller innovationsförmågan för

företagen i livsmedelskedjan samt att identifiera eventuella brister i transparens och tillämpning av regelverken.

Regeringen anger i budgetpropositionen för 2021 att den anser att tillkännagivandet om goda företagsvillkor för hela livsmedelskedjan och om att nationella, mer långtgående regler alltid ska vara väl motiverade är slutbehandlat. Utskottet har i betänkande 2020/21:MJU2 angett att det delar regeringens bedömning.

I samband med beslutet om livsmedelsstrategin tillkännagav riksdagen även för regeringen det som utskottet anförde om att myndigheter som arbetar med företag i livsmedelskedjan bör få ett främjandeuppdrag (bet. 2016/17:MJU23 punkt 8, rskr. 2016/17:338). Myndigheterna ska inte bara vara kontrollerande organ. Fokus bör skifta från ett myndighetsperspektiv till ett tydligare brukarperspektiv, vilket tydligt bör framgå av regeringens regleringsbrev. Myndigheter som arbetar med livsmedelsföretag bör i högre utsträckning tillhandahålla information samt underlätta och stödja livsmedelsföretagande.

I budgetpropositionen för 2021 framhåller regeringen att konkurrenskraft är ett område som flera myndigheter redan arbetar med. Av förordningen (2009:1464) med instruktion för Statens jordbruksverk framgår bl.a. att myndigheten ska arbeta för ett konkurrenskraftigt näringsliv i hela landet. Av förordningen (2009:1426) med instruktion för Livsmedelsverket framgår att myndigheten ska underlätta och skapa goda förutsättningar för företagande i livsmedelssektorn. Båda myndigheterna ska även säkerställa att föreskrifter och vägledande dokument är utformade på ett kostnadseffektivt och förstärkt sätt.

Regeringen gav 2018 i uppdrag åt länsstyrelserna, Jordbruksverket, Livsmedelsverket, Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), Formas, Verket för innovationssystem (Vinnova) och Tillväxtverket att redovisa sina bedömningar av myndigheternas uppdrag i förhållande till livsmedelsstrategin. Myndigheternas redovisningar visade på att alla myndigheterna har ett flertal aktiviteter som främjar företagande kopplat till livsmedelsstrategin. I regleringsbrevet för 2019 infördes ett återrapporteringskrav för länsstyrelserna, Tillväxtverket och Livsmedelsverket om hur myndighetens verksamhet bidrar till att uppfylla livsmedelsstrategins mål. Det visade på ett flertal olika aktiviteter, såsom konferenser, nätverksträffar och projektstöd till företag. I regleringsbrevet för 2020 utökades återrapporteringskravet till att också omfatta Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten.

Livsmedelsverket har tagit fram ett flertal åtgärder för att göra det enklare att starta och driva livsmedelsföretag, bl.a. utveckling av digitala verktyg riktade till både inspektörer och företagare och en ökad samverkan kontrollmyndigheter emellan. Under 2019 påbörjade Livsmedelsverket ett tvåårigt internt företagsprojekt som syftar till att utveckla Livsmedelsverkets dialog med livsmedelsföretagen. Tillväxtverket har ett samordningsuppdrag för att stärka livsmedelsstrategins genomförande och Livsmedelsverkets uppdrag att vidareutveckla likvärdigheten i livsmedelskontrollen.

Regeringen anför i budgetpropositionen för 2021 att den anser att tillkännagivandet om främjandeuppdrag är slutbehandlat. I betänkande 2020/21:MJU2 har utskottet angett att det delar regeringens bedömning.

I den första handlingsplanen för livsmedelsstrategin fanns ett stort antal insatser inom området regler och villkor. Regeringen fattade i december 2019 beslut om en del 2 av handlingsplanen för livsmedelsstrategin, som innehöll satsningar på 122 miljoner kronor årligen fram till och med 2025, och ytterligare satsningar på totalt 114 miljoner kronor under 2020. Handlingsplanen består av ett antal olika åtgärder som ska bidra till att nå livsmedelsstrategins övergripande mål under 2020–2025. Inom området Regler och villkor finns flera långsiktiga satsningar. Bland annat ska den samlade regelgivningen för livsmedelskedjan analyseras för att identifiera regler som försämrar konkurrenskraften, tillväxtpotentialerna eller innovationsförmågan för företagen i livsmedelskedjan. Analyserna ska även identifiera eventuella brister i transparens och tillämpning av regelverken

Den 21 januari 2021 beslutade regeringen att följa upp del 2 av livsmedelsstrategins långsiktiga handlingsplan med ytterligare åtgärder för att stärka arbetet med att nå det övergripande målet med strategin. De samlade åtgärderna utgör tillsammans en ny handlingsplan, handlingsplan del 3, och är en del av januariavtalet, dvs. den överenskommelse om politikens inriktning som träffades i januari 2019 mellan Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Centerpartiet och Liberalerna.

Handlingsplan del 3 består bl.a. av ett s.k. förenklingspaket. Regeringen anför att svenska livsmedelsproducenter verkar på en marknad som är utsatt för hård konkurrens, både nationellt och globalt. Livsmedelsproduktionen berörs av många olika regler och villkor som styr produktionen. Regeringen framhåller att utformningen av regler och villkor därför i stor utsträckning påverkar förutsättningarna för att starta, driva och utveckla företag i livsmedelskedjan. Att förenkla efterlevnaden av regler bidrar till att sektorn kan utvecklas och bli mer lönsam och till att stärka konkurrenskraften för företagen.

Förenklingspaketet ska utgå från företagets vardag och verkliga behov så att tillväxten inom hela livsmedelskedjan kan öka. I budgetpropositionen för 2021 aviserade regeringen en satsning på inledningsvis 19 miljoner kronor per år 2021–2023 för genomförandet av förenklingspaketet. Regeringen tillför därefter 16 miljoner kronor årligen 2024–2025 och 11 miljoner kronor per år från och med 2026. Inom ramen för paketet har flera uppdrag beslutats.

Den 25 januari 2021 uppdrog regeringen åt Tillväxtverket att ta fram tjänster för att effektivisera och förenkla för företag och andra verksamhetsutövare inom livsmedelskedjan att anmäla eller ansöka om tillstånd för miljöfarlig verksamhet enligt miljöbalken och på det sättet ge förutsättningar för en effektiv och snabb ärendehandläggning. Tillväxtverket ska genomföra uppdraget i samråd med Statens jordbruksverk, Naturvårdsverket och länsstyrelserna. En redovisning av uppdragets genomförande ska lämnas till regeringen senast den 28 februari varje år från och med 2022.

En slutredovisning av uppdraget ska lämnas till regeringen senast den 28 februari 2026.

Regeringen har därutöver inom ramen för förenklingspaketet uppdragit åt Livsmedelsverket att öka likvärdigheten i livsmedelskontrollen i hela landet (Livsmedelsverkets regleringsbrev för 2021). I uppdraget ingår att förenkla och underlätta för företagen så att kontrollerna effektiviseras, företagens avgifter minskar och företagens tid och resurser sparas. Här ska ingå utveckling av samråd och samverkan med bl.a. livsmedelskedjans näringslivsorganisationer samt fortsatt arbete för ett mer ändamålsenligt regelverk, bl.a. genom att tillsammans med företrädare för livsmedelsföretag utvärdera vilka vardagssvårigheter de ser behov av mer flexibla lösningar för. Vidare ska projektet God kontrollsed genomföras, en organisation som möjliggör minskad offentlig kontroll av tredjepartscertifierade företag ska byggas upp och upprätthållas och ytterligare satsningar ska också göras för kontroll på distans. En redovisning av bl.a. uppdragets genomförande ska lämnas till regeringen och Tillväxtverket senast den 28 februari varje år från och med 2022. Uppdraget ska slutredovisas senast den 28 februari 2027.

Med anledning av den ovan nämnda handlingsplanen har även ett uppdrag lämnats till Länsstyrelsen Jämtland att driva ett nationellt centrum för mathantverk och småskalig livsmedelsproduktion. Uppdragets syfte är att utveckla och bevara kunskapen inom mathantverk samt att främja småskaligt livsmedelsföretagande och småskalig livsmedelsproduktion. En redovisning av uppdragets genomförande ska lämnas till regeringen och Tillväxtverket senast den 28 februari varje år från och med 2022. En slutredovisning av uppdraget ska göras senast den 28 februari 2024.

Vad gäller små företag kan även noteras att det i januariavtalet anges att det ska genomföras en kraftig förenkling av beskattning och regelverk för mikroföretagande. Regeringen beslutade i december 2019, med hänvisning till januariavtalet, att ge en särskild utredare i uppdrag att se över beskattningen av enskilda näringsidkare (dir. 2019:102). Syftet med översynen är att göra det mindre komplicerat att starta och driva enskild näringsverksamhet och samtidigt underlätta för den skattskyldige att göra rätt och undvika oavsiktliga fel. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 juli 2021.

När det gäller förenkling inom EU påminner regeringen i budgetpropositionen för 2021 om att förhandlingar om EU:s gemensamma jordbrukspolitik (GJP) för budgetperioden 2021–2027 har haft fokus på förslaget till en ny genomförandemodell, vilket innebär en övergång till ett mer resultatorienterat genomförande av politiken, och på den s.k. gröna arkitekturen, dvs. de åtgärder som föreslås för att uppfylla en högre miljö- och klimatambition. Regeringen har i reformförhandlingarna arbetat för en fortsatt marknadsorientering av GJP, enklare regler, lika konkurrensvillkor, ökad konkurrenskraft och en högre ambition när det gäller miljö, klimat och djurvälfärd. Regeringen bedömer att Sverige har fått gehör för flera frågor, bl.a. när det gäller den s.k. gröna arkitekturen. Sverige har därutöver agerat motkraft till medlemsstater som önskar en mindre marknadsorienterad GJP.

Som redogjorts för i tidigare avsnitt uppger Jordbruksverket att förslaget på utformning av stöd och ersättningar i den strategiska planen inför den nya reformperioden för EU:s jordbrukspolitik 2023–2027 har ett tydligt fokus på ett hållbart och konkurrenskraftigt svenskt jordbruk och en hållbar matproduktion i hela landet. Jordbruksverket har arbetat med att ta fram regler som ska vara enklare att följa för stödmottagare och enklare att administrera för myndigheter.

Enligt uppgifter från Regeringskansliet har frågan om att utreda statliga lån till andelsägare i mejerier inte varit föremål för några närmare överväganden.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att regler behövs inom livsmedelssektorn för att skydda miljön, konsumentintressen samt djur- och folkhälsa. Ett sådant regelverk får dock inte skapa onödiga hinder som begränsar konkurrenskraften. Utskottet noterar att det sedan tidigare pågår ett arbete med regelförenkling och välkomnar att regeringen har beslutat om ett förenklingspaket inom ramen för livsmedelsstrategins långsiktiga handlingsplan del 3.

Utskottet vill, liksom tidigare, poängtera vikten av att det finns goda företagsvillkor för hela livsmedelskedjan. Utskottet vidhåller sin ståndpunkt att nationella, mer långtgående regler alltid ska vara väl motiverade och prövas noga. Som framgår av redovisningen ovan arbetar flera myndigheter med att stärka konkurrenskraften i livsmedelssektorn. Även de insatser som görs för att underlätta för småskaligt livsmedelsföretagande och småskalig livsmedelsproduktion är av stor vikt i detta sammanhang. Utskottet ser även positivt på ambitionerna vad gäller regelförenkling inför den nya programperioden inom den gemensamma jordbrukspolitiken.

Med hänsyn till det omfattande arbete som pågår när det gäller frågor om konkurrenskraft och regelförenkling finner utskottet inte skäl att vidta någon åtgärd med anledning av de motionsförslag som rör dessa områden. Därmed avstyrks motionerna 2020/21:700 (SD) yrkandena 26 och 27, 2020/21:724 (SD) yrkande 32, 2020/21:1792 (M), 2020/21:2627 (M) yrkandena 3 och 4, 2020/21:2707 (MP) yrkandena 1–3, 2020/21:2808 (KD) yrkande 8, 2020/21:2917 (C) yrkande 4, 2020/21:3273 (L) yrkande 38, 2020/21:3350 (M) yrkande 20, 2020/21:3368 (M) yrkandena 65, 68 och 72 samt 2020/21:3563 (M) yrkande 3. Utskottet ser inte heller skäl att vidta någon åtgärd med anledning av motionsförslaget om att utreda frågan om statliga lån för andelsägare i mejerier. Därmed avstyrks motion 2020/21:724 m.fl. (SD) yrkande 27.

Hållbara livsmedelssystem

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om EU:s från jord till bord-strategi.

Jämför reservation 11 (M) och 12 (M, SD).

Motionen

I kommittémotion 2020/21:3350 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 25 framförs att regeringen bör verka för att den s.k. från jord till bord-strategin bidrar till en hållbar och ansvarsfull användning av insatsvaror i jordbruket i hela EU. Strategin från jord till bord med tillhörande lagstiftning kommer att bli viktiga verktyg för jordbrukspolitiken. Motionärerna betonar att kraven på att minska användningen av viktiga insatsvaror i jordbruket, såsom gödsel och växtskyddsmedel, måste vara balanserade och ta hänsyn till skillnader i medlemsländerna. Användningen måste vara hållbar och ansvarsfull i hela EU.

I yrkande 26 i samma motion framhålls att regeringen bör verka för att från jord till bord-strategin i EU inte ska inskränka ägande- och brukanderätten. Motionärerna menar att krav på avsättning av jordbruksmark för ekologisk odling och biologisk mångfald också måste ställas med hänsyn till att arbetet kommit olika långt i medlemsländerna.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

I den europeiska gröna given anges hur Europa ska bli den första klimatneutrala världsdelen fram till 2050. Den s.k. från jord till bord-strategin (COM(2020) 381) är en central del av den gröna given.

Syftet med strategin är att göra EU:s livsmedelssystem till en global standard för hållbarhet. En handlingsplan medföljer strategin där kommissionen avser att se över relevant lagstiftning och vid behov föreslå ny lagstiftning, och där den gemensamma jordbrukspolitiken (GJP), den gemensamma fiskeripolitiken, internationella standarder, privata certifieringar och märkningar är viktiga verktyg. Strategin överlappar också i viss mån strategin för biologisk mångfald. Kommissionen kommer att se över från jord till bord-strategin senast i mitten av 2023 för att bedöma om de vidtagna åtgärderna är tillräckliga för att uppnå målen eller om det krävs ytterligare åtgärder.

Regeringen har välkomnat meddelandet och att miljö-, klimat- och hälsofrågorna prioriteras under den nya kommissionens mandatperiod. Regeringen anser också att EU bör sträva efter ett hållbart livsmedelssystem som håller hög standard och tar hänsyn till miljö, klimat, människors hälsa,

djurhälsa, djurvälstånd samt en ansvarsfull användning av antibiotika och som samtidigt bidrar till en konkurrenskraftig livsmedelskedja (2019/20:FPM44).

Utskottet hade vid sitt sammanträde den 17 september 2020 en överläggning med regeringen om kommissionens meddelande om från jord till bord-strategin (protokoll 2020/21:2). När det gäller frågorna om målen i strategin och avsättning av jordbruksmark lämnade regeringen följande ståndpunkt vid överläggningen.

I förslaget finns det flera siffrerade mål. Det är viktigt att kommissionen redovisar konsekvensanalyser som en del av det fortsatta arbetet. Effekterna för ett enskilt land av siffrerade mål beror av hur dessa utformas. Om målet utgår från en genomsnittlig nivå inom EU, kan det leda till mer likartade konkurrensvillkor om länder med hög förbrukning av antibiotika, kemiska växtskyddsmedel och växtnäring får ett större beting att minska sin förbrukning. Om varje land däremot ska minska sin användning enligt siffrerade mål så blir utmaningarna större för länder som till exempel Sverige som redan ligger lägst inom EU i antibiotikaförbrukning till produktionsdjuren, och har en låg användning av kemiska växtskyddsmedel och av växtnäring. Regeringen stöder en inriktning att överanvändningen av insatsmedel minskar på EU-nivå så att framför allt länder med hög förbrukning och låg effektivitet sänker sin användning. EU bör sträva mot en ansvarsfull användning av insatsmedel i alla medlemsländer i syfte att skydda människors hälsa och miljön samt bidra till en ökad livsmedelsförsörjning. En viktig del i EU:s gröna giv och i EU:s biodiversitetsstrategi är ansvarsfullt nyttjande av naturresurser som möjliggör ett hållbart och aktivt jord- och skogsbruk. En överanvändning av växtskyddsmedel och växtnäring leder till försämringar i naturmiljön. Regeringen anser att principerna för siffrerade mål behöver klarläggas och att det ska finnas en flexibilitet mellan medlemsländerna. Principen för fördelning mellan medlemsländer behöver vara lika konkurrensvillkor och erbjuda flexibilitet. Regeringen anser att varje medlemslands utgångspunkt behöver tas i beaktande. Innovationer behövs så att produktiviteten samtidigt kan utvecklas. Enskilda medlemsstaters utgångspunkt kan vara mycket olika och samma siffrerade målsättning för alla kan medföra relativt liten effekt i de länder som ligger i framkant. Länder med hög förbrukning och låg effektivitet behöver sänka sin användning mest, då det ger störst miljö- och klimatnytta i förhållande till kostnaderna. Med utgångspunkt i det svenska generationsmålet för miljöpolitiken anser regeringen att det är viktigt att strategin genomförs utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför EU:s gränser.

Regeringen anser att obligatoriska krav på avsättning av jordbruksmark behöver kunna anpassas till lokala och regionala förhållanden. I områden med ett varierat landskap med såväl jordbruk som skogsbruk, är behovet mindre än det är i slättområden med liten variation. I skogsdominerade områden bidrar förekomsten och brukandet av jordbruksmarken till ökad biodiversitet. Här kan ett krav på avsättning av jordbruksmark vara kontraproduktivt om det inte går att kombinera med aktivt brukande. Principerna för vad som ska räknas in i ett mål om avsättning av mark behöver klarläggas. Vad gäller obligatoriska krav på avsättning av jordbruksmark behöver konsekvenserna analyseras och kunna anpassas till lokala och regionala förhållanden för att adekvat kunna bidra till målet om ökad biologisk mångfald.

Vid EU-nämndens sammanträde den 16 oktober 2020 samrådde statsrådet Jennie Nilsson med nämnden inför rådets möte den 19–20 oktober 2020

(2020/21:10). Det konstaterades vid sammanträdet att det fanns stöd i nämnden för regeringens ståndpunkt när det gällde slutsatser om strategin från jord till bord.

Den 19 oktober 2020 godkände rådet slutsatser om strategin från jord till bord (12099/20). I rådslutsatserna noterade rådet bl.a. minskningsmålen för växtskyddsmedel, antimikrobiella medel och gödselmedel samt de andra målen i från jord till bord-strategin. Rådet påpekade att det krävs insatser från medlemsstaterna och alla berörda parter om man ska uppnå dessa mål, liksom intensivt samarbete och intensiva samråd. Rådet uppmanade kommissionen att i detta avseende

- grunda lagstiftningsförslag på vetenskapligt välgrundade konsekvensbedömningar på förhand med en beskrivning av metoderna för beräkning av målen samt utgångsvärden och referensperioder för varje enskilt mål, efter samråd med medlemsstaterna; de kumulativa effekterna av lagstiftningsförslagen bör beaktas
- säkerställa att dessa mål är EU-mål som alla medlemsstater måste bidra till genom åtgärder på nationell nivå; i detta sammanhang måste framgångar som redan uppnåtts och medlemsstaternas olika utgångspunkter, omständigheter och förutsättningar beaktas i enlighet med subsidiaritetsprincipen
- säkerställa att vägledningen och rekommendationerna till medlemsstaterna är tydliga, heltäckande, transparenta, vetenskapligt baserade och resultat-inriktade
- säkerställa att målen genomförs och övervakas på ett kostnadseffektivt sätt, och samtidigt säkerställa lika villkor på konkurrensutsatta marknader för jordbruksbaserade livsmedelsprodukter och förenlighet med WTO:s regler
- fortsätta att verka för en försiktig och ansvarsfull användning av antimikrobiella medel så att deras effektivitet vid behandling av infektioner hos människor och djur bevaras.

I en bilaga till COM(2020) 381 finns en handlingsplan med de åtgärder som planeras inom ramen för strategin, bl.a. revidering av vissa förordningar och direktiv.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att rådet i oktober 2020 godkände slutsatser om strategin från jord till bord. Arbetet med strategins olika delar fortsätter nu enligt den handlingsplan som finns för strategin. Utskottet förutsätter att regeringen i det fortsatta arbetet med genomförandet av strategin, både nationellt och inom EU, beaktar de aspekter som framgår av den ståndpunkt som förankrats i riksdagen. Därmed avstyrks motion 2020/21:3350 (M) yrkandena 25 och 26.

Motståndskraftig livsmedelsproduktion

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om stärkt motståndskraft i de gröna näringarna, vikten av växtbaserad livsmedelsproduktion för att få en motståndskraftig livsmedelsförsörjning och självförsörjningsgraden av livsmedel.

Jämför reservation 13 (C).

Motionerna

I kommittémotion 2020/21:2944 av Daniel Bäckström m.fl. (C) yrkande 11 pekar motionärerna på vikten av stärkt motståndskraft i de gröna näringarna som ett sätt att bygga motståndskraft i grunden. Enligt motionärerna är en aspekt av Sveriges försörjningsförmåga att öka andelen svenskproducerad mat. För att göra det krävs att svenskt jordbruk är konkurrenskraftigt. Vidare är det enligt motionärerna också viktigt ur ett beredskapsperspektiv att öka och bevara den odlingsbara marken, inte minst för att kunna ställa om produktion och verksamhet om det skulle behövas.

I motion 2020/21:1338 av Åsa Coenraads m.fl. (M) betonas att växtbaserad livsmedelsproduktion bör beaktas i arbetet med att göra svensk livsmedelsförsörjning mer motståndskraftig mot större kriser. Motionärerna framhåller att en viktig åtgärd är att öka differentieringen i jordbruket. Det handlar dels om att underlätta för djurproducenter att ställa om till en mer resilient, växtbaserad produktion av livsmedel, dels om hur Sverige ska kunna vara motståndskraftigt och ha en fungerande livsmedelsförsörjning vid såväl större kriser som krigssituationer.

I motion 2020/21:2424 av Erik Ezelius m.fl. (S) uppmärksammas livsmedelsindustrins möjligheter till framtida utveckling. Motionären påtalar att det är nödvändigt med ett kontinuerligt arbete för att stärka industrin och öka självförsörjningsgraden av livsmedel.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

I den senaste forskningspolitiska propositionen Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige (prop. 2020/21:60) anges bl.a. att förutom den grundläggande funktionen att säkra livsmedelsförsörjningen är livsmedelssystemet viktigt för sysselsättning, ekonomisk tillväxt och levande landsbygder, samtidigt som miljömålen nås. Livsmedelsförsörjningen är därtill en kritisk förutsättning för totalförsvaret och understöder det civila försvarets samtliga förmågor. För att trygga livsmedelsförsörjningen krävs en fungerande inhemsk jordbruks- och livsmedelsproduktion. Konkurrenskraftiga jordbruks- och livsmedelsföretag och en hög svensk marknadsandel

är viktiga förutsättningar. Lönsamheten, produktiviteten och innovationsförmågan behöver stärkas för att förverkliga sektorns potential. För att öka den långsiktiga konkurrenskraften och kunna leverera hållbart producerad, hälsosam och god mat behövs det mer behovsdriven och tillämpad forskning. Genom metod- och teknikutveckling och digitalisering kan produktiviteten höjas, många arbetsmiljörisiker elimineras och miljöpåverkan minskas och klimatnytta uppnås. Stärkt kompetens bidrar till högre produktivitetstillväxt, lönsamma företag och en högre innovationsgrad i sektorn. Samverkan mellan lärosäten, det offentliga och näringslivet är viktigt och det är angeläget att det innovationsfrämjande arbetet mellan finansärer fortsätter stärkas.

I sitt yttrande över propositionen (yttr. 2020/21:MJU7y) noterade utskottet regeringens bedömning att livsmedelsförsörjningen är en kritisk förutsättning för totalförsvaret och att det krävs en fungerande inhemsk jordbruks- och livsmedelsproduktion för att trygga livsmedelsförsörjningen.

Utskottet har nyligen genomfört en fördjupad uppföljning om lantbrukets sårbarhet. (Lantbrukets sårbarhet – en uppföljning, rapport från riksdagen 2020/21:RFR7). I uppföljningen lyfts många faktorer fram som betydelsefulla för att minska sårbarheten. Exempel på övergripande faktorer som framkommit är ökad lönsamhet och konkurrenskraft, klimatanpassning-såtgärder, säkrad tillgång till insatsmedel, ökad tillgång till personal samt samarbete. Uppföljningen innehåller även en sammanställning av forskningsartiklar som främst redogör för sårbarhetsfaktorer för ett hållbart lantbruk och stabil livsmedelsproduktion. Bland de pågående forskningsprojekten är framför allt förebyggandet och hanteringen av framtida utmaningar för lantbruk relaterat till klimatförändringar i fokus samt teknisk utveckling för att effektivisera livsmedelsproduktionen. I rapporten nämns även att Forsvarsberedningens rapport Motståndskraft – inriktningen av totalförsvaret och utformningen av det civila försvaret (Ds 2017:66) lyfter fram en ökad beredskap inom livsmedelsförsörjningen som en del av svensk försvarsberedskap.

Landsbygdminister Jennie Nilsson anförde den 11 november 2020 i svar på en skriftlig fråga (fr. 2020/21:328) följande.

Sverige behöver ha en god försörjningsförmåga av livsmedel och regeringen ser att det är en prioriterad fråga. Den nationella livsmedelsstrategin syftar till hållbara och konkurrenskraftiga företag inom jordbruket, fiskerinäringarna och livsmedelsproduktion som kan öka den svenska produktionen och därmed också bidra till en hög svensk marknadsandel och ökad självförsörjningsgrad.

Att stärka och öka konkurrenskraften inom det svenska jordbruket är en viktig punkt i den sakpolitiska överenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet de gröna. En del i detta arbete är att regeringen i december 2019 fattade beslut om ytterligare en handlingsplan för livsmedelsstrategin. Handlingsplanen innehåller satsningar på 122 miljoner kronor årligen fram till och med 2025, dessutom görs ytterligare satsningar på totalt 114 miljoner kronor under 2020. Handlingsplanerna utgör tillsammans viktiga steg i att öka konkurrenskraften och lönsamheten genom satsningar på till exempel forskning och innovation, regelförenkling och kompetensförsörjning.

Inom ramen för livsmedelsstrategin är en ökad livsmedelsexport ett viktigt verktyg för att öka livsmedelsproduktionen. Genom att skapa en större marknad för svenska livsmedelsföretag skapas också möjligheter för svensk primärproduktion att långsiktigt växa. I detta sammanhang är det också viktigt att lyfta fram möjligheten för svenska jordbruk att skapa mervärden, till exempel ekologisk produktion. Det är också viktigt att säkerställa en öppen handel, inom och utom EU, så långt möjligt även under kriser som den pågående pandemin. Regeringen fortsätter därför de långsiktiga och strategiska satsningarna på att öka svensk livsmedelsexport för att öka lönsamheten i den svenska livsmedelskedjan, till exempel genom ett riktat uppdrag till Sveriges Export- och investeringsråd (Business Sweden), Statens jordbruksverk och Livsmedelsverket fram till 2025.

Frågan om självförsörjning aktualiseras i tider som denna. Ett lands livsmedelsförsörjning tryggas av en inhemsk produktion såväl som import. Dagens livsmedelsförsörjningssystem är globalt med många aktörer i olika branscher. I mångt och mycket påverkas graden av självförsörjning av konsumenters preferenser vilka i sin tur kan påverka mängden livsmedel som produceras inom Sverige.

Livsmedelsstrategins mål om en ökad och hållbar livsmedelsproduktion beslutades 2017 och ska uppnås år 2030. För att nå målet med livsmedelsstrategin behövs ett långsiktigt och kontinuerligt arbete genom livsmedelsstrategins handlingsplan men också genom hur vi utformar åtgärder och insatser i kommande period för den gemensamma jordbrukspolitiken som startar 2023. Med livsmedelsstrategin vill jag öka svensk livsmedelsproduktion. Produktionsökningen, både konventionell och ekologisk, bör svara mot konsumenternas efterfrågan. En produktionsökning skulle kunna bidra till en ökad självförsörjningsgrad av livsmedel.

Sårbarheten i livsmedelskedjan ska minska.

Regeringen gav den 24 september 2020 Livsmedelsverket och Jordbruksverket i uppdrag att tillsammans analysera och redogöra för lärdomarna som utbrottet av det nya coronaviruset som orsakar sjukdomen covid-19 gett avseende livsmedelsförsörjningen. I uppdraget ingick att utifrån erfarenheterna av pandemin lämna förslag till åtgärder och arbetsformer som kan bidra till att stärka förutsättningarna för en robust livsmedelsförsörjning i händelse av samhällsstörningar och kriser och vid höjd beredskap och då ytterst krig. Rapporten En robust livsmedelsförsörjning vid kriser och höjd beredskap – Åtgärder och arbetsformer som stärker förutsättningarna (rapport 2021:5) lämnades till regeringen den 31 mars 2021. Livsmedelsverket och Jordbruksverket anför i rapporten att totalförsvarsplaneringen behöver ta hänsyn till erfarenheterna från pandemin, men också ha ett brett angreppssätt och ta hänsyn till alla typer av hot. Analyser av livsmedelskedjans beroende och sårbarheter är viktiga. Sverige måste också kunna prioritera transporter av varor i svåra situationer. Enligt myndigheterna behöver också kapaciteten att upprätta lägesbilder stärkas. Rapporten bereds i Regeringskansliet.

När det gäller frågan om växtbaserad livsmedelsproduktion anför regeringen i livsmedelsstrategin (prop. 2016/17:104, bet. 2016/17:MJU23, rskr. 2016/17:338) att den positiva utvecklingen för den svenska vegetabilieproduktionen bör fortsätta. Det ligger i linje med en ökad hållbar livsmedelskonsumtion. Regeringen bedömer att Sverige kan ha högre

ambitioner för den redan framgångsrika produktionen av vegetabilier, t.ex. spannmål och raps. Det finns potential att öka produktionen ytterligare eftersom konkurrenskraften är hög. Vidare bedömer regeringen att en långsiktigt hållbar och konkurrenskraftig jordbruks- och trädgårdsproduktion i hela Sverige förutsätter tillgång till lämpliga växtsorter i hela landet. Nya tekniska metoder och innovationer bör utnyttjas för att säkerställa tillgång till lokala och regionala sorter samt för att bidra till största möjliga utnyttjande av produktionsresurser och till jordbrukets anpassning till ett förändrat klimat. Det är viktigt att tillräckliga växtförädlingsinsatser kommer till stånd för att öka tillväxten.

När det gäller utveckling av vegetariska och veganska livsmedel kan vidare noteras att flera projekt har genomförts inom Research Institutes of Sweden (RISE). RISE är ett oberoende statligt forskningsinstitut som erbjuder expertis och test- och demonstrationsmiljöer för framtidssäkra teknologier, produkter och tjänster. RISE har bl.a. genomfört projektet Megalegumes – Svenska proteingrödor som industriråvara, med målet att möjliggöra för svenskt jordbruk att långsiktigt och storskaligt producera växtbaserad proteinråvara baserad på fababöna och sötlupin till i första hand svensk och i andra hand internationell livsmedelsindustri. Projektet Give peas a chance – nya produkter och marknader för den svenska ärtan syftade till att ta fram en helt ny produktkategori av vegetariska livsmedel från svenska ärtor och samtidigt utveckla svensk ärtodling till att producera en råvara med optimala egenskaper för detta ändamål. Slutligen kan noteras att det vid RISE 2019 inleddes ett projekt med målet att utveckla nya funktionella livsmedelsingredienser och produkter från svenska rotfrukter som är klimatsmarta och underutnyttjade.

Regeringen fattade i december 2019 beslut om en handlingsplan för livsmedelsstrategin (del 2). Handlingsplanen gäller 2020–2025 och består av ett antal åtgärder som ska bidra till att nå livsmedelsstrategins övergripande mål under 2020–2025. För området Kunskap och innovation anges i handlingsplanen, när det gäller långsiktiga insatser, att kompetenscentrumet SLU Grogrund ska utvecklas för att säkerställa tillgången till nya växtsorter som är anpassade för svenska odlingsförhållanden. Vidare ska stöd ges till Sweden Food Arena för att stärka livsmedelskedjans innovationsförmåga och konkurrenskraft. Därutöver ska innovationsarbetet inom den svenska livsmedelskedjan stärkas, dels genom ökad innovationshöjd, dels genom främjande av ökad tvärsektorieell samverkan. Som ett led i arbetet enligt handlingsplanen gav regeringen i december 2019 SLU i uppdrag att vidta åtgärder inom ramen för livsmedelsstrategin för att uppnå livsmedelsstrategins övergripande mål om en ökad livsmedelsproduktion som är hållbar och konkurrenskraftig. Uppdraget syftar till att säkerställa tillgång till nya växtsorter som är anpassade för svenska odlingsförhållanden, vilket enligt regeringen är av stor vikt för en stärkt konkurrenskraft i jordbruket i ett förändrat klimat. Regeringen gav bl.a. SLU i uppdrag att utveckla SLU Grogrund. En redovisning av uppdraget ska lämnas i februari varje år från

2021, och en slutredovisning ska lämnas senast den 28 februari 2028 (N2019/03244/SMF).

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att livsmedelsförsörjningen är en kritisk förutsättning för totalförsvaret och understöder det civila försvarets samtliga förmågor. För att trygga livsmedelsförsörjningen krävs en fungerande inhemsk jordbruks- och livsmedelsproduktion. Konkurrenskraftiga jordbruks- och livsmedelsföretag och en hög svensk marknadsandel är viktiga förutsättningar för detta. Utskottet har i sin fördjupade uppföljning om lantbrukets sårbarhet lyft fram faktorer som t.ex. ökad lönsamhet och konkurrenskraft, klimatanpassningsåtgärder, säkrad tillgång till insatsmedel, ökad tillgång till personal samt samarbete som betydelsefulla för att minska sårbarheten.

Utskottet vill i sammanhanget påminna om livsmedelsstrategins mål att en ökad och hållbar livsmedelsproduktion ska uppnås 2030 och de handlingsplaner som beslutats med anledning av strategin. Utskottet noterar att det inom ramen för livsmedelsstrategin görs satsningar på forskning och innovation för att stärka kunskaps- och innovationssystemet så att det kan bidra till en hållbar produktion och konsumtion av livsmedel.

Utskottet delar vidare regeringens bedömning att den positiva utvecklingen för svensk vegetabilieproduktion bör fortsätta och att detta är i linje med en ökad hållbar livsmedelskonsumtion. Det görs även satsningar inom området växtförädling för att ta fram växtsorter som är lämpade för svensk odling. Utskottet ser sammantaget positivt på dessa insatser.

Utskottet välkomnar också att regeringen har gett Livsmedelsverket och Jordbruksverket i uppdrag att analysera och redogöra för de lärdomar om livsmedelsförsörjningen som utbrottet av det nya coronaviruset har gett.

Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motionerna 2020/21:1338 (M), 2020/21:2424 (S) och 2020/21:2944 (C) yrkande 11.

Ekologiskt jordbruk

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om utveckling av nya koncept inom jordbruket och ökad svensk ekologisk produktion.

Jämför reservation 14 (SD).

Motionerna

I kommittémotion 2020/21:724 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 22 anfördes att utveckling av nya koncept inom jordbruket, exempelvis mellanformer mellan konventionellt och ekologiskt jordbruk, bör uppmuntras. Det som

avgör vad som är bra är den nya bruksformens effekter på lantbrukets olika värden. Konzeptutveckling är viktigt och bör uppmuntras och får inte stranda på teknikrådska.

Maria Gardfjell och Janine Alm Ericson (båda MP) lyfter i motion 2020/21:2707 yrkande 4 frågan om ökad svensk ekologisk produktion. Sverige skulle enligt motionärerna tjäna på en ökad ekologisk produktion. Genom en satsning på ekologiskt jordbruk kan man göra jordbruket mindre beroende av import, gynna ett levande landskap samt öka lönsamheten och sysselsättningen.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Ersättningarna för ekologisk produktion i landsbygdsprogrammet är en åtgärd för att öka den ekologiska produktionen (prop. 2018/19:1 utg.omr. 23). Av Jordbruksverkets Nationell handlingsplan för landsbygdsprogrammet 2014–2020 för år 2020 framgår att Jordbruksverket har prioriterat verksamhet som syftar till att komplettera och stödja den kompetensutveckling och rådgivning som prioriteras i de regionala handlingsplanerna, inspirera och motivera rådgivare och lantbrukare att ställa om till och att fortsätta utveckla ekologisk produktion samt förstärka effekterna av landsbygdsprogrammets ersättningar för ekologisk produktion och underlätta för lantbrukarna att följa reglerna för ekologisk produktion. Även under förlängningen av landsbygdsprogrammet 2021–2022 planeras satsningar på ekologisk produktion.

Förutom satsningarna på ekologisk produktion i landsbygdsprogrammet ger regeringen stöd till forskning (Formas), försöks- och utvecklingsverksamhet (Jordbruksverket), fältforskning (SLU) samt Centrum för ekologisk produktion och konsumtion vid SLU. Vidare innehåller livsmedelsstrategin (prop. 2016/17:104, bet. 2016/17: MJU23, rskr. 2016/17:338) och dess handlingsplaner satsningar på produktion, konsumtion och export av ekologiska livsmedel.

I regeringens handlingsplan för livsmedelsstrategin (prop. 2016/17:104) anges att regeringens inriktningsmål för ekologisk produktion och konsumtion är att 30 procent av den svenska jordbruksmarken ska utgöras av certifierad ekologisk jordbruksmark 2030 och att 60 procent av den offentliga livsmedelskonsumtionen ska utgöras av certifierade ekologiska produkter 2030. Av budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 20) framgår att under 2019 odlades 20 procent av jordbruksmarken i Sverige ekologiskt, och 38 procent av konsumtionen i offentliga svenska kök bestod av ekologiska livsmedel. Den ekologiska produktionen i Sverige har enligt regeringen ökat något under de senaste åren.

I februari 2018 presenterade Jordbruksverket ett förslag till en åtgärdsplan för att öka produktionen, konsumtionen och exporten av ekologiska livsmedel (rapport 2018:16). Åtgärdsplanen innehåller etappmål och åtgärder som syftar till att nå regeringens inriktningsmål för ekologisk produktion och konsumtion. Den 26 april 2018 beslutade regeringen att ge Jordbruksverket

50 miljoner kronor 2018–2020 för att vidta ett antal åtgärder som återfinns i förslaget till åtgärdsplan, i syfte att nå regeringens mål för ekologisk produktion och konsumtion.

I juli 2018 utlyste Jordbruksverket, inom ramen för åtgärdsplanen, 26 miljoner kronor för åtta åtgärder som ska främja produktion och konsumtion av ekologiska livsmedel. I den andra utlysningen i oktober 2018 om försöks- och utvecklingsprojekt beviljade Jordbruksverket tio ansökningar som omfattade ca 6 miljoner kronor.

Jordbruksverket fördelar varje år pengar till försöks- och utvecklingsprojekt för ekologisk produktion. Syftet med projekten är att ge tillämpad kunskap inom områdena djurhälsa, djurhållning, trädgård och växtodling i ekologiskt lantbruk. För försöks- och utvecklingsprojekten för 2019 fanns en särskild satsning inom ekologisk produktion för att öka den ekologiska produktionen och konsumtionen.

Utskottet har behandlat frågor om mål för den ekologiska produktionen och konsumtionen och föreslog i betänkandet En livsmedelsstrategi för Sverige ett tillkännagivande till regeringen om att svensk livsmedelsproduktion ska styras av konsumenternas efterfrågan och inte av politiskt bestämda kvantitativa mål för konsumtion och produktion kopplade till specifika produktionsformer. Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut (bet. 2016/17:MJU23 punkt 37, rskr. 2016/17:338). I regeringens skrivelse Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2020 (skr. 2020/21:75) hänvisar regeringen till budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 23) där regeringen redogör för sina mål för ekologisk produktion och offentlig ekonomisk konsumtion. Vidare lyfter man fram uppdraget till Jordbruksverket om en handlingsplan för hur målen ska nås och ett uppdrag den 29 maj 2018 till Jordbruksverket om att vidta åtgärder för främjande av produktion, konsumtion och export av ekologiska livsmedel. Regeringen hänvisar även till att det i regleringsbrevet för 2021 beslutades om ytterligare medel 2021–2023 till Jordbruksverket för att fortsätta uppdraget att främja produktion, konsumtion och export av ekologiska livsmedel (se nedan). Tillkännagivandet är inte slutbehandlat.

I budgetpropositionen för 2018 betonade regeringen att det är viktigt att det finns goda förutsättningar för den ekologiska produktionen och att den potential som finns för fler jobb och en bättre miljö utnyttjas. Ekologisk odling bidrar till flera av miljö kvalitetsmålen, t.ex. Giftfri miljö, Ett rikt odlingslandskap och Ett rikt växt- och djurliv. För att främja ekologisk produktion och konsumtion görs insatser inom flera områden. Satsningarna har bidragit till en ökning både av den ekologiska odlingen och av marknaden för ekologiska produkter. Vidare anförde regeringen att satsningarna i landsbygdsprogrammet och livsmedelsstrategin är ett uttryck för den vikt som regeringen lägger vid produktionen, konsumtionen och exporten av ekologiska livsmedel. Regeringen bedömde att det finns en outnyttjad potential för produktion av ekologiska livsmedel inom jordbruket och den vill regeringen ta till vara.

Jordbruksverket fick i uppdrag den 15 juni 2017 att inom ramen för livsmedelsstrategin inrätta en samordningsfunktion för ekologiska livsmedel i samråd med bl.a. berörda myndigheter, företrädare för företag och organisationer inom hela livsmedelskedjan samt konsument- och miljöorganisationer. Syftet var att stödja utvecklingen mot mer ekologisk produktion, och för det avsatte regeringen 12 miljoner kronor 2017–2019. I regeringsbeslutet (dnr N2017/04214/JM) anförde regeringen att eftersom den ekologiska produktionen inte har ökat i takt med efterfrågan vill regeringen bidra till att öka produktionen och konsumtionen av ekologiska livsmedel i Sverige. Det är viktigt att det finns goda förutsättningar för den ekologiska produktionen och att den potential som finns för fler jobb och en bättre miljö tas till vara. Regeringen avser därför att arbeta för en politik som bidrar till en ökad andel ekologisk produktion och konsumtion. Regeringens bedömning är att en ökad efterfrågan på den ekologiska marknaden kan bidra till tillväxt och konkurrenskraft i svenskt jordbruk och svensk livsmedelsproduktion.

Regeringen har följt upp livsmedelsstrategins långsiktiga handlingsplan del 2 med ytterligare åtgärder för att stärka arbetet med att nå det övergripande målet med strategin. De samlade åtgärderna utgör tillsammans en ny handlingsplan, handlingsplan del 3, och är en del av januariavtalet, en sakpolitisk överenskommelse som har slutits mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet. Inom ramen för handlingsplanen tillförs under perioden 2021–2023 bl.a. 25 miljoner kronor årligen till Jordbruksverkets samordningsfunktion för ekologiska livsmedel för att fortsätta verksamheten.

Jordbruksverket ska således fortsätta att arbeta med samordningsfunktionen för ekologiska livsmedel, vars syfte är att främja produktion, konsumtion och export av ekologiska livsmedel inom ramen för livsmedelsstrategin. Arbetet ska utvecklas för att i större utsträckning bidra till utbyte av erfarenheter och dialog mellan berörda aktörer som verkar för ökad ekologisk produktion, utreda marknadsutveckling och verka för bl.a. kunskapsuppbbyggnad, kunskapsförmedling, innovation och rådgivning inom området. Jordbruksverket ska vidta fortsatta åtgärder i enlighet med uppdraget att, inom ramen för livsmedelsstrategin, främja produktion, konsumtion och export av ekologiska livsmedel.

Utskottets ställningstagande

Ekologisk produktion bidrar bl.a. till de nationella miljömålen Giftfri miljö, Ett rikt odlingslandskap och Ingen övergödning. Ekologisk produktion ger också positiva effekter på djurhälsa och landsbygdsutveckling. Utskottet delar regeringens bedömning att en ökad efterfrågan på den ekologiska marknaden kan bidra till hållbar tillväxt och konkurrenskraft i svenskt jordbruk och svensk livsmedelsproduktion. Utskottet noterar därför med tillfredsställelse att det görs insatser på flera områden för att främja ekologisk produktion och konsumtion, och konstaterar att dessa insatser har bidragit till en ökning både

av den ekologiska odlingen och av marknaden för ekologiska produkter. Utskottet välkomnar vidare att extra medel har tillförts Jordbruksverkets samordningsfunktion för ekologiska livsmedel för arbetet med att bl.a. främja produktion, konsumtion och export av ekologiska livsmedel. Utskottet vill i sammanhanget också framhålla det som framgår av redovisningen ovan, att samordningsfunktionen även ska verka för kunskapsuppbyggnad, kunskapsförmedling, innovation och rådgivning. Mot denna bakgrund ser utskottet inte skäl att vidta någon åtgärd inom området och avstyrker därför motionerna 2020/21:724 (SD) yrkande 22 och 2020/21:2707 (MP) yrkande 4.

Småskaliga slakterier

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om förutsättningarna för gårds-slakterier, mobila slakterier och små lokala slakterier.

Jämför reservation 15 (V) och 16 (SD, V).

Motionerna

I partimotion 2020/21:1315 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 8 anförs att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på en strategi för att minska mängden djur som transporteras inom livsmedelsproduktionen och för att ställa om transporter inom Sverige till att transportera kött i stället för djur. En sådan strategi bör bl.a. omfatta åtgärder för att stimulera gårdsslakterier och mobila slakterier för att minska behovet av djurtransporter och lidandet för djuren.

I yrkande 10 i motionen anförs att regeringen bör ge lämpliga myndigheter i uppdrag att se över situationen för de svenska slakterierna och vilka åtgärder som krävs för att öka tillgången på mindre, lokala slakterier. Genom att förbättra tillgången till lokala slakterier kan vi enligt motionärerna minska behovet av längre djurtransporter och stärka förutsättningarna för lokal produktion och en förbättrad nationell självförsörjningsgrad av livsmedel.

Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) anför i motion 2020/21:2764 yrkande 23 att mobila slakterier och ny teknik för gårdsslakterier bör fortsätta att utvecklas. Många djur får resa långt för att komma till slakteriet och det är för det allra mesta mycket stressande för djuren. Motionärerna menar att slakteritransporterna behöver minimeras och en decentraliserad slakterinäring behöver utvecklas.

I motion 2020/21:768 av Daniel Bäckström (C) yrkande 1 framhålls att incitament och investeringsstödsstruktur behöver ses över så att det bidrar till ännu fler och utvecklade småskaliga slakterier. Tillgången till slakterier varierar i vårt land och med ökad efterfrågan på närproducerat svenskt kött ökar också behovet av småskaliga och praktiska lösningar.

I yrkande 3 i samma motion anförs att bör det vara tillåtet att avliva djur hemma på gården för vidare transport till slakteri. Det skulle bidra till att stärka djurskyddet och främja djurhållningen.

Kompletterande uppgifter

Regelverket för slakt och köttbesiktning är harmoniserat och regleras av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 om livsmedels-hygien, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 om fastställande av särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung.

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 854/2004 av den 29 april 2004 om fastställande av särskilda bestämmelser för genomförandet av offentlig kontroll av produkter av animaliskt ursprung avsedda att användas som livsmedel tillämpades tidigare, men har nu ersatts av den nya EU-förordningen om offentlig kontroll som började tillämpas den 14 december 2019 (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2017/625). Regeringen lämnade i proposition 2020/21:43 En anpassning av bestämmelser om kontroll i livsmedelskedjan till EU:s nya kontrollförordning förslag som syftar till att anpassa svensk lagstiftning till den nya EU-förordningen (bet. 2020/21:MJU6, rskr. 2020/21:198).

Grunden i dessa regelverk är att djur som ska bli livsmedel ska slaktas hygieniskt i en godkänd livsmedelslokal och att en officiell veterinär besiktigar djuret både före och efter slakt för att köttet sedan ska kunna släppas ut på marknaden. Både gårdsslakterier och mobila slakterier är förenliga med regelverket. Det finns inte några undantag eller lättnader för mobil slakt.

Ett godkännande enligt EU-förordningen innebär att en anläggning står under kontroll av en behörig myndighet. I Sverige har Livsmedelsverket kontrollansvaret för den här typen av anläggningar. Denna kontroll innefattar såväl djurskydd och djurhälsa som livsmedelshygien. Det innebär att konsumenterna kan vara säkra på att produkterna uppfyller de krav som finns i Sverige och i EU, när det gäller både djurens välfärd och livsmedlens säkerhet, och ger på så sätt ett mervärde till dessa produkter.

Livsmedelsverket redovisade den 15 juni 2018 till regeringen hur myndigheten under perioden 2018–2020 planerade att effektivisera och modernisera den offentliga kontrollen vid slakterier och vilthanteringsanläggningar. Under 2018 tog Livsmedelsverket fram en handlingsplan med åtgärder som syftar till att minska kostnaderna för den offentliga kontrollen vid slakterier och vilthanteringsanläggningar, stärka kommunikationen med företagen och öka Livsmedelsverkets förmåga att driva moderniseringsfrågor på EU-nivå. Åtgärder för att minska kostnaderna omfattar bl.a. att förbättra verksamhets- och ekonomistyrningen av kontrollen och införa ett mer riskbaserat arbetssätt som innebär ett minskat behov av kontroll.

Livsmedelsverket satsar på att utveckla dialogen och kommunikationen med slakterier och vilthanteringsanläggningar för att göra det enklare för företag att följa reglerna. Möjligheterna att använda moderna tekniska

lösningar för kontroll är dock begränsade; exempelvis måste en veterinär vara närvarande på slakterier vid varje tillfälle som ett djur slaktas. Livsmedelsverket har i samarbete med SLU påbörjat en vetenskaplig studie där slaktkontroller genomförs på distans med hjälp av modern teknik för bild- och ljudöverföring.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis framhålla att utskottet anser att frågor om djurskydd vid slakt har mycket hög prioritet. Tidigare under året har information om hur regelverket och tillsynen fungerar i fråga om djurskydd och slakterier lämnats till utskottet vid besök av Jordbruksverket, Livsmedelsverket, företrädare för länsstyrelserna och representanter för ett flertal övriga aktörer. Utskottet har i sitt betänkande om djurskydd (bet. 2020/21:MJU10) uttalat att regelverket och tillsynen i fråga om djurskydd och slakterier generellt sett fungerar väl, samtidigt som det har framkommit att det förekommer fall av bristande efterlevnad.

När det gäller motionsyrkandena om olika former av småskalig slakt konstaterar utskottet att regelverket för slakt och köttbesiktning är harmoniserat inom EU. Under förutsättning att detta regelverk följs är det tillåtet att bedriva gårdsslakterier och mobila slakterier. Utskottet ser positivt på att Livsmedelsverket satsar på att utveckla dialogen och kommunikationen med slakterier för att göra det enklare för företag att följa reglerna och att vetenskapliga studier har inletts med slaktkontroller på distans med hjälp av modern teknik.

Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motionerna 2020/21:768 (C) yrkandena 1 och 3, 2020/21:1315 (V) yrkandena 8 och 10 samt 2020/21:2764 (MP) yrkande 23.

Hantering av gödsel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om förvaring av gödsel.

Jämför reservation 17 (M) och 18 (L).

Motionerna

Enligt kommittémotion 2020/21:3357 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 6 bör regeringen verka i EU för att kraven på lagring av stallgödsel i avrinningsområden ska skärpas och att överträdelser ska rendera kraftfulla sanktioner. Felaktig gödselhantering vid stora djurgårdar kan enligt motionärerna innebära en stor risk.

I partimotion 2020/21:3679 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 21 framhålls vikten av täckt förvaring av gödsel. Detta är enligt motionärerna en effektiv klimatåtgärd.

Kompletterande uppgifter

I Sverige står jordbruket för ungefär hälften av de utsläpp av kväve och fosfor till havet som orsakas av människan. Utlakningen från jordbruket beror på flera faktorer. Alla går inte att påverka eftersom all mark läcker näringsämnen naturligt och all odling medför att utlakningen från marken ökar. Enligt Jordbruksverket har förlusterna av kväve och fosfor samt ammoniakutsläpp från jordbruket minskat på senare år. Minskningen beror på att åtgärder för att minska förlusterna av kväve och fosfor och utsläppen av ammoniak haft effekt. För att den positiva trenden ska hålla i sig är det viktigt med fortsatta insatser. Att utsläppen av ammoniak minskat beror också på att antalet lantbruk och djur blivit färre.

Av budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 20) framgår att åtgärdsarbetet mot övergödning har stärkts under 2019 genom de ändringar som genomfördes 2018 i förordningen (2009:381) om statliga stöd till lokala vattenvårdsprojekt LOVA. Under 2019 ökade LOVA-medlen inom anslag 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö med 65 miljoner kronor till totalt 200 miljoner kronor. Totalt användes 145 miljoner kronor av LOVA-medlen 2019, och för projekt mot övergödning har utbetalningarna ökat från 44 miljoner kronor 2017 till 112 miljoner kronor 2019. För åtgärder mot övergödning inom jordbruket är landsbygdsprogrammet dessutom en viktig källa för finansiering.

EU:s Östersjöstrategi beslutades 2009 och ett av tre huvudmål är att rädda havsmiljön. Enligt strategin är övergödning ett problem som ställer särskilt höga krav på tillämpningen av EU:s regelverk och på samarbetet inom regionen. Att rädda havsmiljön handlar om att med stöd till olika insatser uppnå en god miljöstatus och biologisk mångfald i havet. Östersjöstrategin har bidragit till flera projekt för att minska näringsläckaget från jordbruket. Baltic Deal, Baltic Compass och Baltic Manure är exempel på projekt med målsättningen att öka kunskapen och erfarenhetsutbytet om åtgärder som minskar jordbrukets näringsläckage samtidigt som lönsamheten bevaras eller förbättras. Östersjöstrategin är under revidering. I utkastet till en ny strategi är fortfarande övergödning och åtgärder inom lantbruket ett prioriterat område.

EU:s ministrar i jordbruks- och fiskerådet nådde i oktober 2020 en överenskommelse om reformpaketet för den gemensamma jordbrukspolitiken. Överenskommelsen innebär en ökad miljö- och klimatambition jämfört med i dag.

EU:s nitratdirektiv (91/676/EEG) har som syfte att skydda vattenkvaliteten i EU genom att förhindra att nitrater från jordbruket förorenar grund- och ytvatten. I nitratdirektivet anges de åtgärder för att minska kväveläckaget som

medlemsländerna minst måste vidta för de områden som har pekats ut som känsliga områden.

Hanteringen av naturgödsel regleras i miljölagstiftningen. Det kan t.ex. ställas miljökrav på förvaring av naturgödsel som väntar på förbränning. Gödsel från djurhållning ska förvaras tätt så att det inte kan uppstå läckage av fosfor och kväve. Detta innebär att gödsel ska förvaras invallat eller täckt så att regnvatten inte kan föra med sig näringsämnena ut i marken. Generella krav på lagringskapacitet för stallgödsel varierar beroende på djurhållning, djurslag, djurantal samt om marken befinner sig inom eller utanför nitratkänsligt område. Kraven för lagring av gödsel regleras bl.a. i 2 och 12 kap. miljöbalken, förordningen (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket, Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring och Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 1999:79) om miljöhänsyn i lantbruket.

Regeringen tillsatte i februari 2018 en utredning om minskad övergödning genom stärkt lokalt åtgärdsarbete (dir. 2018:11). Utredningens uppdrag var att fokusera på mer effektiva åtgärder mot övergödning och hur det lokala engagemanget kan stärkas. Utredningen skulle bl.a. föreslå nya eller förstärkta styrmedel som leder till ökad användning av lokalt anpassade, kostnadseffektiva åtgärder mot övergödning, utreda och lämna förslag på hur minskad förbrukning av kväve och fosfor kan stimuleras, utreda förutsättningarna för att återföra näringsämnen från kustvatten och sjöar till land för att minska övergödningen samt lämna förslag till etappmål som bidrar till att nå miljökvalitetsmålet Ingen övergödning samt målen om rent vatten, minskade havsföroreningar och hållbart skogsbruk i Agenda 2030. Den 28 februari 2020 lämnade utredningen sitt betänkande Stärkt lokalt åtgärdsarbete – att nå målet Ingen övergödning (SOU 2020:10) till Miljödepartementet. Utredningen lämnar ett flertal förslag, bl.a. att de övergödningrelaterade miljöersättningarna i landsbygdsprogrammet i ökad utsträckning bör utformas så att den enskildes ersättning relateras till utsläppsminskning och att Jordbruksverket ska ges i uppdrag att i samarbete med Sveriges lantbruksuniversitet ta fram underlag till nya bestämmelser om miljöhänsyn för hästhållare. Betänkandet bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Enligt ett tilläggsdirektiv som regeringen beslutade den 31 maj 2018 (dir. 2018:44) fick Miljömålsberedningen (M 2010:04) i uppdrag att föreslå en strategi för förstärkt åtgärdsarbete för bevarande och hållbart nyttjande av hav och marina resurser. Strategin ska bidra till att relevanta delar av Generationsmålet och de berörda miljökvalitetsmålen nås och därmed även bidra till genomförandet av mål 14 i Agenda 2030 om att bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt.

I december 2020 lämnade Miljömålsberedningen sitt delbetänkande Havet och människan (SOU 2020:83). I betänkandet framhåller Miljömålsberedningen att det behövs ett långsiktigt och samordnat arbete för att minimera problemet med övergödningen av kust och hav genom att styra mot cirkulära flöden av fosfor och kväve samt öka återföringen av och

effektiviteten vid användningen av växtnäringsämnen. Miljömålsberedningen förordar även en förstärkning av åtgärdsarbetet för att minimera tillförsel av fosfor och kväve till vatten och hav samt en utveckling av kust- och havsmiljöförvaltningen för att minska effekterna av övergödningen på arter och livsmiljöer. Man bör enligt beredningen även snabba på återställningstakten och öka havets resiliens. Miljömålsberedningen lämnade i betänkandet ett flertal förslag för att minska problemet med övergödning. Betänkandet är under beredning och har nu sänts på remiss.

Utskottets ställningstagande

När det gäller förvaring av gödsel finns det som framgår ovan regler inom miljölagstiftningen som syftar till att minska riskerna. Utskottet konstaterar att arbete pågår både i Sverige och inom EU när det gäller frågan om att begränsa förlusterna av kväve och fosfor och ammoniakutsläppen från jordbruket. Utskottet vill särskilt framhålla att åtgärdsarbetet mot övergödning har stärkts genom det statliga stödet till lokala vattenvårdsprojekt (LOVA).

Som framgår ovan behandlas frågan om övergödning och näringsläckage både i betänkandet Stärkt lokalt åtgärdsarbete – att nå målet Ingen övergödning och i Miljömålsberedningens delbetänkande Havet och människan. Båda dessa betänkanden är för närvarande under beredning i Regeringskansliet.

Utskottet finner mot denna bakgrund inte skäl att vidta någon åtgärd med anledning av motionerna 2020/21:3357 (M) yrkande 6 och 2020/21:3679 (L) yrkande 21. Motionsyrkandena avstyrks.

Näringsläckage från hästnäringen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om näringsläckage från hästverksamheter.

Jämför reservation 19 (M), 20 (SD), 21 (C) och 22 (L).

Motionerna

I kommittémotion 2020/21:2123 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD) yrkande 7 framhålls att förslagen från den statliga utredningen Stärkt lokalt åtgärdsarbete – att nå målet Ingen övergödning (SOU 2020:10) inte bör genomföras. Motionärerna framhåller att det i dag redan finns ett gott samarbete mellan många hästgårdar, bönder och bioanläggningar för att sluta kretsloppet. Det vore förödande för hela näringen om förslagen om övergödning kopplat till hästnäringen skulle införas.

Kommittémotion 2020/21:3350 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 44 tar upp frågan om näringsläckage från hästnäringen. Motionärerna påtalar

att hästnäringen, som alla andra verksamheter, måste ta sitt ansvar för att minska övergödningen. Samtidigt behövs det enligt motionärerna en fördjupad kartläggning för att öka kunskapen om övergödningens omfattning vad gäller hästnäringen. En del av lösningen måste handla om förbättrad rådgivning, rekommendationer och tillsyn för att hjälpa hästägare att göra rätt.

I kommittémotion 2020/21:2917 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 40 betonas att man bör fokusera på kunskapshöjande åtgärder såsom rådgivning och rekommendationer för att minska risken för övergödning från hästverksamheter. Utredningen SOU 2020:10 fastslår att det behövs nya bestämmelser för hästnäringens miljöpåverkan. Motionärerna anser att de bestämmelser för hästhållare som omnämns i utredningsbetänkandet vad gäller t.ex. gödselhantering, gödsellagring och placering, utformning och storlek av hagar är orimliga och inte bör ligga till grund för ny lagstiftning. I stället bör fokus ligga på rådgivning, ökad kunskap och rekommendationer.

Även kommittémotion 2020/21:3273 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 35 behandlar miljöåtgärder inom hästnäringen. Motionärerna anser att de åtgärder som enkelt kan vidtas för att minska problemen med övergödning från hästhållning givetvis ska vidtas. Men för alla åtgärder, och särskilt i fallet med mer långtgående åtgärder med stor påverkan på verksamheten, måste nyttan av en åtgärd alltid vägas mot den insats den kräver och de kostnader den för med sig. Det är även viktigt att myndigheterna samverkar med hästnäringen.

I motion 2020/21:2608 av Sofia Westergren (M) anförs att ett hästrådgivningspaket bör användas i det framtida arbetet med miljörådgivning för hästhållare. Det nya hästrådgivningspaketet i Greppa Näringen har utvecklats och testas på gårdar. Denna miljörådgivning skulle sannolikt kunna få stor efterfrågan i hästbranschen och ge positiva effekter på miljön. Detta framhålls av motionären som en bättre väg att gå än den nya lagstiftning som utredaren i Övergödningsutredningen lyfter fram.

I motion 2020/21:3584 av Cecilia Widegren (M) yrkande 11 anförs att orimliga regler eller förhållningssätt till övergödning inte ska drabba de gröna näringarna i allmänhet och den svenska hästnäringen i synnerhet. De åtgärder som den statliga utredningen från 2020 föreslår är enligt motionären varken beprövade eller bygger på forskning eller beprövad erfarenhet, utan skulle snarare tvinga många att stänga sina stall eller ridskolor.

Kompletterande uppgifter

Som framgår i avsnittet ovan lämnades betänkandet Stärkt lokalt åtgärdsarbete – att nå målet Ingen övergödning (SOU 2020:10) till Miljödepartementet i februari 2020. Utredningen föreslår att regeringen ger Jordbruksverket i uppdrag att i samarbete med Sveriges lantbruksuniversitet ta fram underlag till nya bestämmelser om miljöhänsyn för hästhållare. Bakgrunden till att det finns ett behov av nya bestämmelser är enligt utredningen bl.a. att de krav på hanteringen av stallgödsel som gäller för jordbruksföretag inte omfattar alla hästar eftersom en stor del av hästarna finns utanför jordbruksföretagen.

Utredningen pekar även på att den största andelen hästgödsel produceras utanför jordbruket, vilket innebär att en stor del av den resurs som hästgödseln utgör inte tas till vara. Betänkandet bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Frågan om näringsläckage från hästnäringen behandlas i betänkandet Stärkt lokalt åtgärdsarbete – att nå målet Ingen övergödning. Utskottet noterar att utredningsbetänkandet har varit ute på remiss hos ett stort antal remissinstanser och att det nu är under beredning i Regeringskansliet. I avvaktan på resultatet av det arbetet avstyrker utskottet motionerna 2020/21:2123 (SD) yrkande 7, 2020/21:2608 (M), 2020/21:2917 (C) yrkande 40, 2020/21:3273 (L) yrkande 35, 2020/21:3350 (M) yrkande 44 och 2020/21:3584 (M) yrkande 11.

Våtmarker

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att anlägga och återställa våtmarker och bevattningsdammar.

Jämför reservation 23 (M, SD, KD) och 24 (L).

Motionerna

Kommittémotion 2020/21:3236 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 11 tar upp värdet av våtmarker och bevattningsdammar. Motionärerna pekar på att det bl.a. handlar om att skapa vattenreserver, hantera dagvatten och kraftiga regn, skapa förebyggande åtgärder mot bränder och gynna det lokala klimatet vid höga temperaturer. Det handlar också om att hindra avgången av klimatgaser och att stoppa övergödningen av haven. Bevattningsdammar tillför bl.a. bevattningsmöjligheter för djurhållningen. Motionärerna menar att alla regler som kan hämma utvecklingen och anläggandet av våtmarker behöver ses över.

Kommittémotion 2020/21:3357 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 13 framhåller vikten av att anlägga fler våtmarker i landskapet. Att värna och etablera nya våtmarker är av stor vikt för att gynna biologisk mångfald och för att minska övergödning. I synnerhet hjälper våtmarker till att rena bort kväve men de bidrar också till inlagring av grundvatten.

Kommittémotion 2020/21:2732 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP) yrkande 9 tar upp frågan om att i högre utsträckning och takt återställa våtmarker. Regeringen har gjort omfattande satsningar på restaurering av våtmarker, men enligt motionärerna är potentialen mycket stor och därför bör arbetet med att återställa våtmarker skalas upp betydligt.

Enligt motion 2020/21:2711 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 4 bör man verka för att fler våtmarker anläggs. Eftersom klimatförändringarna ökar effekten av övergödningen i haven kommer behovet av åtgärder för att minska tillrinningen av kväve och fosfor till haven att öka.

Kompletterande uppgifter

Riksdagen har beslutat om 16 miljö kvalitetsmål som anger det tillstånd som ska uppnås i ett generationsperspektiv (prop. 1997/98:145, bet. 1998/99:MJU6, rskr. 1998/99:183 och prop. 2004/05:150, bet. 2005/06:MJU3, rskr. 2005/06:48). Ett av miljö kvalitetsmålen är Myllrande våtmarker. Definitionen av detta mål är att våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet ska bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden. I regeringens proposition 2019/20:65 En samlad politik för klimatet – klimatpolitisk handlingsplan anförts att regeringen har stärkt insatserna för restaurering av våtmarker. Enligt regeringen kan restaurering av våtmarker som dikats ut vara ett bidrag i klimatarbetet genom deras funktion som kolsänka. Restaurering av våtmarker kan också ge flera andra vinster i form av vattenhushållning och vattenrening och främja den biologiska mångfalden.

I budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 20) anför regeringen att våtmarkernas ekosystemtjänster gynnas av den våtmarks-satsning regeringen inledde 2018 för att främst stimulera kommuner att restaurera och anlägga våtmarker. Satsningen har bidragit till att balansera vattenflöden, öka tillskottet till grundvatten, gynna biologisk mångfald och minska klimatpåverkan och övergödning.

Inom ramen för den lokala naturvårdssatsningen Lona avslutades under 2019 23 tidigare påbörjade våtmarksprojekt, och 39 nya projekt beviljades bidrag. Fler insatser för återskapande och restaurering av våtmarker har pågått i samtliga län under 2019. Under 2019 fördelade Naturvårdsverket totalt 59 miljoner kronor till våtmarker, 31 miljoner kronor via Lona till främst kommuner och 28 miljoner kronor till länsstyrelserna. Naturvårdsverket har utlyst forskningsmedel om våtmarkers ekosystemtjänster, i syfte att öka kunskapen om bl.a. vattenhållning, balans av vattenflöden och grundvattenbildning som en del av arbetet med att anpassa samhället till klimatförändringarna.

Våtmarkernas ekosystemtjänster gynnas också av satsningar inom Life-projektet Grip on Life IP som pågår 2018–2023.

Under 2019 har flera länsstyrelser gjort insatser för hotade arter och livsmiljöer, bl.a. inom ramen för åtgärdsprogram. Genomförandet av myrskyddsplanen har ökat av ytan formellt skyddad myr med 8 497 hektar under 2019. Detta bidrar till bevarandet av våtmarkernas natur- och kulturmiljövärden. Utbrytningen av myrar för torv har dock fortsatt under 2019. Uttaget av energitorv var 1 862 miljoner kubikmeter 2018, en ökning med 72 procent jämfört med 2017. Utsläppen från dikade torvmarker står för 11

miljoner ton koldioxidekvivalenter, dvs. mer än Sveriges personbilstrafik. Regeringen föreslår därför i budgetpropositionen en satsning på återvätning av tidigare torrlagda våtmarker, vilket ger betydande klimatvinster samtidigt som den biologiska mångfalden stärks. Satsningen genomförs främst genom att medel tillförs inom Lona. Satsningen bygger på frivillig medverkan av markägare.

Naturvårdsverket anger att i våtmarkssatsningen för 2021–2023 tillförs 350 miljoner kronor under 2021 till arbetet för att restaurera, återväta och anlägga våtmarker. Ytterligare 325 miljoner kronor planeras tillföras för 2022 och 100 miljoner kronor för 2023. Satsningen genomförs främst genom att medel tillförs inom den lokala naturvårdssatsningen Lona och till länsstyrelserna. Nytt är att även Skogsstyrelsen ska delta i våtmarkssatsningen. Skogsstyrelsen ska till en början arbeta med rådgivning till skogsägare om återvätning av dikade eller torrlagda våtmarker.

Finansiering av anläggning och restaurering av våtmarker ingår även som en del i landsbygdsprogrammet. Inom programmet är det möjligt att söka stöd för miljöinvestering för att anlägga och restaurera våtmarker och dammar och att söka miljöersättning för skötsel av anlagda eller restaurerade våtmarker och dammar. Som redogjorts för i tidigare avsnitt pågår EU-förhandlingar om en ny jordbrukspolitik som kommer att träda i kraft 2023. Regeringen har därför beslutat hur nuvarande landsbygdsprogram som löper fram till 2020 ska förlängas och utformas under övergångsperioden 2021–2022. Detta innebär att nuvarande landsbygdsprogram förlängs och att vissa åtgärder förstärks för att lättare uppnå målen i den svenska livsmedelsstrategin (prop. 2016/17:104, bet. 2016/17: MJU23, rskr. 2016/17:338). Åtgärderna i landsbygdsprogrammet för att anlägga nya våtmarker är en av de insatser som förstärks.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att våtmarkernas ekosystemtjänster har gynnats av den våtmarkssatsning som inleddes 2018. Satsningen har bidragit till att balansera vattenflöden, öka tillskottet till grundvatten, gynna biologisk mångfald och minska klimatpåverkan och övergödning. Åtgärder för förstärkning av våtmarker inom den lokala naturvårdssatsningen (Lona) och skötselmedel för skyddade områden har också haft stor betydelse. Insatserna har varit betydelsefulla i arbetet för att nå miljö kvalitetsmålet Myllrande våtmarker och målen i Agenda 2030. Utskottet välkomnar detta. Utskottet vill även peka på att det inom landsbygdsprogrammet finns möjligheter att söka stöd för att anlägga, restaurera och sköta våtmarker och dammar. Vidare vill utskottet framhålla att återvätning av dikade torvmarker är en viktig klimatåtgärd som bidrar med viktiga utsläppsminskningar.

Utskottet är dock medvetet om att arbetet med åtgärder för att gynna våtmarker behöver skyndas på och öka i omfattning. Utskottet välkomnar därför det fortsatta arbetet med att restaurera, återväta och anlägga våtmarker som redovisas ovan och ser positivt på att även Skogsstyrelsen nu ska delta i

vissa delar av detta arbete. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2020/21:2711 (MP) yrkande 4, 2020/21:2732 (MP) yrkande 9, 2020/21:3236 (L) yrkande 11 och 2020/21:3357 (M) yrkande 13.

Ökad pollinering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om åtgärder för att öka pollineringen.

Jämför reservation 25 (M) och särskilt yttrande 1 (L).

Motionen

Kommittémotion 2020/21:3236 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 6 i denna del tar upp frågan om att värna pollinerande bin. Pollineringen är mycket viktig för livsmedelsproduktionen, och det ekonomiska värdet av pollineringen är stort. Åtgärder behöver därför vidtas för att stärka förutsättningarna för pollinering.

I kommittémotion 2020/21:3359 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 9 framhålls vikten av att vidta åtgärder för att öka pollineringen. Motionärerna hänvisar till Jordbruksverkets rapport (Jordbruksinformation 1 – 2020) som visar att värdet av svenska tambins pollinering samhällsekonomiskt sett motsvarar ca 500 miljoner kronor årligen i kommersiell odling. Jordbruksverket eller en annan relevant myndighet bör enligt motionärerna genomföra analyser för fler arter i syfte att skapa bättre förutsättningar att stärka den biologiska mångfalden.

Kompletterande uppgifter

Studier visar att antalet pollinerande insekter minskar, på både art- och individnivå och såväl i Sverige som i andra delar av världen. En minskning av antalet pollinerande insekter ger negativa konsekvenser för jordbruket, trädgårdsnäringen och den biologiska mångfalden.

I budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 23) anger regeringen att statsbudgeten och EU:s gemensamma jordbruksstöd har finansierat flera insatser för att upprätthålla odlingslandskapets ekosystemtjänster, i form av jordbrukarstöd och miljöersättningar i landsbygdsprogrammet till lantbrukare, åtgärder för skydd och skötsel för värdefull natur samt kulturmiljövård. Under 2018 beslutade regeringen att blommande träda ska vara en egen åtgärd inom kraven om ekologiska fokusarealer under gårdsstödet, vilket bl.a. kan gynna vilda pollinatörer och andra insekter. Pollinerande insekter är en viktig ekosystemtjänst i odlingslandskapet. Arealen blommande träda ökade under 2019 till 1 170 hektar och Jordbruksverket bedömer att den potentiella arealen för blommande träda är

betydligt större. Regeringen framhåller i propositionen att pollinering är en viktig ekosystemtjänst och att situationen för vilda pollinatörer är allvarlig. Enligt Artdatabankens rödlisteindex tillhör bin de artgrupper som har störst andel hotade arter, samtidigt som det finns kunskapsluckor kring orsakerna. Regeringen beslutade därför under 2019 om riktade medel för att stärka förutsättningarna för vilda pollinatörer.

En del av de medel som regeringen satsar för att förbättra situationen för vilda pollinatörer och pollinering fördelas till åtgärder inom den lokala naturvårdssatsningen (Lona). I likhet med ordinarie Lona-projekt kan pollineringsprojekt få upp till 50 procent av kostnaden finansierad.

Användning av växtskyddsmedel har lyfts fram som en av flera faktorer som kan bidra till att antalet pollinerande insekter minskar. Enligt Naturvårdsverket är användning av växtskyddsmedel ett hot mot pollinatörer, t.ex. genom toxiska effekter, förändrade livsmiljöer och minskad tillgång på föda. För att förbättra situationen för pollinerande insekter har regeringen lagt till ett nytt mål i Sveriges nationella handlingsplan för hållbar användning av växtskyddsmedel för perioden 2019–2022. Målet innebär att användningen av växtskyddsmedel som är skadliga för pollinerande insekter ska begränsas så att riskerna minimeras.

För att förebygga negativa konsekvenser av växtskyddsmedel för jordbruk, trädgårdsnäring och biologisk mångfald i stort har olika insatser som berör pollinerande insekter påbörjats. Regeringen har gett Naturvårdsverket i uppdrag att sammanställa vad som görs i Sverige i dag och att föreslå ytterligare åtgärder för att kunna vända en negativ utveckling. Jordbruksverket och Kemikalieinspektionen har också påbörjat arbete med att se över frågan, bl.a. genom samlad och mer lättillgänglig information om regler och användning, inklusive en aktuell lista över alla växtskyddsmedel som är skadliga för pollinerande insekter och möjliga åtgärder.

EU:s biodlingsprogram är ett EU-delfinansierat program som utarbetas nationellt vart tredje år. Genom det nationella programmet för biodlingssektorn finansieras ett stöd till biodlingssektorn. Programmet ska förbättra villkoren för produktion och saluföring av biodlingsprodukter. Programmet har fyra mål:

- God bihälsa
- Fortsatt tillväxt och konsolidering
- Informations- och kursmaterial till utbildning och marknadsföring
- Tillgång till bra pollen- och nektarväxter.

Stöd kan lämnas bl.a. till bekämpning av s.k. varroakvalster och till forskning om bisjukdomar. Programmet löper i treårsperioder och är uppdelat i olika verksamhetsår. Det nuvarande programmet löper 2020–2022. Programmet tas fram i nära samarbete med biodlingens organisationer.

Regeringen beslutade i mars 2021 att öka budgeten för det nationella programmet för biodlingssektorn för 2021 och 2022. Budgeten för programmet höjs från 7 miljoner kronor per år till nästan 12 miljoner kronor

per år. Genom ändringen tar Sverige del av den ökade EU-budgeten för stöd till biodlingssektorn.

I Jordbruksverkets rapport Det ekonomiska värdet av honungsbin i Sverige (Jordbruksinformation 1 – 2020) beskrivs värdet av honungs- och vaxproduktionen samt värdet av honungsbinas pollinering av olika grödor i Sverige. Rapporten är en revidering av en tidigare utgåva från 2009 som ingick i rapport 2009:24 Massdöd av bin – samhällsekonomiska konsekvenser och möjliga åtgärder.

Jordbruksverket ska enligt sitt regleringsbrev för 2021 redovisa de insatser myndigheten har genomfört för att stärka förutsättningarna för pollinatörer inom sitt verksamhetsområde. I redovisningen ska ingå en analys av omfattningen och konsekvenserna av utsättning av humlor och andra vilda pollinatörer. Enligt länsstyrelsernas regleringsbrev för 2021 ska länsstyrelserna arbeta för att stärka förutsättningarna för vilda pollinatörer i landskapet, bl.a. inom ramen för förordningen (2003:598) om statliga bidrag till lokala naturvårdsprojekt. Uppdraget ska redovisas till Naturvårdsverket med kopia till regeringen senast den 15 februari 2022.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att det är angeläget att komma till rätta med minskningen av antalet pollinerande insekter eftersom pollinering utgör en mycket viktig ekosystemtjänst. Det är därför positivt att det bedrivs ett arbete för att lösa detta problem både på nationell nivå och på EU-nivå. De medel som regeringen satsar för att förbättra situationen för vilda pollinatörer, bl.a. inom den lokala naturvårdsatsningen (Lona) är en bra grund för att gynna insektspopulationer i odlingslandskapet.

Utskottet välkomnar vidare de insatser som har påbörjats för att förebygga negativa konsekvenser av växtskyddsmedel för jordbruk, trädgårdsnäring och biologisk mångfald och som berör bl.a. pollinerande insekter och noterar att regeringen har satt upp ett mål om att användningen av växtskyddsmedel som är skadliga för pollinerande insekter ska begränsas.

De ökade satsningar som regeringen har gjort inom ramen för det nationella programmet för biodlingssektorn är viktiga för att stödja näringen i dess arbete. Utskottet noterar att flera av de åtgärder som omfattas av detta program gynnar pollinatörer.

Med hänvisning till det anförda och i avvaktan på resultatet av det arbete som pågår avstyrker utskottet motionerna 2020/21:3236 (L) yrkande 6 i denna del och 2020/21:3359 m.fl. (M) yrkande 9.

Markförsäljning norr om odlingsgränsen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om en översyn av regelverket för markförsäljning norr om odlingsgränsen.

Motionen

I motion 2020/21:2059 av Emilia Töyrä m.fl. (S) anförs att regeringen bör överväga en översyn av regelverket för markförsäljning norr om odlingsgränsen. Motionärerna uppmärksammar att det krävs tillgång till mark för att kunna möjliggöra ett utökad bostadsbyggande och industriinvesteringar. Norr om odlingsgränsen är möjligheten för kommuner att köpa mark av staten kraftigt begränsad. Eftersom staten också är största markägaren blir detta ett problem för tillväxten i de berörda kommunerna.

Kompletterande uppgifter

Huvudregeln är enligt 1 § rennäringsförordningen (1993:384) att frågor om försäljning av statens mark ovanför odlingsgränsen och på renbetesfjällen prövas av regeringen. Prövningen sker i de allra flesta fall efter ansökan av den enskilde som vill köpa marken. Regeringens beslut om försäljning av sådan mark verkställs och slutförs av den fastighetsförvaltande myndigheten, dvs. oftast av Statens fastighetsverk. Regeringen har alltså skilt mellan vad som får beskrivas som en förvaltningsrättslig prövning av frågan om en försäljning ska få ske och därefter följande frågor om försäljningen. Efter att regeringen har gett tillstånd till försäljning av ett visst markområde är det den fastighetsförvaltande myndigheten som med den godkända förvärvaren av marken förhandlar om de närmare villkoren. Marken säljs alltså inte på en öppen marknad och inte efter ett anbudsförfarande.

Regeringskansliet uppdrog den 11 oktober 2019 åt en utredare att biträda Näringsdepartementet med att utreda frågor kring beslutsordningen för ärenden om försäljning av statens mark ovanför odlingsgränsen och på renbetesfjällen (N2019/02791/FJR). Enligt uppdraget ska utredaren bl.a. analysera om det är lämpligt att ändra nuvarande beslutsordning för dessa ärenden.

Uppdraget redovisades i april 2020. I promemorian föreslås att den prövning som regeringen nu gör innan staten säljer mark ovanför odlingsgränsen och på renbetesfjällen ska flyttas från regeringen till Statens fastighetsverk. De principer som har legat till grund för regeringens prövning föreslås förtydligas och komma till uttryck i en ny förordning. Promemorian har sänts på remiss och är under beredning i Regeringskansliet.

I uppdraget ingick inte att se över formerna för när och hur upplåtelse av marken kan ske. I uppdraget ingick inte heller att föreslå några förändringar

för när staten ska sälja marken, även om principerna för försäljningar enligt uppdraget kan behöva förtydligas. I promemorian anför dock att frågor om marken ovanför odlingsgränsen i Västerbottens och Norrbottens län och på renbetesfjällen i Jämtlands län är rättsligt komplicerade och de har under årens lopp gett upphov till en lång rad rättsprocesser mellan företrädesvis staten och olika samiska intressen. När marken säljs till enskilda agerare staten liksom i andra fall såsom fastighetsägare. All mark ovanför odlingsgränsen och på renbetesfjällen omfattas av renkötselrätt. Staten har därför sedan länge ställt upp särskilda krav på i vilka fall som marken får överlåtas och det gäller en särskild prövning inför en försäljning. I promemorian anför vidare att det inte finns några närmare regler i författningar för i vilka fall som marken ska kunna säljas. Staten säljer marken endast i speciella fall, men gör det då i egenskap av markägare och med iakttagande bl.a. av att renkötselrätten gäller parallellt med äganderätten. Regeringens praxis bygger i stället bl.a. på uttalanden i budgetpropositioner som har antagits av riksdagen.

I promemorian påpekas även att det inte enbart är rennäringsen som har ett, i förhållande till den som vill köpa mark, motstående intresse av att använda marken. Större delen av marken är kalvfjäll och annan icke produktiv mark som i princip är tänkt att tillgodose rennäringsens behov. Intresset för andra användningsområden har dock ökat med åren, t.ex. för fritidsbostäder, turism och annan näringsverksamhet, liksom för permanentboende och allmän samhällsutbyggnad. I promemorian konstateras att intresset av att köpa mark har ökat och det har medfört att konflikterna om marken har ökat. Staten har genom riksintressesystemet pekat ut stora områden som av riksintresse förutom för rennäringsen även för det rörliga friluftslivet och för obrutet fjäll. Det finns alltså även andra intressen som ska vägas mot den enskildes intresse av att få köpa mark i de berörda områdena. En del av markerna i de aktuella områdena upplåts förr för bebyggelse och jordbruksdrift med jakt och fiske som komplement, s.k. fjällägenheter. Detta skedde genom en särskild lagstiftning (kungörelse) 1915 som innebar en särskild upplåtelseform som var en form av jordbruksarrende (fjällägenhet). Numera sker upplåtelseerna av de kvarvarande fjällägenheterna med stöd av jordabalken.

Försäljning av statens fasta egendom i övrigt regleras i förordningen (1996:1190) om överlåtelse av statens fasta egendom, m.m. Enligt denna får myndigheter som anges i förordningen besluta om försäljning av fast egendom som de förvaltar, om värdet inte överstiger vissa belopp. Andra myndigheter får ge Statens fastighetsverk i uppdrag att besluta om försäljning. Försäljningen för försäljning enligt förordningen är att egendomen inte alls eller endast i ringa utsträckning behövs i statens verksamhet och om det inte finns särskilda skäl för att egendomen ska ägas av staten. Sådana särskilda skäl kan vara hänsynen till kulturminnesvärden, totalförsvaret, naturvärden och det rörliga friluftslivet. Försäljningen ska genomföras affärsmässigt.

I budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 23) aviserade regeringen att den ska tillsätta en utredning för att se över rennäringslagstiftningen.

Utskottets ställningstagande

Huvudregeln enligt rennäringsförordningen är att frågor om försäljning av statens mark ovanför odlingsgränsen och på renbetesfjällen prövas av regeringen. Det finns inte några närmare regler i någon författning som reglerar frågan när denna mark ska kunna säljas. Regeringens praxis i frågan bygger bl.a. på uttalanden i budgetpropositioner som har antagits av riksdagen. Utskottet noterar att staten säljer marken endast i speciella fall och med iakttagande av bl.a. att renskötselrätten gäller parallellt med äganderätten.

I utredningen om frågor kring beslutsordningen för ärenden om försäljning av statens mark ovanför odlingsgränsen och på renbetesfjällen som redovisades till regeringen i april 2020 föreslås bl.a. att den prövning som regeringen nu gör innan staten säljer mark ovanför odlingsgränsen och på renbetesfjällen ska flyttas från regeringen till Statens fastighetsverk. Det föreslås också att de principer som har legat till grund för regeringens prövning bör förtydligas och komma till uttryck i en ny förordning. Som framgår ovan bereds nu redovisningen av uppdraget inom Regeringskansliet. Utskottet noterar även att regeringen har aviserat att den ska tillsätta en utredning för att se över rennäringslagstiftningen. Med hänvisning till vad som nu anförts avstyrker utskottet motion 2020/21:2059 (S).

Omarrondering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om omarrondering.

Motionen

Patrik Engström (S) betonar i motion 2020/21:2493 vikten av att omarronderingsarbetet fortsätter. Motionären framhåller att omarrondering medför stora samhällsvinster och är nödvändigt för utvecklingen av Dalarna. För att omarrondera all ägosplittrad mark fordras enligt motionären ett långsiktigt statligt engagemang.

Kompletterande uppgifter

Omarronderingsområden kan beskrivas som mark bestående av kilometer-långa skiften på 25–100 meters bredd med flera ägare. Genom Jordfonden köper staten upp mark för att möjliggöra markbyten och skapa större fastigheter. Omarrondering av mark ger mer rationella brukningsenheter samtidigt som antalet fastighetsägare minskar och ägandet i högre grad överläts till aktiva brukare. En förbättrad fastighetsstruktur bidrar även till att förenkla för företag och till ett mer effektivt skogsbruk samt att flera nya jobb skapas på orten samtidigt som kunskapen om skogens natur- och kulturmiljövärden ökar.

Regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 23) en förstärkning av anslag 1:20 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m. på 10 miljoner kronor för 2021 och därefter 20 miljoner kronor årligen för att öka takten i omarronderingen av skogsskiften och främja utvecklingen på landsbygden. Riksdagen godkände budgetförslaget (bet. 2020/21:MJU2, rskr. 2020/21:132). Regeringen anser att förslaget är gynnsamt för både klimat och miljö. Satsningen bidrar till att uppfylla det nationella skogsprogrammet och är en del av januariavtalet, den sakpolitiska överenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Centerpartiet och Liberalerna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att omarronderingsarbetet är angeläget och bör fortsätta. I detta sammanhang vill utskottet därför uppmärksamma att anslaget för stöd till jordbrukets rationalisering m.m. har förstärkts i statens budget för 2021. Förstärkningen ska öka takten i omarronderingen av skogsskiften och främja utvecklingen på landsbygden. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motion 2020/21:2493 (S).

Översyn av rennäringslagen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att reglerna om det s.k. bostadsbandet i rennäringslagen ska förändras.

Motionen

Mattias Karlsson i Luleå (M) begär i motion 2020/21:1285 att reglerna om det s.k. bostadsbandet i 85 § rennäringslagen förändras så att det utvidgas till hela Norrbotten. Motionären pekar på att man enligt nuvarande regler blir av med sitt s.k. renmärke och förlorar rätten att äga skötesrenar om man flyttar utanför den del av länet där koncessionsrenskötsel får bedrivas, trots att man fortfarande äger eller brukar en jordbruksfastighet inom området. Motionären föreslår att möjligheten att inneha skötesrenar i koncessionssamebyar utvidgas till den som äger eller brukar en jordbruksfastighet som helt eller delvis är belägen inom den del av länet där koncessionsrenskötsel får bedrivas, om personen är bosatt på fastigheten eller inom Norrbottens län.

Kompletterande uppgifter

Rennäringslagen (1971:437) ger viss rätt att använda mark och vatten (renskötselrätt). Denna rätt får utövas av den som är medlem i en sameby (1 §). En sameby har till ändamål att enligt rennäringslagen för medlemmarnas

gemensamma bästa ombesörja renskötelsen inom byns betesområde (9 §). Medlem i en sameby är

1. en same som deltar i renskötelsen inom byns betesområde
2. en same som har deltagit i renskötelse inom byns betesområde och haft detta som stadigvarande yrke och inte övergått till annat huvudsakligt förvärvsarbete
3. den som är make eller hemmavarande barn till en medlem som avses under 1 eller 2 eller som är efterlevande make eller underårigt barn till en avlidna sådan medlem (11 §).

Den som är same kan få tillstånd (koncession) att driva renskötelse i Norrbottens län nedanför lappmarksgränsen inom ett område där renskötelse av ålder förekommer under hela året.

Koncession innefattar rätt för koncessionshavaren att driva renskötelsen även med skötesrenar som tillhör

1. den som äger eller brukar en jordbruksfastighet, som helt eller delvis är belägen inom den del av länet där koncessionsrenskötelse får bedrivas, om ägaren eller brukaren är bosatt på fastigheten eller inom området
2. den som tidigare har haft koncession inom området, om denne är bosatt inom den del av länet där koncessionsrenskötelse får bedrivas och inte har övergått till annat huvudsakligt förvärvsarbete
3. efterlevande make eller efterlevande underårigt barn till koncessionshavare eller till sådan under 2 angiven tidigare koncessionshavare som vid tidpunkten för dödsfallet ägde skötesrenar, om den efterlevande är bosatt inom den del av länet där koncessionsrenskötelse får bedrivas.

Koncession får lämnas endast om fortsatt renskötelse inom området är till övervägande nytta för orten och endast om den som söker koncession kan antas komma att driva renskötelsen på ett ändamålsenligt sätt (85 §).

Den 1 januari 1986 trädde vissa lagändringar i kraft avseende koncessionsrenskötelsen i rennäringslagen och bl.a. infördes ett s.k. bostadsband (prop. 1984/85:226). Innan lagändringen kunde alla som ägde eller brukade en jordbruksfastighet inom det område där koncessionsrenskötelse fick bedrivas få lämna renar i en koncessionshavares vård. Många skötesrenägare var vid den tiden bosatta utanför området. Skälen till att bostadsbandet återinfördes var enligt propositionen bl.a. att den samlade positiva effekten för bygden av renskötelse bedömdes vara mindre om en person som inte var bosatt och verksam i bygden var innehavare av skötesrenarna. Möjligheten att lämna skötesrenar i koncessionshavares vård borde därför förbehållas dem som bor i områdena. Det ansågs vara ortsbefolkningen som behövde skötesrenarna som ett tillskott till sin försörjning. Senare utvidgades bostadsbandet något från att gälla ”koncessionsområdet” till ”den del av länet där koncessionsrenskötelse får bedrivas” (prop. 1990/91:4).

I budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 23) anges att den nuvarande rennäringslagstiftningen bl.a. behöver anpassas till dagens

samhällsstruktur och Högsta domstolens dom från den 23 januari 2020 i Girjasmålet (mål nr T 853-18). Mot bakgrund av detta kommer regeringen att tillsätta en utredning för att se över rennärlingslagstiftningen. Regeringen bjöd under hösten 2020 in till sakråd för att inhämta synpunkter och reflektioner om en översyn inför framtagandet av utredningsdirektiv. Frågan om utredningsdirektiv bereds nu inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Skälen till att det s.k. bostadsbandet infördes i rennärlingslagen var enligt förarbetena till lagändringen bl.a. att den samlade positiva effekten av renskötsel för bygden bedömdes vara mindre om en person som inte var bosatt och verksam i bygden var innehavare av skötesrenarna. Det ansågs att möjligheten att lämna skötesrenar i koncessionshavares vård därför borde förbehållas dem som bor i områdena. Vidare ansåg lagstiftaren att det var ortsbefolkningen som behövde skötesrenarna som ett tillskott till sin försörjning.

Utskottet vill uppmärksamma att regeringen har framfört att den nuvarande rennärlingslagstiftningen behöver anpassas till dagens samhällsstruktur och till Högsta domstolens dom i det s.k. Girjasmålet. Enligt regeringen kommer därför en utredning att tillsättas för att se över rennärlingslagstiftningen. Mot denna bakgrund finner utskottet inte skäl att vidta någon åtgärd med anledning av motion 2020/21:1285 (M). Motionsyrkandet avstyrks.

Forskning och utbildning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om forskning och kompetensförsörjning inom de areella näringarna.

Jämför reservation 26 (M), 27 (SD) och 28 (L).

Motionerna

Forskning och informationsinsatser

I kommittémotion 2020/21:724 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 36 anförs att regeringen bör stödja satsningar på innovation och utveckling inom jordbrukssektorn. I yrkande 37 i samma motion framhålls att offentliga medel i högre utsträckning bör riktas till behovsdriven forskning. Motionärerna förordar i yrkande 38 att Formas och SLU ges i uppdrag att tydligare redovisa vilka andelar av forskningen som går till behovsdriven forskning och vilka behov denna forskning svarar mot.

I motion 2020/21:516 av Josef Fransson (SD) framförs att Sverige ska verka för att bli världsledande inom miljöfrämjande grödor. Högteknologisk

växtförädling har en enorm potential att skapa ett hållbart skogs- och jordbruk och att skapa miljömässiga förtjänster på en rad områden. Nya högteknologiska växtförädlingsmetoder inom bl.a. gentekniken skapar nya möjligheter att få fram nya sorter som kräver mindre bekämpningsmedel genom resistens mot olika skadegörare.

Enligt kommittémotion 2020/21:3350 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 48 bör den tillämpade forskningen i hela livsmedelskedjan stärkas. Mer behovsdriven forskning som stärker konkurrenskraften inom jordbruks- och trädgårdssektorn behövs. I yrkande 51 framhålls att en översyn bör göras av de regler som omfattar vetenskaplig utvärdering av ny teknik för primär- och livsmedelsproduktionen, i syfte att ta fram lämpliga regelförenklingar. Enligt motionärerna måste Sverige ligga i framkant när det gäller exempelvis lagstiftning, innovationsförmåga och tillämpad forskning. Motionärerna betonar i yrkande 52 att utlysningar av offentligt finansierad forskning som rör modern växtförädling i Sverige, liksom i övriga EU, ska utlysas och bedömas på vetenskapliga och teknikneutrala grunder. I yrkande 53 anför motionärerna att möjligheterna till ett svenskt växtförädlingsprogram bör övervägas, med syftet att ta fram grödor som passar för svenska förhållanden.

Ulrika Heie m.fl. (C) framhåller i kommittémotion 2020/21:2917 yrkande 21 att möjligheterna till stärkt forskning och utveckling inom de gröna näringarna bör ses över. Motionärerna pekar på att den digitala revolution med ny teknik och artificiell intelligens som pågår i världen kan skapa nya möjligheter inom lantbruket.

I partimotion 2020/21:3679 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 23 framhålls vikten av forskning och informationsinsatser till lantbruket om forskningsresultat. Motionärerna menar att nyckeln till att åstadkomma förbättringar inom området ligger i att genom forskning förbättra kunskapen och att genom informationsinsatser sprida den nyvunna kunskapen.

Djursjukskötartutbildning

Kerstin Lundgren (C) framför i motion 2020/21:612 att åtgärder bör vidtas för att möta behovet av att utöka och sprida djursjukskötartutbildningen till fler orter. En utökning av djursjukskötartutbildningen är enligt motionären angelägen för att möta en växande marknad.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Forskning och informationsinsatser

Utskottet har tidigare vid flera tillfällen behandlat forskningsfrågor, bl.a. i betänkande 2019/20:MJU2. Utskottet anförde då bl.a. följande.

När det gäller frågan om ett växtförädlingsprogram framgår det av redovisningen under Förslag till nya anslag, Växtförädling för nordiska förhållanden att ett virtuellt kompetenscenter för växtförädling, SLU Grogrund, sedan 2018 är under uppbyggnad vid SLU. Utskottet noterar att SLU Grogrund har startat ett antal projekt och att ett antal

doktorandtjänster i centrets regi har tillsatts. Utskottet välkomnar att syftet med centret bl.a. är att bidra till en ökad tillgång till växtsorter för en hållbar och konkurrenskraftig jordbruks- och trädgårdsproduktion i hela Sverige. Utskottet kan också konstatera att Formas, som ett led i genomförandet av livsmedelsstrategin, har ett pågående regeringsuppdrag att ge stöd till förstärkta insatser för offentligt privat partnerskap för växtförädling som bedrivs inom ramen för Nordiska ministerrådet.

— — — — —
När det gäller övriga motionsyrkanden om forskningsfrågor delar utskottet regeringens bedömning (se redovisning under anslaget 1:23 Sveriges lantbruksuniversitet) att tillämpad forskning och förutsättningar för innovationer är av central betydelse för de areella näringarna. I likhet med regeringen anser utskottet vidare att forskning och innovation är nödvändigt för de gröna näringarnas konkurrenskraft. Av propositionen Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft (prop. 2016/17:50) framgår att regeringens ambition är att värna den fria forskningen samtidigt som forskningspolitiken måste svara mot globala och nationella samhällsutmaningar och samhällsbehov. De statliga forskningsfinansiärerna spelar en betydelsefull roll för att stödja både grundforskning och behovsmotiverad forskning inom olika områden. För att möta samhällsutmaningarna behövs forskningsbaserad kunskap liksom samverkan mellan högskolan och samhället i övrigt för att få fram nya hållbara lösningar. Utskottet ansluter sig till denna bedömning. Utskottet konstaterar också att de höjningar av forskningsanslagen som presenterades i propositionen nu genomförs. Av redovisningen ovan framgår vidare att Vetenskapsrådet i januari 2018 införde nya riktlinjer för bedömning av stöd till forskning. Vetenskapsrådet har arbetat fram åtta grundläggande principer för att se till att den vetenskapliga bedömningen görs inom ramen för en sund granskningskultur och god forskningssed. Utskottet välkomnar detta arbete.

I den senaste forskningspropositionen, Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige (prop. 2020/21:60), framhålls att konkurrenskraften i den svenska livsmedelskedjan och det nationella kunskapssystemet inom området behöver stärkas för att livsmedelssystemet ska kunna möta de stora utmaningarna inom klimat, miljö, hälsa och ekonomi samt säkra tillgången till livsmedel. Regeringen bedömer att den satsning som funnits för forskning inom livsmedelsområdet behöver permanentas och utökas.

Utskottet har yttrat sig över propositionen (ytr. 2020/21:MJU7y) och anför att det ser mycket positivt på att regeringen nu föreslår förstärkningar av det nationella forskningsprogrammet för livsmedel. Utskottet delar regeringens bedömning att ett innovativt, konkurrenskraftigt och hållbart livsmedelssystem bidrar till att uppfylla målen i livsmedelsstrategin (prop. 2016/17:104) och utskottet vill särskilt framhålla regeringens konstaterande att den behovsmotiverade forskningen inom livsmedelskedjan utgör en viktig del av livsmedelsstrategin. Utskottet noterar även regeringens bedömning att livsmedelsförsörjningen är en kritisk förutsättning för totalförsvaret och att det krävs en fungerande inhemsk jordbruks- och livsmedelsproduktion för att trygga livsmedelsförsörjningen.

När det gäller frågan om informationsinsatser om forskning verkar institutioner som SLU för att deras vetenskapliga resultat och data blir kända och nyttjas i samhället, på kort eller lång sikt.

Djursjukskötartutbildning

Djursjukskötare utbildas vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU). Utbildningen är tre år.

I sitt svar på en skriftlig fråga den 21 maj 2019 (fr. 2018/19:640) anförde landsbygdsminister Jennie Nilsson bl.a. att branschen vittnar om bemannings-svårigheter i synnerhet när det gäller djursjukskötare. I likhet med andra universitet och högskolor ansvarar SLU för att fatta beslut om utbildningsutbudet utifrån bedömningar av studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov. SLU har under senare år fördubblat antalet utbildningsplatser för djursjukskötare. Statsrådet pekade på att Jordbruksverket för att underlätta situationen på området har föreskrivit om undantag som gör att djurvårdare under vissa förutsättningar får utföra moment som ska vara förbehållna legitimerad personal, t.ex. att söva djur. Det s.k. snabbspåret för nyanlända veterinärer att bli legitimerade djursjukskötare ger ett värdefullt tillskott av djurhälsopersonal. Statsrådet betonade att det är viktigt att alla djur som vi människor håller får den vård de behöver och hon framhöll att hon fortsätter att noggrant följa utvecklingen inom djurens hälso- och sjukvård.

De stora satsningar inom universitets- och högskolesektorn som gjordes 2020 med anledning av pandemin fullföljs nu. För SLU innebär satsningarna bl.a. ett utökad utbildningsutbud i bristyrkesutbildningar med en permanent utökad budget från 2021.

Utskottets ställningstagande

Forskning och informationsinsatser

Ett virtuellt kompetenscenter för växtförädling, SLU Grogrund, är sedan 2018 under uppbyggnad vid SLU. Utskottet noterar att SLU Grogrund har startat ett antal projekt och att ett antal doktorandtjänster i centrets regi har tillsatts. Utskottet välkomnar som tidigare att syftet med centret bl.a. är att bidra till en ökad tillgång till växtsorter för en hållbar och konkurrenskraftig jordbruks- och trädgårdsproduktion i hela Sverige. Därmed avstyrks motionerna 2020/21:516 (SD) och 2020/21:3350 (M) yrkande 53.

När det gäller övriga motionsyrkanden om forskningsfrågor delar utskottet regeringens bedömning i den senaste forskningspropositionen att konkurrenskraften i den svenska livsmedelskedjan och det nationella kunskapssystemet inom området behöver stärkas för att livsmedelssystemet ska kunna möta de stora utmaningarna inom klimat, miljö, hälsa och ekonomi samt säkra tillgången till livsmedel och att den satsning som funnits för forskning inom livsmedelsområdet behöver permanentas och utökas. Utskottet vidhåller det utskottet anförde i sitt yttrande över forskningspropositionen, bl.a. att utskottet ser mycket positivt på att regeringen föreslår förstärkningar av det nationella forskningsprogrammet för livsmedel. I likhet med vad som anfördes i yttrandet vill utskottet framföra att ett innovativt, konkurrenskraftigt och hållbart livsmedelssystem bidrar till att uppfylla målen i livsmedelsstrategin. Utskottet

vill särskilt framhålla regeringens konstaterande i forskningspropositionen att den behovsmotiverade forskningen inom livsmedelskedjan utgör en viktig del av livsmedelsstrategin.

Utskottet vill liksom i sitt tidigare betänkande framföra att de statliga forskningsfinansiärerna har en betydelsefull roll för att stödja både grundforskning och behovsmotiverad forskning inom olika områden. För att möta samhällsutmaningarna behövs forskningsbaserad kunskap liksom samverkan mellan högskolan och samhället i övrigt för att få fram nya hållbara lösningar. Utskottet välkomnar att Vetenskapsrådet i januari 2018 införde nya riktlinjer för bedömning av stöd till forskning. Vetenskapsrådet har arbetat fram åtta grundläggande principer för att se till att den vetenskapliga bedömningen görs inom ramen för en sund granskningskultur och god forskningssed. Vidare noterar utskottet att berörda institutioner verkar för att deras vetenskapliga resultat och data blir kända och nyttjas i samhället.

Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motionerna 2020/21:724 (SD) yrkandena 36–38, 2020/21:2917 (C) yrkande 21, 2020/21:3350 (M) yrkandena 48, 51 och 52 samt 2020/21:3679 (L) yrkande 23.

Djursjukskötartutbildning

I likhet med andra universitet och högskolor ansvarar SLU för att fatta beslut om utbildningsutbudet utifrån bedömningar av studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov. Utskottet konstaterar att SLU under senare år har fördubblat antalet utbildningsplatser för djursjukskötare. Därmed avstyrks motion 2020/21:612 (C).

Genmodifierade organismer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om nationella godkännanden för utsläppande av genetiskt modifierade växter på marknaden.

Jämför reservation 29 (SD).

Motionen

I kommittémotion 2020/21:724 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 41 framhåller motionärerna att regeringen bör verka för att EU-lagstiftningen för genetiskt modifierade växter ska tillåta medlemsstater att utfärda nationella godkännanden för utsläppande på marknaden, så länge den aktuella medlemsstaten kan visa att växterna inte riskerar att släppas ut på marknaden i andra EU-länder.

Kompletterande uppgifter

All slags verksamhet i Sverige där genetiskt modifierade organismer (GMO) hanteras måste ha tillstånd. Beslut som gäller tillstånd för odling av en genetiskt modifierad växt tas gemensamt på EU-nivå och tillståndet gäller i alla EU:s medlemsländer. Varje genmodifierad växt, dvs. en specifik växtart med en viss genetisk modifiering, ska prövas och godkännas. Godkännande, spårbarhet och märkning av genetiskt modifierade livsmedel och foder regleras i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/18/EG av den 12 mars 2001 om avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer i miljön och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1829/2003 av den 22 september 2003 om genetiskt modifierade livsmedel och foder.

Målet med godkännandeförfarandet är att garantera att utsläppandet på marknaden av sådana produkter inte utgör några risker för människors och djurs hälsa och för miljön. Den s.k. försiktighetsprincipen ska gälla, och godkännandeförfarandet ska baseras på en vetenskaplig riskbedömning. I förordningen anges särskilt att tekniska framsteg och vetenskaplig utveckling bör beaktas vid tillämpningen. Nationella regler om förfarandet finns framför allt i miljöbalken, förordningen (2002:1086) om utsättning av genetiskt modifierade organismer i miljön, förordningen (2000:271) om innesluten användning av genetiskt modifierade organismer och i myndighetsföreskrifter.

I proposition 2019/20:1 utgiftsområde 20 redovisas att ingen genetiskt modifierad växt odlades kommersiellt i Sverige under 2018. GMO har introducerats i miljön i liten utsträckning och befintliga styrmedel är väl utvecklade.

Enligt Regeringskansliet pågår för närvarande ingen översyn av det nationella regelverket eller regelverket inom EU när det gäller nationella godkännanden för utsläppande på marknaden.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att regelverket för hantering av GMO är harmoniserat inom EU. Beslut som gäller tillstånd för odling av en genetiskt modifierad växt tas gemensamt på EU-nivå och tillståndet gäller i alla EU:s medlemsländer. Målet med godkännandeförfarandet är att garantera att utsläppandet av sådana produkter på marknaden inte utgör några risker för människors och djurs hälsa eller för miljön. Utskottet anser inte att denna ordning bör förändras och avstyrker därmed motion 2020/21:724 (SD) yrkande 41.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som beretts i förenklad ordning.

Jämför särskilt yttrande 2 (M), 3 (SD), 4 (C), 5 (KD) och 6 (L).

Utskottets ställningstagande

I ett antal motioner från allmänna motionstiden 2020/21 har det väckts förslag som rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden, i betänkandena 2018/19:MJU2, 2018/19:MJU9, 2018/19:MJU17, 2019/20:MJU2, 2019/20:MJU8, 2019/20:MJU15 och 2019/20:MJU16, och riksdagen har i enlighet med utskottets förslag avslagit motionsyrkandena. Utskottet ser inte någon anledning att nu göra en annan bedömning av de motionsyrkanden som tas upp i bilaga 2 och avstyrker därför motionsförslagen.

Reservationer

1. Den gemensamma jordbrukspolitiken, punkt 1 (M)

av Jessica Rosencrantz (M), John Widegren (M) och Betty Malmberg (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:3350 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 24 och

2020/21:3359 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 14 och

avslår motionerna

2020/21:700 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkandena 23–25,

2020/21:724 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkandena 7 och 17,

2020/21:726 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 5,

2020/21:2732 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP) yrkandena 7 och 8,

2020/21:2917 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 14,

2020/21:3169 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 8,

2020/21:3236 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkandena 6 i denna del och 17 samt

2020/21:3273 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkandena 5, 6 och 10.

Ställningstagande

Vi kan konstatera att EU:s gemensamma jordbrukspolitik (GJP) är i slutskedet av förhandlingarna. Den nya GJP ska i mångt och mycket handla om miljö- och klimatåtgärder. Det är viktigt att politiken ger svenska bönder en möjlighet att öka sin produktion och stärka sin konkurrenskraft, t.ex. genom åtgärder för att höja mullhalten i åkerjorden, som bidrar till både större skördar och ökad kolinlagring. Vi anser därför att regeringen bör verka för att EU:s nya jordbrukspolitik premierar insatser som leder till både ökad produktion och hållbarhet.

Med hänvisning till den negativa utvecklingen när det gäller bevarandet av biologisk mångfald anser vi att det bör utredas om det nationella miljömålet som rör ekosystem och biologisk mångfald kan gynnas av om jord- och skogsbrukare framdeles ersätts för att de vidtar åtgärder för ökad miljöhänsyn i sin verksamhet. Detta skulle kunna ske via landsbygdsprogrammet.

2. Den gemensamma jordbrukspolitiken, punkt 1 (SD)

av Runar Filper (SD), Martin Kinnunen (SD) och Staffan Eklöf (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:700 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkandena 23–25,

2020/21:724 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkandena 7 och 17 samt

2020/21:726 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 5 och
avslår motionerna

2020/21:2732 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP) yrkandena 7 och 8,

2020/21:2917 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 14,

2020/21:3169 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 8,

2020/21:3236 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkandena 6 i denna del och 17,

2020/21:3273 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkandena 5, 6 och 10,

2020/21:3350 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 24 och

2020/21:3359 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 14.

Ställningstagande

Vi vill inledningsvis betona att det svenska jordbruket behöver stärkas. En starkare jordbruksnäring ger en större resursbas till landsbygden. Sveriges grad av självförsörjning är också lägre än någonsin. Sverige är ett skogsland med inslag av jordbruk snarare än tvärtom, som är det vanliga i de tongivande EU-länderna. Det innebär att våra förutsättningar är annorlunda. Det gäller allt från den öppna jordbruksmiljöns betydelse för artbevarande, turism och boende på landet till särskilda förutsättningar för brukandet. Vår strävan är därför att öka den svenska politikens inflytande över svenskt jordbruk. Regeringen bör arbeta för att svenska producenter främjas inom EU-samarbetet. Vid förhandlingarna inom EU bör man därför sträva efter att reglerna inom EU:s gemensamma jordbrukspolitik blir väl anpassade till och skapar större frihetsgrader för det svenska jordbruket.

Vi anser vidare att Sverige måste tillåtas anpassa stöden till den särslagstiftning som finns i Sverige för djurens och miljöns skull. Exempelvis bör det införas en betesersättning för i första hand mjölkkor och det bör vara tillåtet att ge stöd till slakteriavgifter och andra avgifter. Nuvarande ordning, där det är oklart om Sverige kan ge stöd för djurskyddsåtgärder som följer av nationella särkrav i svensk lagstiftning, måste ändras. Det är en central uppgift för svenska regeringar att i EU stå upp för det som är viktigt i Sverige. Det är också viktigt för EU att medlemsstater kan gå före. Vi anser därför att

regeringen bör verka inom EU för att Sverige ska få rätt att ge stöd för de djurskyddsåtgärder som följer av särkrav i svensk lagstiftning.

Vi vill uppmärksamma att positiva och negativa effekter på biologisk mångfald till följd av jordbruk är komplexa. Regler och praxis måste därför ändras ibland för att de inte ger de effekter som åsyftas eller för att effekterna för lantbrukarna blir orimliga. Sverige bör därför vid förhandlingar och införande av de nya EU-gemensamma jordbruksreglerna skapa möjligheter att på försök avdela en del av miljöstödet till stöd som, helt eller delvis, baseras på inventeringar och poängsättning av biologisk mångfald. På så sätt lägger man kraven och ersättningen så nära som möjligt det man vill åstadkomma och skapar största möjliga flexibilitet för jordbrukaren att uppnå samhällets mål. Därmed minskar risken för byråkratiska hinder och det blir enklare för jordbrukaren att gå till väga på ett passande sätt. Regeringen bör därför vid förhandlingar om och vid införande av de nya EU-gemensamma jordbruksreglerna verka för att möjliggöra ett inventeringsbaserat miljöstöd för biologisk mångfald. Jordbruksverket bör ges i uppdrag att utveckla ett system för detta.

Regeringen bör även vid förhandlingar om och införande av de nya EU-gemensamma jordbruksreglerna arbeta för att möjliggöra miljöstöd för skötsel av övergångszoner mellan skogs- och jordbruksmark, skogsbyrn. Sådana zoner kan ofta erbjuda en biologiskt rik miljö. Om det går att tillförsäkra en ändamålsenlig struktur och skötsel av tillräckligt många brynmiljöer kan de fungera som bärare av viktig biologisk mångfald utan att inkräkta alltför mycket på brukningsmålen för skog och jordbruk. Vi menar att skogs- och jordbrukare därför bör få skäligen betalt för det arbete de utför för att vårda och utveckla dessa känsliga miljöer. Det är dock viktigt att främjandearbetet inte går ut över ägande- och nyttjanderätten.

I ett öppet och aktivt brukat landskap med välbevarade lador, betande djur och synliga vattenspeglar trivs såväl vilda djur och växter som människor och deras boskap. Ersättningar till jordbrukare för skötsel av natur- och kulturmiljöer ger kostnadseffektiv miljönytta. Från både Jordbruksverket, Skogsstyrelsen och Riksantikvarieämbetet finns olika stödformer att söka för att restaurera och underhålla diverse kulturmiljöer. Genom landsbygdsprogrammet 2014–2020 finns möjlighet att ansöka om ersättning för restaurering av kultur- och landskapsvårdande objekt i odlingslandskapet och om miljöersättningar som restaurering av betesmarker och slätterängar. Samtliga stödformer är positiva insatser för ett bevarat odlingslandskap, men inte tillräckliga. Möjligheterna att tillföra ytterligare incitament och resurser för att stärka arbetet med restaurering av natur- och kulturmiljöer i odlingslandskapet behöver därför ses över.

3. Den gemensamma jordbrukspolitiken, punkt 1 (C)

av Kristina Yngwe (C) och Rickard Nordin (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:2917 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 14 och
avslår motionerna

2020/21:700 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkandena 23–25,

2020/21:724 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkandena 7 och 17,

2020/21:726 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 5,

2020/21:2732 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP) yrkandena 7 och 8,

2020/21:3169 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 8,

2020/21:3236 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkandena 6 i denna del och 17,

2020/21:3273 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkandena 5, 6 och 10,

2020/21:3350 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 24 och

2020/21:3359 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 14.

Ställningstagande

Vi vill uppmärksamma att förutsättningarna för män och kvinnor skiljer sig inom de gröna näringarna, bl.a. i landsbygdsprogrammet, där endast en av sju sökande är kvinna. Att skillnaderna i ansökningar ser ut som de gör kan till viss del förklaras av ägarstrukturen och att många jordbruksföretag drivs som familjeföretag. Det kan också förklaras av att kvinnor efterfrågar andra stödinsatser än de som det offentliga erbjuder. Det har t.ex. visat sig att kvinnor på landsbygden är mer benägna att söka investeringsstöd för hästverksamhet, restauranger och kaféer än för traditionellt jordbruksföretagande. Det finns också skillnader i hur stora investeringar kvinnor planerar för jämfört med män. För att de gröna näringarna ska kunna uppnå sin fulla potential krävs att män och kvinnor ges samma möjligheter att driva och utveckla sina företag. Offentliga stödinsatser behöver därför ta hänsyn till både kvinnors och mäns behov. Vi vill därför framhålla att kvinnor och män bör ha lika goda möjligheter att få företagsstöd via landsbygdsprogrammet.

4. Den gemensamma jordbrukspolitiken, punkt 1 (L)

av Nina Lundström (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:3236 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkandena 6 i denna del och 17 samt

2020/21:3273 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkandena 5, 6 och 10 samt avslår motionerna

2020/21:700 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkandena 23–25,

2020/21:724 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkandena 7 och 17,

2020/21:726 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 5,

2020/21:2732 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP) yrkandena 7 och 8,

2020/21:2917 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 14,

2020/21:3169 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 8,

2020/21:3350 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 24 och

2020/21:3359 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 14.

Ställningstagande

Jag vill framhålla att EU:s jordbrukspolitik behöver reformeras i grunden och att det behövs ökade satsningar på landskapsvård, miljöskydd och bevarad biologisk mångfald. Jordbruks- och livsmedelspolitiken bör ha ett tydligt konsument- och hållbarhetsperspektiv. Klimatsmart produktion med god djursorg och miljöhänsyn bör värnas. Jordbrukets klimatpåverkan bör beaktas vid markanvändningen och sättas i relation till bevarandet av bördig jordbruksmark, som är viktig för matförsörjningen. Höga klimat- och miljöambitioner bör vara självklara krav för en hållbar svensk livsmedelspolitik samt för djurhållningen och det bör även vara en målsättning i EU:s gemensamma jordbrukspolitik. Jag anser därför att Sverige bör arbeta för en reformering av EU:s jordbruksstöd och sätta fokus på klimat- och miljöåtgärder. Sverige bör även nationellt fokusera på klimat- och miljöambitioner i EU:s jordbruksstöd för nästa period.

Det är av stor vikt hur klimatåtgärder utformas i landsbygdsprogrammet för nästa period 2021–2027 sett till klimatåtgärder och våtmarkssatsningar. Ökad kolinlagring har hittills inte varit ett primärt syfte med stöden i landsbygdsprogrammet. Befintliga stöd för fånggrödor och mellangrödor behöver vidgas för att även omfatta mark utanför nitratkänsliga områden. Stöden bör dessutom omfatta fler grödor. Kommande landsbygdsprogram behöver bli ett verktyg i klimatomställningen och innefatta incitament och insatser för kolinlagring.

Jag vill vidare framhålla att bevarandet av strandängar bör beaktas i utvecklingen av insatser inom landsbygdsprogrammet. Naturtypen strandängar vid Östersjön har minskat under 1900-talet på grund av igenväxning, inte minst för att marken inte längre slås eller betas. Vegetationen påverkas även av naturliga faktorer som t.ex. landhöjning och växlingar i vattenstånd. En förutsättning för en gynnsam bevarandestatus är att

naturtypen inte gödslas, förutom från betesdjur, och att kalkning, dikning eller insådd av främmande arter inte sker. I dag finns olika uppfattningar om huruvida djur borde beta strandnära på grund av risken för läckage av näringsämnen. Bete på strandängar kan dock innebära positiva effekter inte minst för att motverka att ängarna växer igen. Åtgärder för att minska övergödningen bör minimera läckage av näringsämnen. Jag anser att strandängar bör få betas av hästar, kor och andra djur, oavsett ägarens huvudsakliga försörjning.

Det är även angeläget att kommande jordbruksprogram beaktar vikten av öppna landskap och av habitat för pollinerande insekter. Den utbredda bidöden har länge oroad aktörer i många länder eftersom den hotar både den biologiska mångfalden och livsmedelsproduktionen i många länder. I takt med att jordbruket förändrats täcks allt fler stora områden av åkrar eller skogsplanteringar samtidigt som ängar med stor mångfald av blommande växter saknas. När marker växer igen, på grund av att de inte tas om hand genom bete eller slåtter, försvinner blommor och vegetation som marklevande vilda bin använder för att livnära sig på.

5. Utbetalning av jordbruksstöd, punkt 2 (KD)

av Magnus Oscarsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:2808 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 26.

Ställningstagande

Många jordbrukare har drabbats av att EU-ersättningarna har försenats, ibland med flera år. De senaste årens förseningar av jordbruksersättningarna är i vissa fall exceptionellt långa, vilket gör att de likviditetsproblem som uppstått i denna speciella situation behöver hanteras. Jordbruksersättningarna utgör främst en betalning för tjänster som jordbruket utför gentemot samhället i form av nyttigheter som öppna landskap, inhemsk livsmedelsförsörjning samt höga miljö- och djurskyddskrav. Utförandet av jordbrukets tjänster omgärdas av strikta krav och villkor från myndigheternas sida. Om lantbrukaren gör avvikelser från regelverket kan det få stora konsekvenser i form av sanktionsavgifter och uteblivna ersättningar. Det är därför rimligt att myndigheterna i motsvarande grad är ansvariga för sina skyldigheter gentemot lantbrukarna. Det bör därför utredas hur en bestämmelse kan införas om att

Sverige ska betala ut jordbruksstödet till mottagarna och sedan bli fordringsägare gentemot EU för stödet.

6. Konkurrenskraft och regelförenkling, punkt 3 (M)

av Jessica Rosencrantz (M), John Widegren (M) och Betty Malmberg (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:3350 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 20 och
2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 65, 68 och 72 samt
avslår motionerna

2020/21:700 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkandena 26 och 27,

2020/21:724 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkandena 27 och 32,

2020/21:1792 av Sten Bergheden (M),

2020/21:2627 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M) yrkandena 3 och
4,

2020/21:2707 av Maria Gardfjell och Janine Alm Ericson (båda MP)
yrkandena 1–3,

2020/21:2808 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 8,

2020/21:2917 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 4,

2020/21:3273 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 38 och

2020/21:3563 av Cecilia Widegren (M) yrkande 3.

Ställningstagande

Vi kan konstatera att Sverige har goda förutsättningar att på ett hållbart sätt öka livsmedelsproduktionen. Hållbarhetsfrågor handlar om balans mellan miljö, ekonomi och sociala frågor, men också om att väga lokala och globala aspekter mot varandra. Eftersom svensk livsmedelsproduktion generellt sett är mer miljövänlig, präglas av bättre djurhållning och i högre utsträckning bidrar till att stärka den biologiska mångfalden lokalt än alternativen, innebär minskad svensk produktion ökad miljöbelastning globalt sett, eftersom varorna måste ersättas med produkter producerade med mindre strikta krav. För att öka livsmedelsproduktionen behöver livsmedelsproducenternas konkurrensvillkor förbättras. Ökad inhemsk livsmedelsproduktion är inte bara en hållbarhetsfråga. Det är också en fråga om samhällets motståndskraft och att göra Sverige bättre rustat inför framtida kriser. Vi vill därför framhålla vikten av att den svenska livsmedelsproduktionen ökar och konkurrensvillkoren i jordbruket förbättras.

Jordbruket binder redan i dag stora mängder koldioxid och bidrar till en cirkulär ekonomi genom livsmedelsproduktionen och tillverkningen av biodrivmedel från grödor och slaktavfall. Genom att öka produktionen kan bidraget till ett hållbart och cirkulärt samhälle bli ännu större.

Det svenska jordbruket spelar en viktig roll för den biologiska mångfalden. Djur som går ute och betar bidrar till att hålla landskapen öppna och gynnar den biologiska mångfalden lokalt. Samspelet mellan växter, insekter och fåglar skapar ett ekosystem som tillhandahåller andra tjänster, såsom produktion av mat, kolinlagring och pollinering. Ett konkurrenskraftigt jordbruk är viktigt för att betesmarkerna ska kunna hållas öppna.

De senaste åren har jordbrukarna fått upp ögonen för fördelarna med digitalisering. Precisionsodling, självkörande fordon, drönare och virtuella stängsel är verktyg som kan få stor betydelse i framtiden, vad gäller både effektivisering och hållbarhet. Vi välkomnar den tekniska utveckling som kan bidra till ett mer digitaliserat jordbruk men vill samtidigt peka på att detta inte kan möjliggöras utan att glesbygden förses med bredband eller radiolänk. Vi ser i det här sammanhanget också ett behov av att påskynda digitaliseringen av myndighetskontakter, såsom tillståndsprocesser, utan att helt avskaffa möjligheten för företagare att vid behov även fortsättningsvis korrespondera med myndigheter på andra sätt. Regeringen bör snarast ge Jordbruksverket i uppdrag att se över olika regelverk så att de inte hindrar införandet av digital teknik i jordbruket.

7. Konkurrenskraft och regelförenkling, punkt 3 (SD)

av Runar Filper (SD), Martin Kinnunen (SD) och Staffan Eklöf (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:700 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkandena 26 och 27 samt

2020/21:724 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkandena 27 och 32 samt avslår motionerna

2020/21:1792 av Sten Bergheden (M),

2020/21:2627 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M) yrkandena 3 och 4,

2020/21:2707 av Maria Gardfjell och Janine Alm Ericson (båda MP) yrkandena 1–3,

2020/21:2808 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 8,

2020/21:2917 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 4,

2020/21:3273 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 38,

2020/21:3350 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 20,

2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 65, 68 och 72 samt 2020/21:3563 av Cecilia Widegren (M) yrkande 3.

Ställningstagande

Vi anser att satsningar med inriktning på forskning, teknikutveckling, tekniktillgänglighet, kompetensutveckling och övrig kompetensförsörjning ska stärka jordbrukets långsiktiga lönsamhet. Från denna styrkeposition kan svenskt jordbruk sedan bli ännu mer miljö- och klimatvänligt utan att äventyra ekonomin. Detta är viktigt inte minst eftersom brukande är en förutsättning för biologisk mångfald i odlingslandskapet. Även om ökad storskalighet är naturligt och oftast innebär ökad lönsamhet måste det skapas bättre möjligheter för småskaliga verksamheter inom jordbruket och livsmedelssektorn. En ökad grundlönsamhet är centralt även för att möjliggöra småskaliga verksamheter. Storskaligheten har drivits fram på grund av att lönsamheten har varit för låg i jordbruket under många år. Vi vill framhålla att svenska jordbrukares konkurrensförutsättningar måste harmoniseras med konkurrenternas i andra medlemsstater i EU.

Vi menar att regeringen tydligare bör uppdraga åt berörda myndigheter att samverka och medverka till förbättrad konkurrenskraft inom livsmedelssektorn. Detta bör ske genom en översyn av instruktioner och regleringsbrev. Det arbete som Tillväxtverket och Jordbruksverket i dag bedriver för att hjälpa och främja företagande av olika slag på landsbygden, t.ex. genom rådgivning och finansiering, är mycket värdefullt. Detta främjandearbete kommer också att fortsätta att spela en stor roll. Myndigheter som verkar mot företagare på landet bör dessutom ges ett främjandeuppdrag, där de ska sträva efter att hjälpa företag och samtidigt underlätta efterlevnad av miljölagstiftning och annan lagstiftning utan att det sker på bekostnad av lokalsamhällets inflytande.

Det pris som svenska mjölkbönder får för mjölken avgörs till stor del av mejerierna. Antalet mejerier är begränsat och konkurrens om mjölken bör underlättas. Bönderna är ofta andelsägare i en mejerikooperation. Det kan finnas ett intresse från vissa andelsägare att ta ut sin andel för att investera i ett nytt mejeri. Det kan handla om att en handfull stora mjölkgårdar eller producenterna i en bygd går samman för att bygga ett lokalt varumärke. Det finns dock en lång fördröjning innan man får ut sin andel. Utökade möjligheter att starta nya mejerier skulle underlätta för mer småskalighet och nischning. Det måste finnas vägar, för de som vill, som leder i motsatt riktning mot sammanslagningar och stordrift. Vi vill därför att en utredning tillsätts om vad ett statligt lån för att överbygga karenstiden för att få ut sin andel i en mejerikooperation skulle innebära för bl.a. konkurrensen, prissättningen, vinstfördelningen och lönsamheten i näringen.

8. Konkurrenskraft och regelförenkling, punkt 3 (C)

av Kristina Yngwe (C) och Rickard Nordin (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:2917 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 4 och avslår motionerna

2020/21:700 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkandena 26 och 27,

2020/21:724 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkandena 27 och 32,

2020/21:1792 av Sten Bergheden (M),

2020/21:2627 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M) yrkandena 3 och 4,

2020/21:2707 av Maria Gardfjell och Janine Alm Ericson (båda MP) yrkandena 1–3,

2020/21:2808 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 8,

2020/21:3273 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 38,

2020/21:3350 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 20,

2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 65, 68 och 72 samt

2020/21:3563 av Cecilia Widegren (M) yrkande 3.

Ställningstagande

Vi anser att en mer resultatorienterad politik skulle minska de administrativa bördor som kännetecknar delar av den nuvarande jordbrukspolitiken. Vi välkomnar därför de förenklingsinitiativ som har tagits av EU på senare år. Det är viktigt att unionen håller fast vid den inslagna vägen och att nationella myndigheter verkar i samma riktning. En uppföljning bör därför ske av de initiativ som har tagits på EU-nivå för att åstadkomma ökade resultat och effekt samt förenklingar som märks hos den enskilde brukaren.

9. Konkurrenskraft och regelförenkling, punkt 3 (KD)

av Magnus Oscarsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:2808 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 8 och avslår motionerna
2020/21:700 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkandena 26 och 27,
2020/21:724 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkandena 27 och 32,
2020/21:1792 av Sten Bergheden (M),
2020/21:2627 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M) yrkandena 3 och 4,
2020/21:2707 av Maria Gardfjell och Janine Alm Ericson (båda MP) yrkandena 1–3,
2020/21:2917 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 4,
2020/21:3273 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 38,
2020/21:3350 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 20,
2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 65, 68 och 72 samt
2020/21:3563 av Cecilia Widegren (M) yrkande 3.

Ställningstagande

Myndigheter har en viktig roll i att stötta företag och underlätta för dem. Detta fungerar inte alltid på önskvärt sätt. Det behövs enklare rutiner, regler och processer hos myndigheter som förenklar för livsmedelsföretagare. Myndigheter och tjänstemän bör även ha företagsaspekten i fokus när de fattar beslut eller utformar regler. Det kan t.ex. handla om att genomföra en konsekvensbeskrivning innan ett datasystem byts ut så att man förhindrar att stödets utbetalningar fördröjs. Jag anser att berörda myndigheter bör få ett främjandeuppdrag som förtydligar att de inte enbart ska utgöra ett kontrollerande organ. Fokus bör skifta från ett myndighetsperspektiv till ett tydligare brukarperspektiv, vilket tydligt bör framgå av regeringens regleringsbrev. Myndigheter som arbetar med livsmedelsföretag bör i högre utsträckning tillhandahålla information samt underlätta och stödja livsmedelsföretagande.

10. Konkurrenskraft och regelförenkling, punkt 3 (L)

av Nina Lundström (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3273 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 38 och avslår motionerna

2020/21:700 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkandena 26 och 27,
2020/21:724 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkandena 27 och 32,

2020/21:1792 av Sten Bergheden (M),
2020/21:2627 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M) yrkandena 3 och 4,
2020/21:2707 av Maria Gardfjell och Janine Alm Ericson (båda MP) yrkandena 1–3,
2020/21:2808 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 8,
2020/21:2917 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 4,
2020/21:3350 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 20,
2020/21:3368 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 65, 68 och 72 samt
2020/21:3563 av Cecilia Widegren (M) yrkande 3.

Ställningstagande

Jag vill framhålla att det är angeläget att värna hantverksmässig och lokal produktion eftersom den kan skapa nya innovationer och produkter. Dagens myndighetsstrukturer är ofta anpassade till stora kommersiella aktörer. Villkoren för små hantverksmässiga företag och nystartade livsmedelsföretag skiljer sig från villkoren för stora aktörer. Statliga myndigheters verksamhet och administrativa åtgärder bör därför anpassas även till de små företagens förutsättningar. Insatser för små hantverksmässiga företag och nystartade livsmedelsföretag bör göras.

11. Hållbar användning av insatsvaror i EU, punkt 4 (M)

av Jessica Rosencrantz (M), John Widegren (M) och Betty Malmberg (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:3350 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 25.

Ställningstagande

EU:s strategi från jord till bord med tillhörande lagstiftning kommer att bli viktiga verktyg för jordbrukspolitiken. Kraven på att minska användningen av viktiga insatsvaror i jordbruket, såsom gödsel och växtskyddsmedel, måste dock vara balanserade och ta hänsyn till skillnader i medlemsländerna. Användningen måste vara hållbar och ansvarsfull i hela EU. Regeringen måste därför verka för att från jord till bord-strategin bidrar till en hållbar och ansvarsfull användning av insatsvaror i jordbruket i hela EU.

12. Avsättning av jordbruksmark inom strategin från jord till bord, punkt 5 (M, SD)

av Jessica Rosencrantz (M), John Widegren (M), Runar Filper (SD), Betty Malmberg (M), Martin Kinnunen (SD) och Staffan Eklöf (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:3350 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 26.

Ställningstagande

I EU:s från jord till bord-strategi blir det viktigt med åtgärder för att stärka produktionen. Kraven på avsättning av jordbruksmark för ekologisk odling och biologisk mångfald måste dock ställas med hänsyn till att arbetet kommit olika långt i medlemsländerna, men framför allt med hänsyn till ägande- och brukanderätten. Vi vill framhålla att regeringen bör verka för att från jord till bord-strategin i EU inte inskränker ägande- och brukanderätten.

13. Motståndskraftig livsmedelsproduktion, punkt 6 (C)

av Kristina Yngwe (C) och Rickard Nordin (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:2944 av Daniel Bäckström m.fl. (C) yrkande 11 och
avslår motionerna
2020/21:1338 av Åsa Coenraads m.fl. (M) och
2020/21:2424 av Erik Ezelius m.fl. (S).

Ställningstagande

En aspekt av Sveriges försörjningsförmåga är att öka andelen svenskproducerad mat. För att göra det krävs att svenskt jordbruk är konkurrenskraftigt. Att öka och bevara den odlingsbara marken är viktigt ur ett beredskapsperspektiv, inte minst för att kunna ställa om produktion och verksamhet om det skulle behövas. För att andelen svensktillverkade livsmedel ska öka måste de svenska bönderna få bättre möjligheter att

konkurrera med matproducenter i utlandet. Det handlar om allt ifrån att det måste bli billigare att driva jordbruk till att Sverige måste sätta mer press i EU för att andra länder ska närma sig de hårda miljö- och djurskyddskrav som svenska bönder följer.

Andelen svenska livsmedel är dock inte den enda aspekten av en god livsmedelsberedskap vid kris eller krig. Vi ser också att det finns brister i bl.a. i reservkapacitet och logistik. Lagerhållning av inte minst nödvändiga livsmedel och strategiska insatsvaror i omsättningslager blir också viktigt när ordinarie försörjningssystem är sårbara.

Eftersom alla led i livsmedelsförsörjningskedjan ägs, drivs och organiseras av det privata näringslivet kan vi inte nog understryka vikten av att detta arbete görs av det offentliga och privata näringslivsidkare tillsammans. Vi delar Försvarsberedningens slutsatser, bl.a. att ytterligare åtgärder behövs för att bygga upp en livsmedelsberedskap i händelse av krig.

Vi vill mot denna bakgrund betona vikten av stärkt motståndskraft i de gröna näringarna som ett sätt att bygga motståndskraft i grunden.

14. Ekologiskt jordbruk, punkt 7 (SD)

av Runar Filper (SD), Martin Kinnunen (SD) och Staffan Eklöf (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:724 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 22 och
avslår motion

2020/21:2707 av Maria Gardfjell och Janine Alm Ericson (båda MP) yrkande
4.

Ställningstagande

Vi vill framhålla att vi har en öppen och positiv inställning gentemot både konventionell och ekologisk odling och anser att dessa produktionsformer har goda förutsättningar att samexistera på marknaden. Svensk miljölagstiftning är relativt strikt, vilket gör att det svenska konventionella jordbruket redan till stor del är miljövänligt och mycket mer miljövänligt än det utländska jordbruket i genomsnitt. Det är positivt att det finns ett ekologiskt alternativ som ger lantbrukare möjlighet att höja sin lönsamhet genom att i högre grad diversifiera och nischa sin produktion. Det ekologiska jordbruket skapar även värdetillväxt och därigenom fler jobb på landsbygden. Det är också viktigt att efterfrågan hos konsumenterna kan mötas. Vi kan konstatera att ekologisk odling kan fungera som en spjutspets för utprovning, tillämpning och

anpassning av ny miljövänlig teknik – teknik som det konventionella jordbruket ibland kan använda. Det är välkommet med fler åtgärder som bidrar till att öka produktionen, konsumtionen och exporten av ekologiska produkter.

Vi anser att mellanformer och nya former av jordbruk är positivt och bör uppmuntras. Det som avgör vad som är bra är den nya bruksformens effekter på lantbrukets olika värden. Konzeptutveckling är viktigt och bör uppmuntras och får inte stranda på teknikrädsla.

15. Gårdsslakterier och mobila slakterier, punkt 8 (V)

av Elin Segerlind (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:1315 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 8 och
avslår motionerna
2020/21:768 av Daniel Bäckström (C) yrkande 3 och
2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 23.

Ställningstagande

Sverige bör ta fram en strategi för att minska mängden djur som transporteras inom livsmedelsproduktionen och ställa om transporter inom Sverige till att transportera kött i stället för djur. En sådan strategi bör bl.a. omfatta åtgärder för att stimulera gårdsslakterier och mobila slakterier för att minska behovet av djurtransporter och därmed minska lidandet för djuren.

16. Små lokala slakterier, punkt 9 (SD, V)

av Runar Filper (SD), Elin Segerlind (V), Martin Kinnunen (SD) och Staffan Eklöf (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:1315 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 10 och
avslår motion
2020/21:768 av Daniel Bäckström (C) yrkande 1.

Ställningstagande

Vi kan konstatera att många djur transporteras en gång i livet, och det är till slakt. Satsningar på fler slakterier är därför en del av lösningen för att kunna korta ned transporterna. Mindre, svenska slakterier har det ofta tufft. I Västerbotten finns t.ex. bara ett slakteri kvar sedan andra lagt ned. Trycket på att hålla ned priser på grund av import av billigt kött och konkurrens från stora slakterier är några utmaningar, liksom brist på utbildad personal. Genom förbättra tillgången på lokala slakterier kan vi minska behovet av längre djurtransporter samt stärka förutsättningarna för lokal produktion och förbättrad nationell självförsörjningsgrad av livsmedel. Vi anser därför att regeringen bör ge lämpliga myndigheter i uppdrag att se över situationen för de svenska slakterierna och vilka åtgärder som krävs för att öka tillgången på mindre, lokala slakterier.

17. Hantering av gödsel, punkt 10 (M)

av Jessica Rosencrantz (M), John Widegren (M) och Betty Malmberg (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3357 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 6 och avslår motion

2020/21:3679 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 21.

Ställningstagande

Gödselhanteringen i jordbruket är en stor riskfaktor och en källa till övergödning. I Sverige arbetar lantbrukare aktivt med olika projekt såsom LOVA och Greppa Näringen för att minimera utsläppen, men tillförseln av näringsämnen från vissa andra Östersjöländer är omfattande. För att minska övergödningen krävs internationellt samarbete med lokala åtgärder. En översyn av reglerna för lagring av stallgödsel bör även göras. I dag finns det regler som ställer krav på lagringskapacitet, men gödselbehållarens utformning har också stor betydelse för att minska kväveförluster till luft. Med tanke på att felaktig gödselhantering vid stora djurgårdar kan innebära en stor risk som källa till övergödning anser vi att regeringen i EU ska verka för att kraven på lagring av stallgödsel i avrinningsområden ska skärpas och att överträdelser ska rendera kraftfulla sanktioner.

18. Hantering av gödsel, punkt 10 (L)

av Nina Lundström (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3679 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 21 och avslår motion

2020/21:3357 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 6.

Ställningstagande

Jordbrukets utsläpp av klimatgaser är komplexa. Hanteringen av gödsel, djurens matsmältning och avgång av klimatgaser från tidigare utdikad mark ger alla stora bidrag till jordbrukets utsläpp. Mycket kan göras för att minska jordbrukets utsläpp men det är inte möjligt att helt eliminera utsläppen. Jag vill i detta sammanhang framhålla att en effektiv klimatåtgärd är att täcka över gödsel under förvaring.

19. Näringsläckage från hästnäringen, punkt 11 (M)

av Jessica Rosencrantz (M), John Widegren (M) och Betty Malmberg (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3350 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 44 och avslår motionerna

2020/21:2123 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD) yrkande 7,

2020/21:2608 av Sofia Westergren (M),

2020/21:2917 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 40,

2020/21:3273 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 35 och

2020/21:3584 av Cecilia Widegren (M) yrkande 11.

Ställningstagande

Tidigare i år presenterades en utredning om minskad övergödning genom stärkt lokalt åtgärdsarbete. Utredningen behandlar bl.a. minskat

näringsläckage från hästnäringen. Vi anser att hästnäringen, som alla andra verksamheter, måste ta sitt ansvar för att minska övergödningen. Samtidigt behövs det en fördjupad kartläggning för att öka kunskapen om övergödningens omfattning från hästnäringen och var problemen uppstår. En del av lösningen måste också handla om förbättrad rådgivning, rekommendationer och tillsyn för att hjälpa hästägare att göra rätt. Greppa näringen, som är ett samarbete mellan LRF, Jordbruksverket och länsstyrelserna, är ett bra exempel på fungerande rådgivning som behöver spridas till fler gårdar. Det är kostnadsfri rådgivning som syftar till att hjälpa hästskötare och att värna miljön.

Tyvärr ligger tyngdpunkten i den nämnda utredningen på regler, som om de blir verklighet skulle bli svåra att följa och som skulle få långtgående konsekvenser för många i hästnäringen. Man ska inte försvåra för landets hästägare att bedriva sina verksamheter, utan i stället hjälpa hästägare att göra rätt. Det behövs en förståelse för hur olika det ser ut bland Sveriges hästägare. Det behövs också förslag om hur hästgödseln kan göras mer attraktiv, så att den i högre utsträckning än i dag kommer till användning i jordbruket, i linje med arbetet för en cirkulär ekonomi.

20. Näringsläckage från hästnäringen, punkt 11 (SD)

av Runar Filper (SD), Martin Kinnunen (SD) och Staffan Eklöf (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:2123 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD) yrkande 7 och avslår motionerna

2020/21:2608 av Sofia Westergren (M),

2020/21:2917 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 40,

2020/21:3273 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 35,

2020/21:3350 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 44 och

2020/21:3584 av Cecilia Widegren (M) yrkande 11.

Ställningstagande

I den statliga utredningen Stärkt lokalt åtgärdsarbete – att nå målet Ingen övergödning (SOU 2020:10) som presenterades under sommaren 2020 finns förslag som redan fått mycket kritik när det gäller övergödning och hästägares ansvar kring detta. I dag finns redan gott samarbete mellan många hästgårdar, bönder och bioanläggningar för att sluta kretsloppet. Det är som om utredaren saknar förståelse för hur hästnäringen fungerar och hur många hästägare har

sin häst som sin bästa vän och försörjning. Skulle förslagen om övergödning kopplat till hästnäringen införas vore det förödande för hela näringen. Vi anser därför att förslagen i utredningen inte bör genomföras.

21. Näringsläckage från hästnäringen, punkt 11 (C)

av Kristina Yngwe (C) och Rickard Nordin (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:2917 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 40 och avslår motionerna

2020/21:2123 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD) yrkande 7,

2020/21:2608 av Sofia Westergren (M),

2020/21:3273 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 35,

2020/21:3350 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 44 och

2020/21:3584 av Cecilia Widegren (M) yrkande 11.

Ställningstagande

Under sommaren 2020 presenterades utredningen Stärkt lokalt åtgärdsarbete – att nå målet Ingen övergödning (SOU 2020:10) som bl.a. innehåller en del som berör hästhållare. Utredningen fastslår att det behövs nya bestämmelser gällande hästnäringens miljöpåverkan, och i en bilaga till utredningen finns en sammanställning av de åtgärder som beskrivs i underlagsrapporterna. Vi anser att de bestämmelser för hästhållare som omnämns i bilagan vad gäller gödselhantering, gödsellagring, placering, utformning och storlek på hagar m.m. är orimliga. Dessa uppgifter bör inte ligga till grund för ny lagstiftning. I stället för att införa nya regler bör fokus ligga på rådgivning, ökad kunskap och rekommendationer. Hästnäringen och branschorganisationer bör få vara delaktiga i arbetet med att ta fram lösningar för att minska risken för övergödning från hästverksamheter. Vi anser således att fokus bör ligga på kunskapshöjande åtgärder såsom rådgivning och rekommendationer för att minska risken för övergödning från hästverksamheter.

22. Näringsläckage från hästnäringen, punkt 11 (L)

av Nina Lundström (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3273 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 35 och avslår motionerna

2020/21:2123 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD) yrkande 7,

2020/21:2608 av Sofia Westergren (M),

2020/21:2917 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 40,

2020/21:3350 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 44 och

2020/21:3584 av Cecilia Widegren (M) yrkande 11.

Ställningstagande

Jag anser att de åtgärder som enkelt kan vidtas för att minska problemen med övergödning från hästhållningen givetvis ska vidtas. Men för alla åtgärder, och särskilt i fallet med mer långtgående åtgärder med stor påverkan på verksamheten, måste nyttan av en åtgärd alltid vägas mot den insats den kräver och de kostnader den för med sig. Det är viktigt att myndigheterna samverkar med hästnäringen för att utveckla metoder och kunskap kring åtgärder för miljön. Här kan kunskapsöverföring i likhet med Greppa näringens arbetssätt vara en väg fram. Det är även viktigt att ha fokus på var problemen är som störst. Näringens närhet till vattenmiljöer där vattnet inte har god ekologisk status bör uppmärksammas specifikt. På landsbygden på geografiska platser med få hästar är problemen relativt sett mindre än i geografiska områden med många hästar. Det är positivt att hästar används som betande djur på ängs- och betesmarker och genom detta bidrar till att hålla marker öppna som annars skulle ha vuxit igen.

23. Anläggande av våtmarker, punkt 12 (M, SD, KD)

av Jessica Rosencrantz (M), John Widegren (M), Runar Filper (SD), Betty Malmberg (M), Martin Kinnunen (SD), Magnus Oscarsson (KD) och Staffan Eklöf (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3357 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 13 och avslår motion

2020/21:2711 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 4.

Ställningstagande

Att värna och etablera nya våtmarker är av stor vikt för att gynna biologisk mångfald och för att minska övergödning. I synnerhet hjälper våtmarkerna till att rena bort kväve men de bidrar också till inlagring av grundvatten. Det är därför ytterst olyckligt att regeringen har stoppat utbetalningar till markägare som har förberett för att anlägga våtmarker. Vi anser att arbetet för att motverka övergödningen ska fortsätta och att fler våtmarker ska anläggas.

24. Våtmarker och bevattningsdammar, punkt 13 (L)

av Nina Lundström (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3236 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 11 och avslår motion

2020/21:2732 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP) yrkande 9.

Ställningstagande

Jag kan konstatera att en stor andel av Sveriges ursprungliga våtmarker har försvunnit till följd av utdikning och odling. Det finns varierande och mångfacetterade skäl att återställa våtmarker. Det handlar bl.a. om att skapa vattenreserver, hantera dagvatten och kraftiga regn, skapa förebyggande åtgärder mot bränder och gynna det lokala klimatet vid höga temperaturer. Men också om att hindra avgången av klimatgaser och om att stoppa övergödningen av haven. I dag finns det en rad hinder mot att anlägga våtmarker. Alla regler som kan hämma utvecklingen och anläggandet av våtmarker behöver därför ses över.

Konsekvenserna av klimatförändringarna – såsom torka, stormar och stora regnmängder – ser ut att öka än mer i framtiden och beredskapen för att förebygga konsekvenserna behöver öka. Våtmarker och vattendammar fyller här flera olika funktioner. Bevattningsdammar tillför landskapet vattenmagasin. Dessa kan mildra effekterna av torka i marker, skog och

odlingslandskapet. Dammar tillför bevattningsmöjligheter, och djurhållningen kräver tillgång till vatten. Dammar och våtmarker kan även bidra till att begränsa bränders utbredning. Att återställa tidigare utdikade eller igenväxta våtmarker ger stora positiva effekter både för klimatet och miljön. Att återskapa tillträde till våtmarker och upprätta vattenvägar är även positivt för fiskarter. Legala hinder som motverkar restaurering och nyanläggning av våtmarker bör därför ses över och tas bort.

Våtmarker och bevattningsdammar bör även kunna anläggas i kombination. En våtmark kan exempelvis även fungera som bevattningsdamm, vilket långsiktigt minskar näringsläckaget till vattendragen. Vid svår torka minskar grödans förmåga att ta upp vatten och därför kan en kontinuerlig och begränsad bevattning förebygga långsiktigt näringsläckage från odlingslandskap och marker genom att grödans förmåga att ta upp näringsämnen bevaras. Regelverket för anläggning av våtmark måste ses över så att utvecklingen av kombinationsdammar inte hindras. Våtmarken kan placeras och utformas så att den kan utjämna höga vattenflöden och magasinera vatten till senare torrperioder.

25. Ökad pollinering, punkt 14 (M)

av Jessica Rosencrantz (M), John Widegren (M) och Betty Malmberg (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3359 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 9 och avslår motion

2020/21:3236 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 6 i denna del.

Ställningstagande

I samband med den fördjupade utvärderingen av miljö kvalitetsmålen som gjordes 2019 uppgav Naturvårdsverket att biologisk mångfald och klimatfrågan är de viktigaste miljömålen att komma till rätta med. Förslag på åtgärder kanske finns men de genomförs inte alltid eftersom kostnaderna ofta bedöms som alltför höga. Med hjälp av samhällsekonomiska analyser skulle dock kostnadsbilden uppfattas annorlunda. Ett exempel på detta framgår av Jordbruksverkets rapport (Jordbruksinformation 1 – 2020) som visar att värdet av svenska tambins pollinering samhällsekonomiskt sett motsvarar ca 500 miljoner kronor årligen i kommersiell odling. Cirka 75 procent av värdet härrör från pollinering av äpplen, jordgubbar och oljeväxter. Det ekonomiska

värdet av honungs- och vaxproduktionen uppgår enligt samma rapport till ca 330 miljoner kronor. Honungsbiet är den klart vanligaste pollinerande insekten som används av människan. I Sverige används dock även ca 5 000 införda humlesamhällen per år, som framför allt används i tomatodling. Pollinering från humlor och solitärbin ingår däremot inte i den ovannämnda studien.

Vi anser att Jordbruksverkets rapport är ett utmärkt exempel på betydelsen av att genomföra samhällsekonomiska analyser samt analyser av incitament och styrmedel för ett ökat och långsiktigt bevarande av biologisk mångfald. Jordbruksverkets rapport tydliggör också den stora betydelse ökad pollinering har och värdet av att främja ökad bi- och humleodling. Jordbruksverket eller någon annan relevant myndighet bör genomföra analyser för fler arter i syfte att skapa bättre förutsättningar att stärka den biologisk mångfalden. Vi vill således framhålla vikten av att vidta åtgärder för att öka pollineringen.

26. Forskning och utbildning, punkt 18 (M)

av Jessica Rosencrantz (M), John Widegren (M) och Betty Malmberg (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3350 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 48 och 51–53 samt avslår motionerna

2020/21:516 av Josef Fransson (SD),

2020/21:612 av Kerstin Lundgren (C),

2020/21:724 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkandena 36–38,

2020/21:2917 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 21 och

2020/21:3679 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 23.

Ställningstagande

Vi vill framhålla att behovsdriven forskning som stärker konkurrenskraften är viktig och att det kan finnas skäl för en större samlad forskningssatsning inom såväl primär- som livsmedelsproduktionen. Det är därför positivt att Formas har fått i uppdrag att ta fram ett långsiktigt forskningsprogram. Vi anser också att det är av stor vikt att även SLU, RISE, Jordbruksverket och Livsmedelsverket tillsammans med relevanta intressenter inkluderas i arbetet med att ta fram ett förslag till vad en samlad forskningssatsning inom primär- och livsmedelsproduktionen ska omfatta. Den tillämpade forskningen i hela

livsmedelskedjan bör stärkas. Mer behovsdriven forskning som stärker konkurrenskraften inom jordbruks- och trädgårdssektorn behövs.

För att ny teknik snabbare ska komma ut i produktionsledet är det angeläget att utvärderingen av den förenklas. Vi anser att det bör göras en översyn av de regler som omfattar vetenskaplig utvärdering av ny teknik för primär- och livsmedelsproduktionen, i syfte att ta fram lämpliga regelförenklingar. Sverige måste ligga i framkant när det gäller exempelvis lagstiftning, innovationsförmåga och tillämpad forskning.

Den statliga myndigheten Gentekniknämnden har varnat för att offentliga forskningsfinansiärer, både i Sverige och på EU-nivå, i allt större utsträckning avslår ansökningar där växtförädling ingår. Vi ser med oro på denna utveckling. För att säkerställa att potentialen hos modern växtförädling tas till vara i framtiden anser vi att utlysningar av offentligt finansierad forskning som rör modern växtförädling i Sverige liksom i övriga EU ska utlysas och bedömas på vetenskapliga och teknikneutrala grunder. Vi anser dessutom att möjligheterna till ett växtförädlingsprogram med syftet att ta fram grödor som passar för svenska förhållanden bör övervägas.

27. Forskning och utbildning, punkt 18 (SD)

av Runar Filper (SD), Martin Kinnunen (SD) och Staffan Eklöf (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:724 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkandena 36–38 och avslår motionerna

2020/21:516 av Josef Fransson (SD),

2020/21:612 av Kerstin Lundgren (C),

2020/21:2917 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 21,

2020/21:3350 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 48 och 51–53 samt

2020/21:3679 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 23.

Ställningstagande

Vi anser att offentliga medel i högre utsträckning bör riktas till behovsdriven forskning som stärker konkurrenskraften inom jordbruks- och trädgårdssektorn. Regeringen bör fortsätta att arbeta för att stödja satsningar på innovation och utveckling inom livsmedelssektorn. Vidare bör regeringen ge i uppdrag åt Formas och SLU att tydligare redovisa vilka andelar av forskningen som går till behovsdriven forskning och vilka behov denna forskning svarar mot.

28. Forskning och utbildning, punkt 18 (L)

av Nina Lundström (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3679 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 23 och avslår motionerna

2020/21:516 av Josef Fransson (SD),

2020/21:612 av Kerstin Lundgren (C),

2020/21:724 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkandena 36–38,

2020/21:2917 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 21 och

2020/21:3350 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 48 och 51–53.

Ställningstagande

Jag vill framhålla vikten av forskning och av informationsinsatser till lantbruket om forskningsresultat. Lösningen för att åstadkomma förbättringar inom området är att genom forskning förbättra kunskapen och att genom informationsinsatser sprida den nyvunna kunskapen.

29. Genmodifierade organismer, punkt 19 (SD)

av Runar Filper (SD), Martin Kinnunen (SD) och Staffan Eklöf (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:724 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 41.

Ställningstagande

Vi ser behov av en ny modell för EU-lagstiftning som främjar viktig teknikutveckling. Den ska tillåta godkännanden av GMO på nationell nivå, samtidigt som den inre marknaden påverkas så lite som möjligt och med en fortsatt hög nivå av försiktighet. Lagstiftningen ska inte som i dag endast leda till godkännanden på EU-nivå utan ska alltså även kunna tillåta nationella

godkännanden, t.ex. direkt efter den europeiska livsmedelssäkerhetsmyndighetens säkerhetsbedömning, så länge den aktuella medlemsstaten kan visa att den genetiskt modifierade växten inte riskerar att släppas ut på marknaden i andra EU-länder. På så sätt kan en medlemsstat gå före och utveckla nytt sortmaterial till jordbruket om den så vill. Dessa växter kan senare gå in i EU:s system för att godkännas på hela EU-marknaden på vanligt sätt. Om en sådan lagstiftningsmodell hade funnits tidigare är det mycket troligt att Sverige under det senaste årtiondet hade kunnat lansera flera nya genetiskt modifierade växtsorter som skulle ha minskat bekämpningsmedelsanvändningen i jordbruket och kemikalieanvändningen inom industrin, på ett säkert sätt.

Regeringen bör således verka för att EU-lagstiftningen för genetiskt modifierade växter ska tillåta medlemsstater att utfärda nationella godkännanden för utsläppande på marknaden, så länge den aktuella medlemsstaten kan visa att växterna inte riskerar att släppas ut på marknaden i andra EU-länder.

Särskilda yttranden

1. Ökad pollinering, punkt 14 (L)

Nina Lundström (L) anför:

Den utbredda bidöden har länge oroat aktörer i många länder eftersom den hotar både den biologiska mångfalden och livsmedelsproduktionen.

Jordbrukslandskapet är en viktig livsmiljö för många växter och djur. Det är framför allt ängs- och betesmarker samt jordbrukslandskapets kantzoner som har stora värden, men det har även åkermarken i sig. Blommande grödor utgör föda för insekter, och dessa insekter bidrar med viktig pollinering.

Det ekonomiska värdet av pollineringen i Sverige som honungsbin bidrar till uppskattas till någonstans mellan 300 och 600 miljoner kronor. Till det kommer värdet av vilda insekters pollinering av odlade grödor och av vilda bär. Det finns dock för lite pollinerande insekter i slättbygden för att pollineringen av grödorna ska bli optimal. Biodlarnas verksamhet är därmed viktig och bidrar till målen i livsmedelsstrategin.

Det är således angeläget att värna pollinerande insekter och att förebygga orsakerna till bidöd. Jordbrukslandskapets betydelse för den biologiska mångfalden och för förekomsten av pollinerande insekter bör vara en viktig parameter för hur jordbrukspolitiken ska utvecklas. Åtgärder behöver vidtas för att stärka förutsättningarna för pollinering.

Regeringen har i mars 2021 beslutat att öka budgeten för det nationella programmet för biodlingssektorn för åren 2021 och 2022. Budgeten för programmet höjs från 7 miljoner kronor per år till nästan 12 miljoner kronor per år. Därutöver ska Jordbruksverket enligt sitt regleringsbrev för 2021 redovisa de insatser myndigheten har genomfört för att stärka förutsättningarna för pollinatörer inom sitt verksamhetsområde, och länsstyrelserna ska enligt sitt regleringsbrev arbeta för att stärka förutsättningarna för vilda pollinatörer i landskapet. Till följd av att det därmed pågår ett arbete i den riktning som mitt parti har föreslagit i kommittémotion 2020/21:3236 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 6 i denna del väljer jag att framföra partiets åsikt i ett särskilt yttrande i stället för i en reservation.

2. Motioner som bereds förenklat, punkt 20 (M)

Jessica Rosencrantz (M), John Widegren (M) och Betty Malmberg (M) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2. När det gäller vårt partis förslag hänvisar vi till våra aktuella kommittémotioner. Vi vidhåller de synpunkter vi har framfört men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

3. Motioner som bereds förenklat, punkt 20 (SD)

Runar Filper (SD), Martin Kinnunen (SD) och Staffan Eklöf (SD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2. När det gäller vårt partis förslag hänvisar vi till våra aktuella kommittémotioner. Vi vidhåller de synpunkter vi har framfört men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

4. Motioner som bereds förenklat, punkt 20 (C)

Kristina Yngwe (C) och Rickard Nordin (C) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2. När det gäller vårt partis förslag hänvisar vi till våra aktuella kommittémotioner. Vi vidhåller de synpunkter vi har framfört men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

5. Motioner som bereds förenklat, punkt 20 (KD)

Magnus Oscarsson (KD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2. När det gäller mitt partis förslag hänvisar jag till våra aktuella kommittémotioner. Jag vidhåller de synpunkter vi har framfört men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

6. Motioner som bereds förenklat, punkt 20 (L)

Nina Lundström (L) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2. När det gäller mitt partis förslag hänvisar jag till våra aktuella kommittémotioner. Jag vidhåller de synpunkter vi har framfört men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2020/21

2020/21:105 av Angelica Lundberg och Mikael Eskilandersson (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för ett slopat stöd till sockerproduktion för livsmedelsändamål och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:331 av Mikael Larsson och Anders Åkesson (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förenklad metod för utbetalning av stöd till lantbruket och landsbygden och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:480 av Peter Helander och Per Åsling (båda C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en samlad handlingsplan för att värna ett levande fäbodbruk och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en översyn av ägofredslagstiftningen så att fortsatt fäboddrift kan bedrivas och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:516 av Josef Fransson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att bli världsledande inom miljöfrämjande grödor och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:612 av Kerstin Lundgren (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över åtgärder för att möta behovet av att utöka och sprida djursköturutbildningen t.ex. till Umeå och Skara och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:662 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD):

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att ge jordbrukarna ett större förtroende att sprida biogödsel efter förnuft och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:700 av Eric Palmqvist m.fl. (SD):

23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja svenska producenter inom EU-samarbetet och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i förhandlingar inom EU ska sträva efter att reglerna inom EU:s gemensamma jordbrukspolitik blir väl anpassade till och skapar större frihetsgrader för det svenska jordbruket och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka inom EU för att Sverige ska få rätt att ge stöd för djurskyddsåtgärder som följer av särkrav i svensk lagstiftning och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svenska jordbrukares konkurrensförutsättningar måste harmoniseras med konkurrenternas i andra medlemsstater i EU och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge fler myndigheter ett främjandeuppdrag gällande det svenska jordbruket och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att speciell hänsyn ska tas till hästnäringen, inte minst på landsbygden och att berörda myndigheter ska främja dess utveckling och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:723 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bevara och utveckla svensk animalieproduktion och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:724 av Staffan Eklöf m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samtliga berörda myndigheter ska genomföra EU-direktiv och tillämpa EU-förordningar på ett sätt som ger så goda konkurrensförutsättningar som möjligt för de landsbygdsnära näringarna och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samtliga berörda myndigheter ska ha förenklingsuppdrag och föreslå slopade regleringar på nationell nivå och EU-nivå samt bedöma konsekvenserna av förslagen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att företrädare som förhandlar om regler på EU-nivå ska få i instruktion att bedöma de positiva och negativa konsekvenserna för det svenska lantbruket av nya regler mycket tidigt i processen och verka för goda

- konkurrensförutsättningar för svenskt lantbruk och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att så långt det är möjligt verka för nationell beslutanderätt över jordbruket och tillkännager detta för regeringen.
 5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den gemensamma jordbrukspolitiken ska vara utformad på ett sätt som passar svenska förhållanden och tillkännager detta för regeringen.
 6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU-reglerna bör ges flexibilitet för att inte lantbrukare ska drabbas hårt av oförutsägbara händelser som de inte kan påverka och tillkännager detta för regeringen.
 7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen vid förhandlingar om och implementering av de nya EU-gemensamma jordbruksreglerna bör verka för att möjliggöra ett inventeringsbaserat miljöstöd för biologisk mångfald samt att Jordbruksverket bör uppdras att utveckla ett sådant system och tillkännager detta för regeringen.
 17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen vid förhandlingar om och implementering av de nya EU-gemensamma jordbruksreglerna bör arbeta för att möjliggöra miljöstöd för skötsel av övergångszoner mellan skogs- och jordbruksmark och tillkännager detta för regeringen.
 18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om främjandearbete för övergångszoner mellan skogs- och jordbruksmark och tillkännager detta för regeringen.
 21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska arbeta aktivt och skyndsamt för att uppfylla tidigare tillkännagivande om att ekologisk produktion ska främjas men ska utgå från marknadens efterfrågan snarare än att kvantitativa mål ska fastställas och tillkännager detta för regeringen.
 22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckling av nya koncept inom jordbruket, exempelvis mellanformer mellan konventionellt och ekologiskt jordbruk, bör uppmuntras och tillkännager detta för regeringen.
 26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Jordbruksverket bör arbeta för tidigare lagda och snabbare utbetalningar av direktstöd och miljöersättningar och tillkännager detta för regeringen.
 27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning om vad ett statligt lån för att överbrygga karenstiden för att få ut sin andel i en mejerikooperation skulle innebära för bl.a. konkurrensen, prissättningen, vinstfördelningen och lönsamheten i näringen och tillkännager detta för regeringen.

29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur ett statligt stöd för medfinansiering av avbyttjänster för animalieproducenter kan utformas och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdra åt berörda myndigheter att samverka och medverka till förbättrad konkurrenskraft inom livsmedelssektorn och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa kompetensförsörjningen för de areella näringarna genom att anpassa utbildningarna mer efter näringarnas behov, särskilt i fråga om bristyrken, och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska stödja satsningar på innovation och utveckling inom jordbrukssektorn och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att offentliga medel i högre utsträckning ska riktas till behovsdriven forskning och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdra åt Formas och SLU att tydligare redovisa vilka andelar av forskningen som går till behovsdriven forskning samt vilka behov denna forskning svarar mot och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Jordbruksverket ska ges i uppdrag att försöka få till stånd förenklade förfaranden under direktiv 2001/18/EG för grödor med de mest okomplicerade genomredigeringarna och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska arbeta aktivt och skyndsamt på EU-nivå för att uppfylla 2019 års tillkännagivande om att verka för en moderniserad och teknikneutral gentekniklagstiftning och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att EU-lagstiftningen för genetiskt modifierade växter ska tillåta medlemsstater att utfärda nationella godkännanden för utsläppande på marknaden, så länge den aktuella medlemsstaten kan visa att växterna inte riskerar att släppas ut på marknaden i andra EU-länder, och tillkännager detta för regeringen.
46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att jordbruksstöden i högre grad bör gå till aktiva lantbrukare och tillkännager detta för regeringen.
48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad svensk proteinfoderodling och tillkännager detta för regeringen.

49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för minskad byråkrati för lantbruksnäringen och tillkännager detta för regeringen.
56. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att felaktiga tvärvillkorsavdrag ska betalas tillbaka till lantbrukarna och tillkännager detta för regeringen.
59. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en översyn kring reglerna för spridning och hantering av stallgödsel bör ske och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:726 av Runar Filper m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Jordbruksverket tillsammans med andra myndigheter i högre grad än i dag bör verka för att bevara och utveckla hag- och betesmarkerna och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för att bevara och utveckla odlingen av de gamla lantsorterna och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för att bevara och utveckla de hotade svenska lantraserna och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för ett livskraftigt och levande fäbodjordbruk och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillföra ytterligare incitament och resurser för att stärka arbetet med restaurering av natur- och kulturmiljöer i odlingslandskapet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett särskilt riktat stöd för bevarande av överlopsbyggnader och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:727 av Martin Kinnunen m.fl. (SD):

24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att målet inom jordbrukssektorn i klimatarbetet i första hand bör utgå från att öka svensk konkurrenskraft och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:730 av Staffan Eklöf m.fl. (SD):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om enklare regler för småskaliga slakterier och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:763 av Magnus Jacobsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra regelförändringar som med bibehållen kvalitet underlättar för småskaliga slakterier och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:768 av Daniel Bäckström (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över incitamenten och investeringsstödsstrukturen så att det bidrar till ännu fler och utvecklade småskaliga slakterier och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra det tillåtet att avliva djur hemma på gården för vidare transport till slakteri och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:770 av Daniel Bäckström (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att ge investeringsstöd till jordbruk via landsbygdsprogrammet och att ge långsiktiga förutsättningar för den gröna näringen i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:784 av Ola Johansson och Annika Qarlsson (båda C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att likställa hästnäring med övrig djurhållande näringsverksamhet på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över kompensationsstödet och gårdsstödet så att hästverksamhet tillgodoses likvärdigt med andra areella näringar inom jordbruket och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:874 av Caroline Helmersson Olsson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att intresset för lokala matupplevelser bör tillvaratas, främjas och vårdas i syfte att stärka besöksnäringen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1022 av Mikael Larsson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga implementering av livsmedelsstrategin och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1247 av Saila Quicklund (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tydligare uppdrag till länsstyrelser och regioner att stötta svenskt mathantverk och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1259 av Mats Green m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ekologisk odling och dess lägre avkastande förmåga samt vilka konsekvenser det får för klimat, miljö och en globalt växande befolkning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen då det gäller synen på mervärdet i ekologisk odling bör agera i enlighet med relevant forskning och slutsatser från regeringens expertmyndigheter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:1285 av Mattias Karlsson i Luleå (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förändra reglerna om det s.k. bostadsbandet i 85 § rennäringslagen så att den utvidgas till hela Norrbotten och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1315 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på strategi för att minska mängden djur som transporteras inom livsmedelsproduktionen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge lämpliga myndigheter i uppdrag att se över situationen för de svenska slakterierna och vilka åtgärder som krävs för att öka tillgången på mindre lokala slakterier och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1338 av Åsa Coenraads m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta växtbaserad livsmedelsproduktion i arbetet med att göra svensk livsmedelsförsörjning mer motståndskraftig mot större kriser och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1549 av Mats Green m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det inte är politikens uppgift att ta ställning till vilka produktionsmetoder som lantbrukare ska använda och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att produktionsmålen för ekologisk odling bör ersättas med strävansmål för ett mer resurseffektivt jordbruk och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1607 av Lars Thomsson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten bör utreda och överväga att verka för att tillskapa en katastroffond för jordbrukets behov framgent och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1670 av Ida Karkiainen (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna till avbytarsystem och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1770 av Helena Antoni (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta privatpersoner att sälja hönsägg till detaljhandlare och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta privatpersoner att sälja ägg som sorterats efter vikt och kvalitet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta privatpersoner att sälja ägg som tvättats och rengjorts och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1792 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Jordbruksverket i uppdrag att årligen redovisa en konkurrenskraftsjämförelse mellan svenskt lantbruk och övriga länders lantbruk i Europa och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1831 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att lantbrukarna får sina EU-ersättningar i tid, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i lämpligt sammanhang se över möjligheten att införa en förseningsavgift som ska betalas av Jordbruksverket till den lantbrukare som inte fått sina EU-ersättningar i tid, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa ränta på belopp som blir för sent utbetalda från Jordbruksverket till lantbrukare och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2059 av Emilia Töyrä m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga en översyn över regelverket för markförsäljning norr om odlingsgränsen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2123 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om foder och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inte implementera förslagen från SOU 2020:10 och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2289 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över lagar och regelverk i syfte att öka konkurrenskraften för och produktionen av svensk honung och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2424 av Erik Ezelius m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om livsmedelsindustrins möjligheter till framtida utveckling och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2493 av Patrik Engström (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att omarronderingsarbetet fortsätter och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2578 av Ulrika Heindorff och Annicka Engblom (båda M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör förstärka livsmedelsstrategin på så sätt att den ska inkludera hur Sverige kan bli världsledande på forskning, utveckling, produktion och export av vegetariska och veganska livsmedel, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:2608 av Sofia Westergren (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett hästrådgivningspaket bör användas i det framtida arbetet med miljörådgivning för hästhållare och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2623 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förkorta ansökningsprocessen och förenkla ansökningshandlingarna för föreningar som söker EU-stöd och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att tillhandahålla råd och understöd vid ansökan om EU-stöd och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2627 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skänkt jordbruks produktionskraft och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att koppla anslag till myndigheter och länsstyrelser utifrån hur väl de samverkar med näringslivet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om det skånska jordbruket och livsmedelsindustrin och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2643 av John Weinerhall (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur regelförenklningar och avregleringar i jordbruket kan införas och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2692 av Cassandra Sundin och Aron Emilsson (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genom en översyn av rådande regelverk och lagstiftning säkerställa att våra levande fäbodmiljöer har de förutsättningar och möjligheter som krävs för att bedriva sin verksamhet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2707 av Maria Gardfjell och Janine Alm Ericson (båda MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hur småskalig livsmedelsproduktion bidrar till miljömålen, stärker självförsörjningsförmågan samt bidrar till den gastronomiska mångfalden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om främjande av småskaligt jordbruk och livsmedelsförädling genom minskat regelkrångel och rimliga avgifter och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att miljö och djurvälstånd stärker konkurrenskraften för svensk produktion och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad svensk ekologisk produktion och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2711 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att fler våtmarker anläggs, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:2732 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för ökade miljöersättningar till ängs- och betesmarker inom landsbygdsprogrammet och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU:s jordbrukspolitik ska inriktas på att öka miljö- och klimatnyttan och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i högre utsträckning och takt återställa våtmarker och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP):

23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att mobila slakterier och ny teknik för gårdsslakterier ska fortsätta att utvecklas och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2808 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta ett nationellt råd för att genomföra den nationella livsmedelsstrategin och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur en kompensation kan utformas för jordbrukare som använder fossilfri diesel och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om främjandeuppdrag till myndigheter och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en sammanhållen handlingsplan med tydliga mätbara mål för hur regelbelastningen ska minska och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa principen ”en regel in, en regel ut” och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överimplementering av EU-lagstiftning i svensk rätt ska motverkas och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en enda myndighetsperson ska kontrollera verksamhetens alla delar vid sitt besök och tillkännager detta för regeringen.

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en parlamentarisk statlig utredning bör tillsättas för att ta ett samlat grepp om regelbördan och föreslå förenklingar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Jordbruksverket i uppdrag att utarbeta en ny vägledning för anmälnings- och tillståndsprövning inom animalieproduktionen och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla handläggningen med hjälp av AI och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de svenska ståndpunkterna i förhandlingar om EU:s gemensamma jordbrukspolitik ska syfta till att stärka svensk konkurrenskraft samtidigt som den totala EU-budgeten för jordbruk minskar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU-ersättningarna ska betalas ut så snart som möjligt och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör utredas hur en bestämmelse kan införas om att Sverige betalar ut jordbruksstödet till dess mottagare och sedan blir fordringsägare gentemot EU för stödet och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den svenska skattesubventionen av EU:s gemensamma jordbrukspolitik inte ska öka och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att jordbrukare inte ska drabbas av mer än en ekonomisk sanktion för ett och samma fel och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att berörda myndigheter bör utveckla instrument och riktlinjer så att lokala kontrakt kan spridas och initieras över hela landet och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda införandet av någon form av fond för katastrofskador inom jordbruket och tillkännager detta för regeringen.
45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en översyn ska genomföras av hur biodlingen kan stödjas och utvecklas i vårt land och tillkännager detta för regeringen.
46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsatt förbättra förutsättningarna för fler arbetstillfällen inom hästnäringen och tillkännager detta för regeringen.
50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om genetiskt modifierade organismer (GMO) och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2917 av Ulrika Heie m.fl. (C):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kontinuerligt arbeta för att förenkla regler för små eller nystartade livsmedelsföretag och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att följa upp de initiativ som har tagits på EU-nivå för att åstadkomma ökade resultat och effekt samt förenklingar som märks hos den enskilde brukaren och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snarast och i samarbete med branschen se över handläggningen av jordbruksstöd i syfte att effektivisera processen och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning om en skördekadeförsäkring med en statlig grundplåt tillsammans med försäkringsbranschen och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka arbetet för att minska fossilanvändningen i lantbruket och ersätta det fossila bränslet med förnybart och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kvinnor och män ska ha lika goda möjligheter att få företagsstöd via landsbygdsprogrammet och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att resurstilldelningen till Sveriges lantbruksuniversitet ska skapa förutsättningar för livslångt lärande, uppmuntra till kurser på halvfart, distanskurser och relevanta sommarkurser av fördjupningskaraktär samt premiera kvalitet och arbetslivsanknytning och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna till stärkt forskning och utveckling inom de gröna näringarna och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att hästnäringen bör likställas med övriga näringar och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fokusera på kunskapshöjande åtgärder såsom rådgivning och rekommendationer för att minska risken för övergödning från hästverksamheter och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2944 av Daniel Bäckström m.fl. (C):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stärkt motståndskraft i de gröna näringarna som ett sätt att bygga motståndskraft i grunden och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2949 av Peter Helander m.fl. (C):

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att mulbetesrätten ska förtydligas i lagstiftningen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3169 av Mikael Larsson m.fl. (C):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i förhandlingarna med EU bör undersöka möjligheterna till fortsatt bredbandsstöd i kommande landsbygdsprogramperiod och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3180 av Linda Modig (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ny stödområdesindelning för det nationella stödet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3236 av Nina Lundström m.fl. (L):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om pollinerande bin och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om våtmarker och bevattningsdammar och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om strandängar och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3273 av Nina Lundström m.fl. (L):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om principen att jordbruket ska ersättas för kollektiva nyttigheter och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska arbeta för en reformering av EU:s jordbruksstöd för att sätta fokus på klimat- och miljöåtgärder och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör fokusera på klimat- och miljöambitionerna i EU:s jordbruksstöd för nästa period även nationellt och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om effektivare handläggningstider för ansökningar om EU-ersättningar och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av effektiviseringar i administrationen av stödsystem avseende ersättningar till lantbruket och landsbygden och tillkännager detta för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om klimatsatsningar inom kommande landsbygdsprogram 2021–2027 och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bioteknik (GMO) som åtgärd som möjliggörare för anpassning till klimatförändringar och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hästnäringens betydelse i samhället och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om miljöåtgärder inom hästnäringen och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om insatser för små hantverksmässiga företag och nystartade livsmedelsföretag och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3282 av Fredrik Malm m.fl. (L):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att modernisera EU:s jordbrukspolitik och överföra anslag från jordbruksstödet till forskning och utveckling och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3350 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den samordnande funktion för ekologisk produktion som regeringen har inrättat i stället bör ha till uppgift att se till hela jordbrukets hållbarhet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inte ska ha ett särskilt produktionsmål för ekologisk odling och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att den gemensamma jordbrukspolitiken i EU uppdateras så att konkurrenskraften för svenska bönder stärks och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om inriktningen för hur målen för livsmedelsstrategin ska uppnås och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att berörda myndigheter ska beakta livsmedelsstrategins mål och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en redogörelse för hur målen för strategin ska mätas och hur måluppföljningen ska ske och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast ska ge Jordbruksverket i uppdrag att se över olika

- regelverk så att de inte hindrar införandet av digital teknik till jordbruket och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svenska mer långtgående särkrav för primär- och livsmedelsproduktionen med jämna mellanrum bör prövas för att säkerställa att svensk produktion inte slås ut och ersätts av alternativ produktion producerad under betydligt sämre förhållanden och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att myndigheterna vid genomförandet av EU-direktiv eller tillämpningen av EU-förordningar ska genomföra dem på ett sätt som medger så goda konkurrensförutsättningar som möjligt och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att EU:s nya jordbrukspolitik premierar insatser som leder till både ökad produktion och hållbarhet och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att från jord till bord-strategin bidrar till en hållbar och ansvarsfull användning av insatsvaror i jordbruket i hela EU och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att från jord till bord-strategin i EU inte får inskränka ägande- och brukanderätten och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att såväl regler som ersättningar för miljöskydd i större utsträckning bör kopplas till resultat i stället för åtgärder och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att ge nystartade livsmedelsföretag dispens från vissa krav i uppstartsskedet och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att konsekvenserna av alla skärpta regler ska analyseras noga och att företag i primär- och livsmedelsproduktionen alltid ska ges en rimlig tidsram för att ställa om sin verksamhet och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att förenkla reglerna för småskaliga och mobila slakterier och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för den svenska hästnäringen och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om näringsläckage från hästnäringen och tillkännager detta för regeringen.

45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att jordbrukarstöden betalas ut i tid och tillkännager detta för regeringen.
48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka den tillämpade forskningen i hela livsmedelskedjan och tillkännager detta för regeringen.
49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge SLU i uppdrag att se över hur livsmedelsutbildningar på universitetsnivå kan göras mer attraktiva och tillkännager detta för regeringen.
51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av de regler som omfattar vetenskaplig utvärdering av ny teknik för primär- och livsmedelsproduktionen, i syfte att ta fram lämpliga regelförenklingar, och tillkännager detta för regeringen.
52. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utlysningar av offentligt finansierad forskning som rör modern växtförädling i Sverige liksom i övriga EU ska utlysas och bedömas på vetenskapliga och teknikneutrala grunder och tillkännager detta för regeringen.
53. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga möjligheterna till ett svenskt växtförädlingsprogram och tillkännager detta för regeringen.
54. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att GMO-lagstiftningen i EU moderniseras och tillkännager detta för regeringen.
55. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka i EU för att växtförädlingstekniken CRISPR/Cas9 inte ska regleras utifrån samma regelverk som GMO och tillkännager detta för regeringen.
56. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för ett teknik neutralt regelverk i EU för växter framtagna med ny genteknik, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:3357 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka i EU för att kraven på lagring av stallgödsel i avrinningsområden ska skärpas och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att anlägga fler våtmarker i landskapet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3359 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att vidta åtgärder för att öka pollineringen och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över regelbördan vid biodling och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för bevarandet av ängs- och hagmarker genom ett konkurrenskraftigt jordbruk och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda behovet av att erbjuda ekonomisk ersättning för miljöhänsyn i jord- och skogsbruk och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3368 av Ulf KristerSSon m.fl. (M):

65. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka den svenska livsmedelsproduktionen och förbättra konkurrensvillkoren i jordbruket och tillkännager detta för regeringen.
68. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om jordbrukets bidrag till ett hållbart och cirkulärt samhälle och tillkännager detta för regeringen.
72. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om jordbrukets betydelse för öppna landskap och biologisk mångfald och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3459 av Markus Wiechel och Mikael Strandman (båda SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ändring i utsädeslagen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3561 av Cecilia Widegren (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över långsiktiga villkor och möjligheter för att fortsätta att stimulera svensk hästavels utveckling för att stärka den svenska hästen genom att arbeta för en nationell häststrategi och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hästföretagandets villkor och förutsättningar för att fortsätta att stärka företagande på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3563 av Cecilia Widegren (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja tillväxten i Skaraborg och Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta att minska regelkrånglet för jordbruket och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svenska myndigheter bör bidra till ökad konkurrenskraft för det svenska lantbruket och livsmedelsindustrin och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3584 av Cecilia Widegren (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppmärksamma hästsektorns många positiva effekter, såsom arbetstillfällen, turism och fritidssysselsättning för barn och ungdomar, och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för att hästsektorn ska vara en naturlig del i utvecklingen av landsbygden och bidra till att nå EU:s miljömål och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att orimliga regler eller förhållningssätt till övergödning inte ska drabba de gröna näringarna i allmänhet och den svenska hästnäringen i synnerhet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3631 av Hans Rothenberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att på ett seriöst sätt tillåta och stimulera vidare forskning om GMO, såväl inhemskt som inom EU, och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3679 av Johan Pehrson m.fl. (L):

21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om täckt förvaring av gödsel och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om forskning och informationsinsatser till lantbruket om forskningsresultat och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet

Motion	Motionärer	Yrkanden
20. Motioner som bereds förenklat		
2020/21:105	Angelica Lundberg och Mikael Eskilandersson (båda SD)	
2020/21:331	Mikael Larsson och Anders Åkesson (båda C)	
2020/21:480	Peter Helander och Per Åsling (båda C)	1 och 2
2020/21:662	Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD)	20
2020/21:700	Eric Palmqvist m.fl. (SD)	44
2020/21:723	Yasmine Eriksson m.fl. (SD)	1
2020/21:724	Staffan Eklöf m.fl. (SD)	1–6, 18, 21, 26, 29, 35, 39, 40, 46, 48, 49, 56 och 59
2020/21:726	Runar Filper m.fl. (SD)	1–4 och 6
2020/21:727	Martin Kinnunen m.fl. (SD)	24
2020/21:730	Staffan Eklöf m.fl. (SD)	16
2020/21:763	Magnus Jacobsson (KD)	
2020/21:770	Daniel Bäckström (C)	
2020/21:784	Ola Johansson och Annika Qarlsson (båda C)	1 och 2
2020/21:874	Caroline Helmersson Olsson m.fl. (S)	
2020/21:1022	Mikael Larsson (C)	
2020/21:1247	Saila Quicklund (M)	
2020/21:1259	Mats Green m.fl. (M)	1 och 2
2020/21:1549	Mats Green m.fl. (M)	1 och 2
2020/21:1607	Lars Thomsson (C)	
2020/21:1670	Ida Karkiainen (S)	
2020/21:1770	Helena Antoni (M)	1–3
2020/21:1831	Sten Bergheden (M)	1–3
2020/21:2123	Angelika Bengtsson m.fl. (SD)	3
2020/21:2289	Sten Bergheden (M)	1
2020/21:2578	Ulrika Heindorff och Annicka Engblom (båda M)	
2020/21:2623	Sten Bergheden (M)	1 och 2
2020/21:2627	Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M)	1

2020/21:2643	John Weinerhall (M)	1
2020/21:2692	Cassandra Sundin och Aron Emilsson (båda SD)	
2020/21:2808	Magnus Oscarsson m.fl. (KD)	5, 6, 9–11, 14–16, 20, 23, 25, 27, 28, 37, 39, 45, 46 och 50
2020/21:2917	Ulrika Heie m.fl. (C)	3, 5, 8, 12, 20 och 38
2020/21:2949	Peter Helander m.fl. (C)	18
2020/21:3180	Linda Modig (C)	
2020/21:3273	Nina Lundström m.fl. (L)	4, 7, 8, 14 och 34
2020/21:3282	Fredrik Malm m.fl. (L)	3
2020/21:3350	Jessica Rosencrantz m.fl. (M)	2–7, 22, 23, 30, 36, 40, 41, 43, 45, 49 och 54–56
2020/21:3359	Jessica Rosencrantz m.fl. (M)	10 och 12
2020/21:3459	Markus Wiechel och Mikael Strandman (båda SD)	
2020/21:3561	Cecilia Widegren (M)	1 och 2
2020/21:3563	Cecilia Widegren (M)	1 och 2
2020/21:3584	Cecilia Widegren (M)	1 och 9
2020/21:3631	Hans Rothenberg (M)	